

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 PROJEKT

Data opracowania: styczeń 2023

Zamawiający:

Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

ul. Gen. L. Okulickiego 1

39-450 Baranów Sandomierski

Wykonawca:

Kreatus sp. z o.o.

43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62

nr KRS: 0000482632, NIP: 9372667946, REGON: 243401618

tel.: + 48 33 300 34 80, fax.: +48 33 300 30 87

e-mail: biuro@kreatus.eu

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE.....	5
2	PRZESŁANKI AKTUALIZACJI/BUDOWY NOWEJ STRATEGII ROZWOJU.....	6
3	ZAŁOŻENIA I PRZEBIEG PROCESU OPRACOWANIA STRATEGII, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII.....	6
4	DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI	9
4.1	PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI	10
4.2	ROZWÓJ W WYMIARZE SPOŁECZNYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI.....	15
4.2.1	LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE.....	15
4.2.2	POZIOM BEZPIECZEŃSTWA.....	21
4.2.3	POMOC SPOŁECZNA	22
4.2.4	WYCHOWANIE I EDUKACJA	24
4.2.5	SPORT I REKREACJA.....	26
4.2.6	DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA I SPOŁECZNA.....	28
4.3	ROZWÓJ W WYMIARZE GOSPODARCZYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANODMIERSKI	35
4.3.1	FINANSE PUBLICZNE.....	35
4.3.2	PODMIOTY GOSPODARCZE.....	37
4.3.3	RYNEK PRACY.....	42
4.3.4	TURYSTYKA.....	45
4.3.5	ROLNICTWO.....	50
4.4	ROZWÓJ W WYMIARZE PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI.....	51
4.4.1	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.....	51
4.4.2	OCHRONA ŚRODOWISKA.....	55
4.4.3	INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	58
4.4.4	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	59
5	ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI ...	63
5.1	ANALIZA TRENDÓW W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM	63

5.2 ANALIZA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCYCH ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI (ANALIZA SWOT)	66
--	----

5.3 KLUCZOWE WYZWANIA DO ROKU 2030.....	71
---	----

6 WIZJA I MISJA ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI .. 72

6.1 WIZJA ROZWOJU	72
-------------------------	----

6.2 MISJA	72
-----------------	----

7 OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 ORAZ OCZEKIWANE EFEKTY JEJ REALIZACJI..... 73

8 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ 92

8.1 KLUCZOWE UWARUNKOWANIA ROZWOJU W GMINIE.....	92
--	----

8.1.1 FUNKCJE TERENÓW W GMINIE	92
--------------------------------------	----

8.1.2 STAN PRAWNY GRUNTÓW	94
---------------------------------	----

8.1.3 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO	95
--------------------------------------	----

8.1.4 OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE	96
---------------------------------------	----

8.2 ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH INTERWENCJI I ZMIAN PRZESTRZENNYCH	98
---	----

8.3 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	99
---	----

8.4 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	101
--	-----

9 SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU 103

10 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 111

10.1 SYSTEM WDRAŻANIA	111
-----------------------------	-----

10.2 WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH.....	113
--	-----

10.3 MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA DOKUMENTU	119
---	-----

11 RAMY FINANSOWE I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 .. 122

11.1	RAMY FINANSOWE	122
11.2	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	136
	SPIS WYKRESÓW.....	140
	SPIS TABEL.....	142

1 WPROWADZENIE

Strategia rozwoju jest dokumentem, który diagnozuje uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał gminy, a następnie na tej podstawie określa wizję rozwoju i cele w długim okresie czasu oraz plan działań i metody, które posłużą do ich realizacji. Stanowi punkt odniesienia w zarządzaniu rozwojem gminy, koordynując jednocześnie różne terytorialnie, sektorowo i technicznie plany oraz dokumenty strategiczne na szczeblu lokalnym.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 obejmuje obszar gminy w jej administracyjnych granicach i stanowi naturalną kontynuację polityki rozwoju określonej w dotychczasowym dokumencie obowiązującym do roku 2022. Stanowi odpowiedź na nowe wyzwania rozwojowe, związane m.in. z: poprawą atrakcyjności osadniczej gminy, zwiększeniem potencjału kapitału społecznego, doskonaleniem dostępności i jakości usług publicznych, ochroną środowiska (ze szczególnym uwzględnieniem dbałości o czystość powietrza), ograniczeniem niekorzystnego wpływu na klimat i adaptacją do jego zmian, a także rozwojem i transformacją gospodarki lokalnej zgodną z nurtem europejskich i krajowych przekształceń systemowych. Zgodnie z tymi wyzwaniami, nowa strategia stara się pamiętać i rozwijać te obszary, za które odpowiada lokalny samorząd, co zostało ujęte w 3 obszarach strategicznych (mieszkańcy, gospodarka i turystyka, przestrzeń i środowisko). Należy ją jednak traktować jako dokument otwarty, którego celem jest reagowanie na zmieniające się problemy, potrzeby i oczekiwania gminy i jej mieszkańców

Obecna strategia to efekt pracy przedstawicieli samorządu lokalnego, wspieranego przez ekspertów zewnętrznych oraz rezultat zaangażowania mieszkańców i innych interesariuszy, którzy brali udział w badaniach społecznych i spotkaniach. W strategii zaprezentowana została wspólna wizja rozwoju miasta i gminy Baranów Sandomierski. Ma to w perspektywie prowadzić do podejmowania przez władze i instytucje gminne, a także partnerów publicznych, gospodarczych i społecznych wspólnych decyzji i aktywności zmierzających do jej urzeczywistnienia.

Jednocześnie Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski pozwoli na pozyskiwanie środków zewnętrznych na najważniejsze inwestycje i działania rozwojowe, w tym w ramach funduszy krajowych oraz środków europejskich.

Tym samym, dokument ten pełni trzy podstawowe role: kierunkowania i zabezpieczenia ciągłości polityki rozwoju, podstawy do wnioskowania o dofinansowanie projektów, a także aktywizująco-integrującą.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 została opracowana w oparciu o nowe wytyczne proceduralne i merytoryczne. Procedura dotycząca opracowania dokumentu uwzględniała

w szczególności ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Okres realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski sięga roku 2030, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej UE (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem rozliczania projektów. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla unijnego, krajowego i regionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 r.), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030.

2 PRZESŁANKI AKTUALIZACJI/BUDOWY NOWEJ STRATEGII ROZWOJU

Potrzeba budowy nowej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 wynikała z wielu przesłanek wewnętrznych i zewnętrznych. Podstawowe przesłanki opracowania strategii stanowiły:

- nowe potrzeby, problemy, oczekiwania i aspiracje mieszkańców,
- potrzeba dostosowania kierunków rozwoju gminy do zmieniających się uwarunkowań, w tym zmian społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technologicznych i cywilizacyjnych zachodzących w otoczeniu gminy, zmian prawnych oraz nowych założeń krajowej i regionalnej polityki rozwoju oraz dokumentów strategicznych wyższego rzędu,
- dostępność środków zewnętrznych (głównie w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027) i niewystarczające własne zasoby finansowe,
- zabezpieczenie średnio i długookresowych ustaleń na podstawie kompromisu wśród społeczności,
- mobilizacja społeczności do współrealizacji strategii.

3 ZAŁOŻENIA I PRZEBIEG PROCESU OPRACOWANIA STRATEGII, W TYM SPOSOBY WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE STRATEGII

Konstrukcję dokumentu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 oparto na partycypacyjno-ekspertycznym modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania unijnych i krajowych instytucji odpowiedzialnych za rozwój terytorialny.

Partycypacja polegała przede wszystkim na przeprowadzeniu warsztatów, poświęconych diagnozie potrzeb rozwojowych i oczekiwań społecznych oraz identyfikacji potencjałów, barier, wyzwań i kluczowych przedsięwzięć realizacyjnych w perspektywie roku 2030. W prace te zaangażowani byli m.in. przedstawiciele władz lokalnych, urzędnicy samorządowi, reprezentanci sfery oświaty, instytucji kultury, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, przedsiębiorcy, liderzy lokalni, osoby zaangażowane w działalność organizacji pozarządowych i mieszkańcy.

Na potrzeby przygotowania dokumentu strategicznego powołane zostały 3 zespoły robocze:

- ZESPÓŁ DS. ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI - zajmujący się zagadnieniami rozwoju lokalnego rynku pracy i zaplanowaniem konkretnych działań, służących: powstawaniu i wspieraniu przedsiębiorczości (w tym zakładaniu mikro firm, działalności indywidualnej i rodzinnej), tworzeniu nowych miejsc pracy na terenie Gminy, np. poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych, ograniczaniu bezrobocia wśród mieszkańców;
- ZESPÓŁ DS. ROZWOJU DZIEDZIN ISTOTNYCH DLA MIESZKAŃCÓW (edukacja, kultura, sport i turystyka, opieka zdrowotna) - jego zadaniem było zgłoszenie propozycji działań, związanych z ważnymi dla Gminy i mieszkańców dziedzinami życia społecznego. Zespół uczestniczył w wypracowaniu analizy SWOT w tych dziedzinach oraz zaproponowaniu celów operacyjnych (konkretnych działań) w tym zakresie;
- ZESPÓŁ DS. POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO - odpowiedzialny za zaplanowanie działań, w tym inwestycji, służących poprawie bezpieczeństwa mieszkańców, w szczególności w kontekście ruchu drogowego i komunikacji oraz bezpieczeństwa powodziowego.

łącznie w pracy w ramach ww. zespołów brało udział kilkadziesiąt osób, z różnych środowisk i instytucji z terenu Gminy. Można więc mówić o reprezentatywności opinii, które zawiera niniejsza strategia.

Dzięki wybranemu podejściu dokument stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową Gminy. Jednocześnie jest zaproszeniem do współpracy dla wszystkich partnerów zainteresowanych jej przyszłością.

Na proces opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 składały się następujące prace:

- Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy, w ujęciu dynamicznym i porównawczym, wraz z podsumowaniem i określeniem wniosków dla planowania strategicznego

-
- Podjęcie Uchwały nr LIV/451/23 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji

Partycypacyjno-ekspertyczne wypracowanie założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030:

- Warsztat diagnostyczny z interesariuszami i zespołami roboczymi służący wspólnemu wypracowaniu zapisów analizy SWOT;
- Ankieta internetowa CAWI z mieszkańcami służąca identyfikacji barier i potencjałów rozwojowych;
- Warsztat kreatywny z interesariuszami i zespołami roboczymi, służący identyfikacji głównych wyzwań, kierunków rozwoju, celów strategicznych i operacyjnych oraz wyznaczeniu kierunków działań i zadań;
- Warsztat podsumowujący z interesariuszami i zespołami roboczymi, służący finalnej dyskusji nad kierunkami działań i zadaniami;
- Opracowanie projektu dokumentu strategii o zakresie i treści zgodnej z art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Realizacja konsultacji społecznych dotyczących strategii w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami Gminy oraz z właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wraz z ich podsumowaniem;
- Realizacja procedury opiniowania dokumentu strategii przez zarząd województwa (w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa);
- Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii;
- Opracowanie wersji strategii po zmianach wynikających z konsultacji, opiniowania i ewaluacji;
- Realizacja procedury w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w tym uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym;
- Opracowanie finalnej wersji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030, przedstawienie pod obrady i uchwalenie przez Radę Miejską w Baranowie Sandomierskim.

4 DIAGNOZA SPOŁECZNA, GOSPODARCZA I PRZESTRZENNA MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. Poniższa diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030. Celem diagnozy była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Baranów Sandomierski, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza była punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostały uwzględnione w części strategicznej.

W przypadku prac nad diagnozą do Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030, prace diagnostyczne podzielone zostały na dwie części. Jedną z nich były ankietowe badania społeczne, których wyniki zostały zawarte w niniejszym opracowaniu przede wszystkim w części analitycznej SWOT. Drugi stanowią analizy danych zastanych. Dla potrzeb opracowania niniejszej diagnozy społeczno-gospodarczej (m.in. demografii, bezrobocia, pomocy społecznej, edukacji, zasobów i gospodarki komunalnej, przedsiębiorczości, aktywności społecznej i kulturalnej, aktywności gospodarczej, oceny ładu przestrzennego, oferty inwestycyjnej oraz rekreacyjnej i turystycznej) wykorzystano analizę danych zastanych z wykorzystaniem metody „desk research”. Zgodnie z zasadami dla tego rodzaju badań wykonano następujące kroki:

- audyt zerowy (identyfikacja dostępnych zbiorów danych),
- opracowanie zbioru potencjalnych zmiennych,
- analiza wstępna danych statystycznych,
- analiza trendów cech charakterystycznych dla danych poddanych badaniu,
- analiza porównawcza wyników,
- formułowanie wniosków.

W każdym z poniższych rozdziałów zawartych w diagnozie umieszczono wstępne wnioski i rekomendacje. Wyniki analizy danych statystycznych wraz z wynikami badań ankietowych posłużyły do opracowania analizy SWOT.

W trakcie analizy danych wykorzystano następujące źródła danych:

- dane liczbowe przekazane przez Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski,
- dane liczbowe oraz opisowe pozyskane na stronach internetowych:
<https://baranowsandomierski.pl/> oraz <https://bip.baranowsandomierski.pl/>
- dane liczbowe z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (dalej BDL / GUS),
- dane identyfikacyjne z Krajowego Rejestru Sądowego,
- dane identyfikacyjne z Rejestru REGON Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane identyfikacyjne z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych,
- dane liczbowe i opisowe z Raportu o Stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 r.,
- dane opisowe z dokumentów i opracowań obowiązujących na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski,
- dane opisowe ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Baranów Sandomierski,
- dane identyfikacyjne i kartograficzne portali mapowych.

W tabelach i wykresach przedstawiono dane liczbowe głównie za okres od 2011 – 2021, w przypadku braku danych w odpowiednich rejestrach tabele i wykresy przedstawiają dane za okresy, dla których były dostępne.

4.1 Podstawowe uwarunkowania Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

Gmina Baranów Sandomierski położona jest w Województwie Podkarpackim, na granicy Województwa Podkarpackiego i graniczy poprzez rzekę Wisłę z Województwem Świętokrzyskim. Jest gminą miejsko-wiejską i razem z Gminą Nowa Dęba, Gorzyce, Grębów tworzą Powiat Tarnobrzeski. Powierzchnia Gminy wynosi 121,6 km² (co stanowi 23,3% powierzchni powiatu i 2% powierzchni całego województwa). Siedzibą organów Gminy jest Miasto Baranów Sandomierski, oddalone o 14 km od Tarnobrzega (siedziby powiatu), a od Rzeszowa (stolicy województwa) – o 70 km.

Pod względem geograficznym miasto Baranów Sandomierski wraz z najbliższymi okolicami przynależy do Równiny Tarnobrzeskiej, stanowiącej część Kotliny Sandomierskiej w dolinie Wisły, na jej prawym brzegu. Teren Gminy jest zdecydowanie rolniczy o przewadze gleb biellicowych, brunatnych, a także urodzajnego czarnoziemiu. Krajobraz okolic Baranowa Sandomierskiego jest nizinny. Przeważają łąki i pola uprawne, z kępami drzew i krzewów, wśród których dominują wierzby i brzozy. W środkowej części równiny znajdują się Wzgórza Tarnobrzeskie.

Rysunek 1. Mapa przedstawiająca podział administracyjny powiatów w Województwie Podkarpackim.

Źródło: gminy.pl

Rysunek 2. Mapa przedstawiająca podział administracyjny gmin w Powiecie Tarnobrzęskim.

Źródło: gminy.pl

W skład Gminy wchodzi 13 miejscowości, w tym miasto Baranów Sandomierski. Dla sprawniejszego wykonywania swoich zadań samorząd Gminy dokonał jej podziału na 14 jednostek pomocniczych, w tym:

2 osiedla Baranów Sandomierski i Skopanie Osiedle oraz 12 sołectw, tj. Dąbrowica, Durdy, Dymitrów Duży, Dymitrów Mały, Kaczaki, Knapy, Marki, Siedleszczany, Skopanie, Suchorzów, Ślężaki, Wola Baranowska.

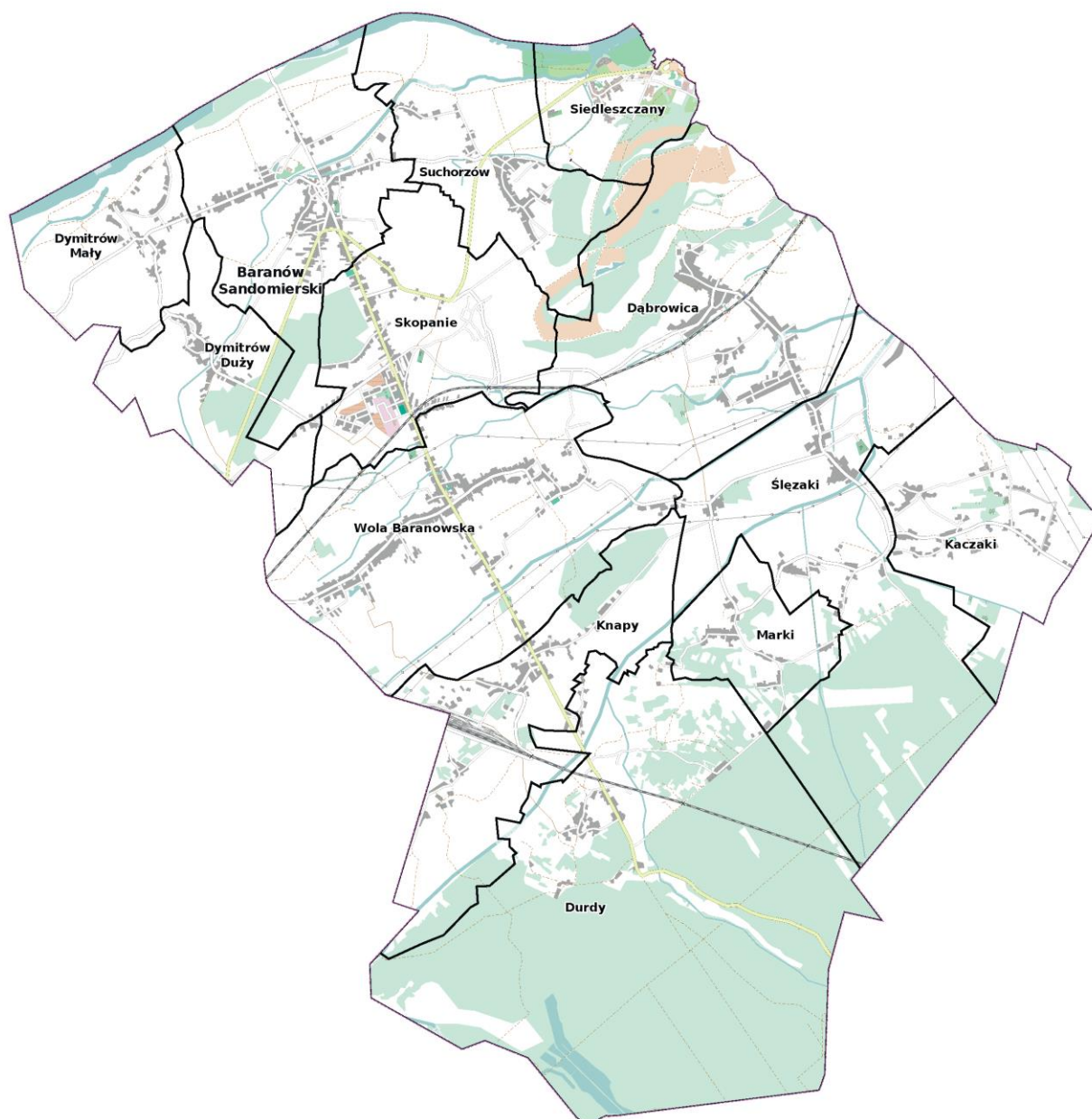
Według „Raportu o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok” Gminę w 2021 roku zamieszkiwało 11 764 mieszkańców, według struktury zamieszczonej w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych Gminy Baranów Sandomierski oraz powierzchnia obszarów wg stanu na 31.12.2021 r.

Obszar	Nazwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia (ha)
1	Baranów Sandomierski	1 475	917
2	Skopanie	2 605	785
3	Marki	334	327
4	Wola Baranowska	2 110	1 344
5	Suchorzów	576	749
6	Dąbrowica	1 172	1 286
7	Durdy	709	2 589
8	Dymitrów Duży	346	495
9	Dymitrów Mały	291	465
10	Kaczaki	599	990
11	Knapy	599	736
12	Siedleszczany	279	330
13	Ślężaki	671	1 173
RAZEM		11 764	12 186

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Raportu o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok”.

Rysunek 3. Mapa przedstawiająca podział administracyjny Gminy Baranów Sandomierski.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina jest dobrze zlokalizowana pod względem komunikacyjnym, przecinają ją dwie drogi wojewódzkie nr 872 relacji Baranów Sandomierski - Majdan Królewski - Nisko oraz nr 985 relacji Tarnobrzeg - Baranów Sandomierski - Mielec - Dębica, jak również droga krajowa nr 9. Ponadto, przez Gminę przebiegają dwie linie kolejowe: linia kolejowa normalnotorowa L25 Stalowa Wola - Dębica oraz szeroki tor LHS - Linia Hutniczo- Szerokotorowa ze stacją przeładunkową Wola Baranowska. Najbliższe lotnisko znajduje się 65 km od Baranowa Sandomierskiego - Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka (trasa trwa ok. 1 godzinę) oraz Kraków Airport im. Jana Pawła II oddalone o ok. 200 km (trasa trwa ok. 2 godziny).

4.2 ROZWÓJ W WYMIARZE SPOŁECZNYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

4.2.1 Ludność i procesy demograficzne

W celu zaprezentowania zmian w strukturze demograficznej gminy na przestrzeni ostatnich lat wykorzystane dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS)¹. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w roku 2021 Gmina liczyła 11 636 mieszkańców, w tym 5 884 kobiet i 5 752 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 99 osób / km². Średni wiek mieszkańców Gminy wynosił 42 lata i był porównywalny do średniego wieku mieszkańców Województwa Podkarpackiego (41,6 lat) oraz podobny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,2). Średni wiek kobiet wynosi 43,3 lat, natomiast mężczyzn – prawie 3 lata mniej (40,6).

Tabela 2. Liczba ludności ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

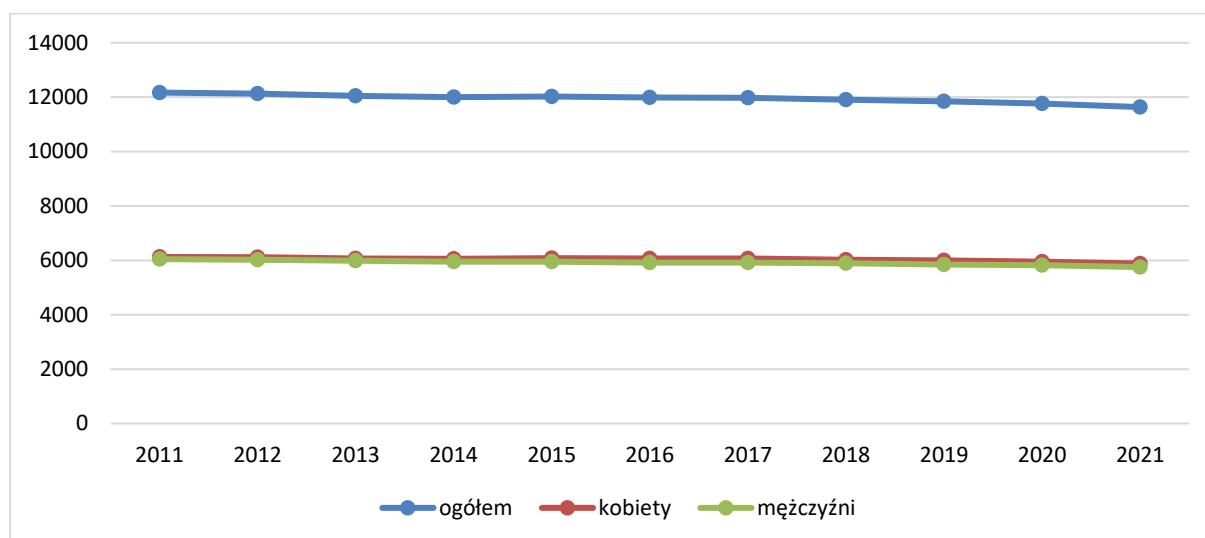
Rok	Liczba mieszkańców	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
2011	12169	6125	6044
2012	12130	6114	6016
2013	12051	6070	5981
2014	12007	6060	5947
2015	12028	6078	5950
2016	11984	6067	5917
2017	11980	6066	5914
2018	11909	6022	5887
2019	11852	6003	5849
2020	11770	5948	5822
2021	11636	5884	5752

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

W latach 2002-2021 liczba mieszkańców Gminy zmalała o 4,2%. Ogólny trend liczby ludności w Gminie jest malejący co można zauważyć na poniższym wykresie 1. Na wykresie przedstawiony został trend zmian liczby ludności dla Gminy Baranów Sandomierski, natomiast w tabeli dane ludnościowe dla Gminy. Z przedstawionych danych wynika, że liczba ludności na obszarze Gminy systematycznie spada, co jest tożsame z tendencją panującą w Polsce oraz w Województwie Podkarpackim.

¹ Dane GUS nt. liczby ludności w gminie Baranów Sandomierski nieznacznie różnią się od danych prezentowanych w „Raportcie o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski”.

Wykres 1 Liczba ludności ogółem oraz wg. płci w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 3. Średni wiek mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski w zestawieniu z danymi dla województwa i kraju w roku 2021.

Obszar	Wartość
Gmina Baranów Sandomierski	42,0
Województwo Podkarpackie	41,6
Polska	42,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

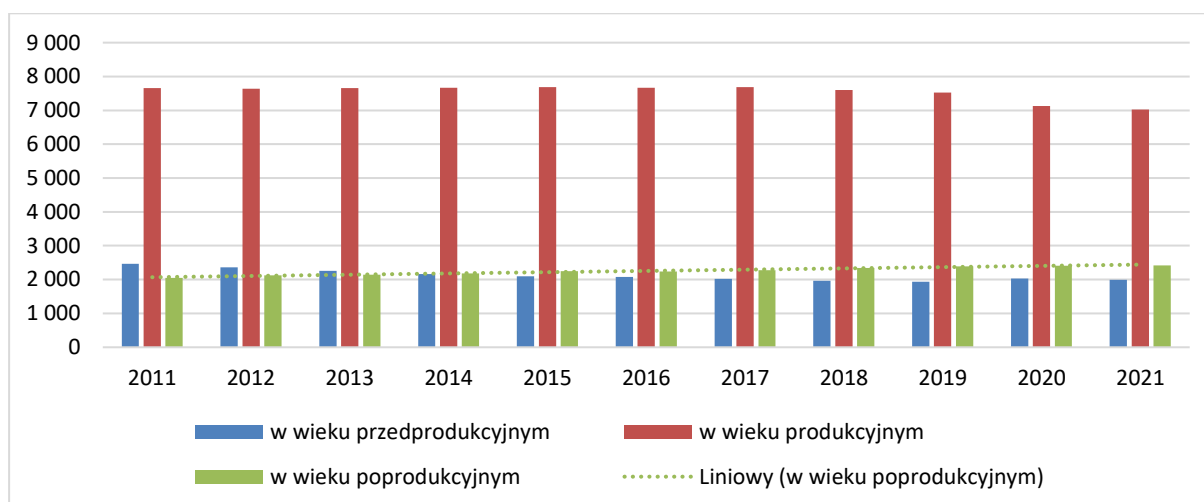
W 2021 roku gminę zamieszkiwało 7 025 osób w wieku produkcyjnym, tj. 60% ludności ogółem. Najmniejszy odsetek ludności według ekonomicznych grup wieku to mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym 1 997 osób, tj. 17%, natomiast odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił 23%.

Tabela 4. Liczba mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski z uwagi na wiek w latach 2011-2021.

Rok	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym			Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym			Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym		
	ogółem	kobiet	mężczyźn	ogółem	kobiet	mężczyźn	ogółem	kobiet	mężczyźn
201	2 464	1 203	1 261	7 658	3 540	4 118	2 047	1 382	665
201	2 364	1 158	1 206	7 642	3 519	4 123	2 124	1 437	687
201	2 258	1 112	1 146	7 653	3 512	4 141	2 140	1 446	694
201	2 164	1 074	1 090	7 664	3 523	4 141	2 179	1 463	716
201	2 101	1 044	1 057	7 683	3 542	4 141	2 244	1 492	752
201	2 080	1 048	1 032	7 665	3 531	4 134	2 239	1 488	751
201	2 018	1 014	1 004	7 683	3 542	4 141	2 279	1 510	769
201	1 967	971	996	7 601	3 513	4 088	2 341	1 538	803
201	1 933	953	980	7 527	3 481	4 046	2 392	1 569	823
202	2 033	1 002	1 031	7 127	3 267	3 860	2 411	1 590	821
202	1 997	971	1 026	7 025	3 236	3 789	2 414	1 589	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski z uwagi na wiek w latach 2011-2021 oraz trend w wieku poprodukcyjnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przedstawionym wykresie widać występujące niżej demograficzne i charakterystyczne trendy w kierunku starzejącego się społeczeństwa - udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym stale się zmniejsza. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem w Gminie Baranów Sandomierski systematycznie i znacznie się zwiększa. Należy jednak zwrócić uwagę, iż jest to tendencja wojewódzka oraz ogólnokrajowa. Poniżej przedstawiono wskaźniki obciążenia demograficznego dla Gminy Baranów Sandomierski, Województwa Podkarpackiego oraz Polski.

Tabela 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2021.

Obszar	Wartość
Gmina Baranów Sandomierski	58,4
Województwo Podkarpackie	64,6
Polska	69,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnymi w roku 2021.

Obszar	Wartość
Gmina Baranów Sandomierski	33,1
Województwo Podkarpackie	34,8
Polska	38,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

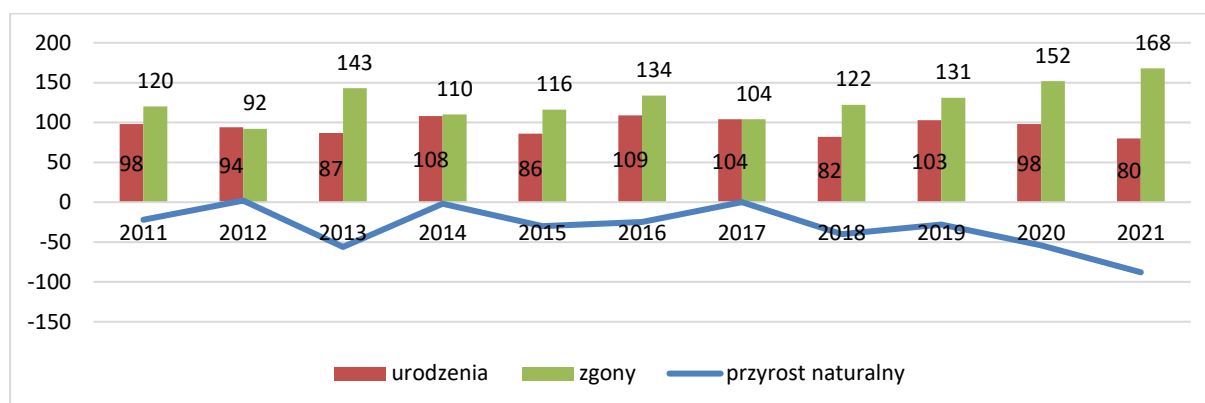
Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2021.

Obszar	Wartość
Gmina Baranów Sandomierski	130,4
Województwo Podkarpackie	116,6
Polska	124,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z poniższych danych wynika, iż wartość wskaźników utrzymywała się poniżej średniej dla Województwa i kraju, jednak powyżej średniej obserwuje się wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Gmina w 2021 roku miała ujemny przyrost naturalny wynoszący -88. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -7,52 na 1 000 mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski. W analizowanej dekadzie najwyższy przyrost naturalny zaobserwowano w 2012 roku, wynoszący wówczas: 2. W 2021 roku urodziło się 80 dzieci, w tym 36,3% dziewczynek i 63,8% chłopców, a odnotowano 168 zgonów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,60 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Na 1 000 osób mieszkających w Gminie Baranów Sandomierski przypada około 14,35 zgonów.

Wykres 3. Przyrost naturalny w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Wskaźnikiem wpływającym na strukturę ludnościową jest wskaźnik przyrost naturalny na 1000 ludności. W Gminie Baranów Sandomierski wskaźnik ten wynosi -7,5 i jest niższy niż wskaźnik dla Województwa i kraju co prezentuje tabelka poniżej.

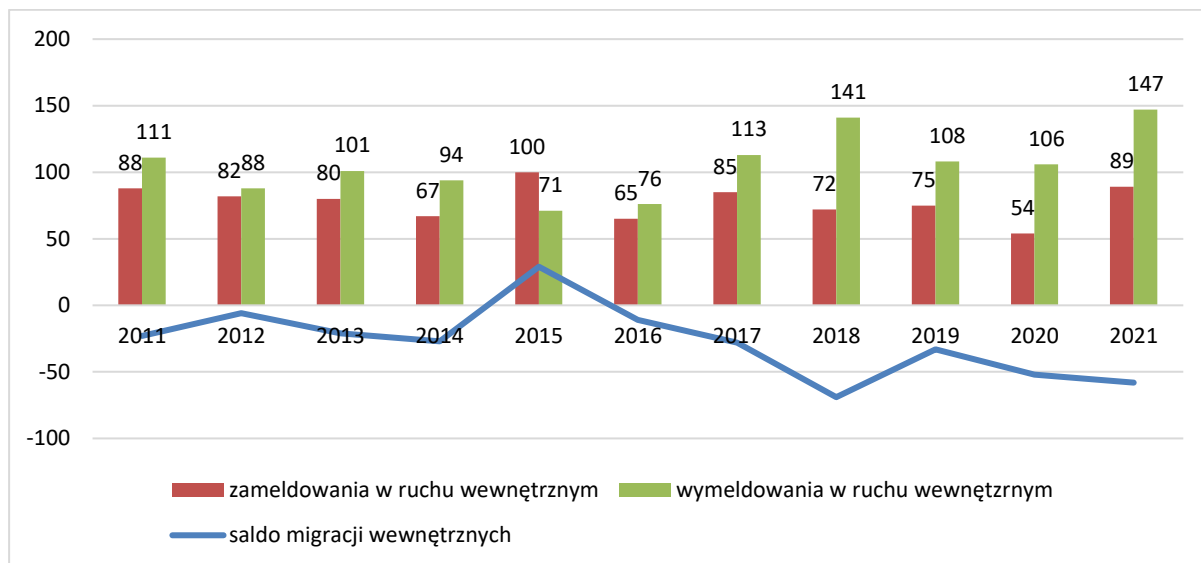
Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności w roku 2021.

Obszar	Wartość
Gmina Baranów Sandomierski	-7,5
Województwo Podkarpackie	-4,1
Polska	-4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 roku zarejestrowano 89 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 147 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji dla Gminy Baranów Sandomierski wynosiło – 58.

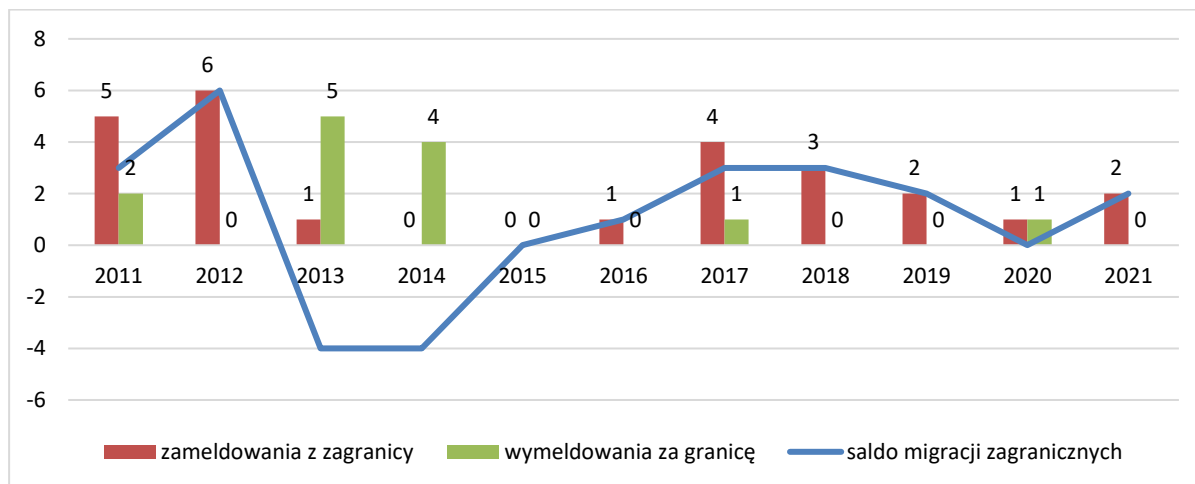
Wykres 4. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy oraz nie zarejestrowano wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

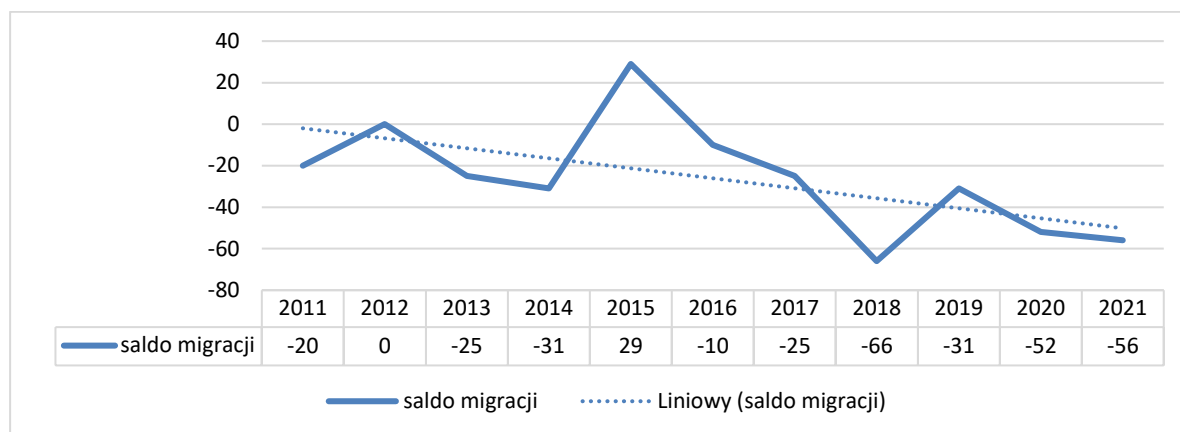
Wykres 5. Saldo migracji w ruchu zewnętrznym w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie prezentującym wskaźnik ogólnego salda migracji w Gminie Baranów Sandomierski widać trend w kierunku utrzymującego się ujemnego salda migracji.

Wykres 6. Saldo migracji w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021 wraz z trendem.

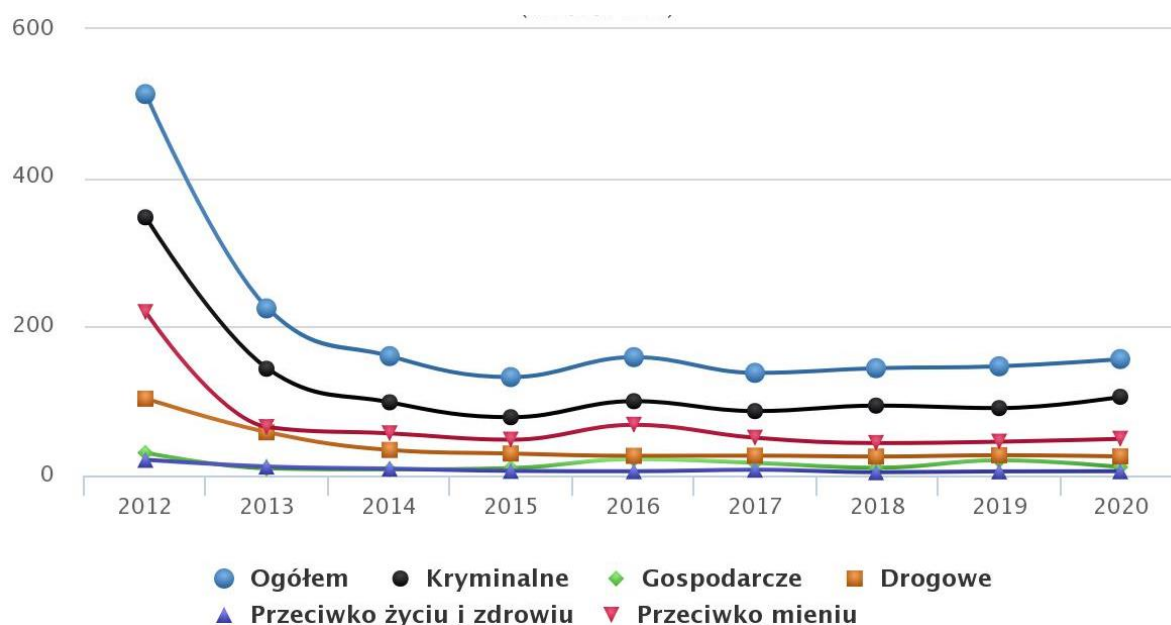

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2.2 Poziom bezpieczeństwa

W 2021 roku w gminie Baranów Sandomierski stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 175 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 14,96 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Baranów Sandomierski wynosi 82% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 9,27 (wykrywalność 83%) oraz przeciwko mieniu – 5,94 (wykrywalność 61%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,01 (62%), drogowe - 2,00 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,44 (95%).

Wykres 7. Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

4.2.3 Pomoc społeczna

Działania w zakresie udzielania pomocy społecznej polegają na realizowaniu zadań zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej z mocy ustawy spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej. Z tego obowiązku wynika podział na zadania zlecone finansowane z budżetu centralnego i zadania własne, na które środki pochodzą z budżetu gminy. Realizacją zobowiązań wobec ludności na obszarze diagnozowanej gminy zajmuje się Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim (MGOPS), Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Knapach.

Do głównych zadań MGOPS należy wskazać pracę socjalną, prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, itp.

Sytuację panującą na obszarze Gminy Baranów Sandomierski w zakresie polityki społecznej obrazuje tabela przedstawiająca wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2011 – 2021 w Gminie Baranów Sandomierski. Wskaźnik ten z roku na rok od 2013 roku znacząco maleje. Świadczy to o skutecznym wspieraniu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i w miarę możliwości umożliwia im wyjście z trudnej sytuacji społecznej z jaką przyszło się im zmierzyć.

Tabela 9. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011 – 2021.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób	1 254	1 341	1 358	1 194	1 101	1 036	888	837	709	656	537

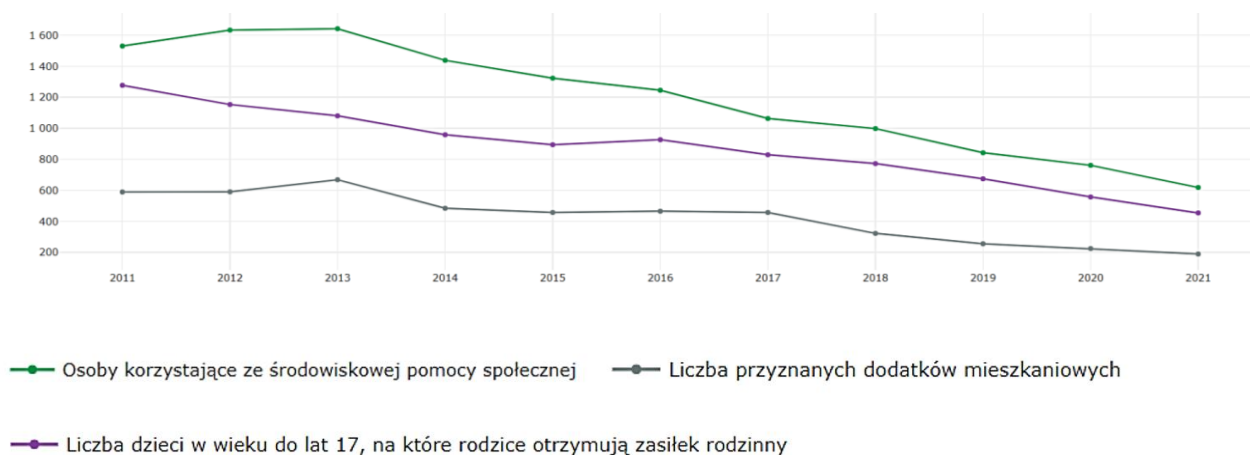
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 10. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011 – 2021.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba gospodarstw	411	440	442	412	385	373	343	331	291	285	246

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 8. Środowiskowa pomoc społeczna w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2020.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

Powyższy wykres przedstawia, iż w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021 zmalała liczba dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny. Zmniejszała się także liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych oraz ogólna liczba osób korzystająca ze środowiskowej pomocy społecznej. Wskaźniki te ilustrują jakość życia i spójność społeczną danej jednostki, za które odpowiadają warunki życia, więzi społeczne i kapitał społeczeństwa. Ograniczeniem spójności społecznej jest występująca marginalizacja i wykluczenie społeczne, generowane skalą problemów społecznych lokalnej społeczności. Biorąc pod uwagę cele rozwoju lokalnego należy wskazać, że sytuacja Gminy Baranów Sandomierski poprawia się w zakresie poprawy spójności społecznej, czy redukcji stwierdzonych dysproporcji, jednak w dalszym ciągu oczekiwany jest spadek wartości wskaźników, które prezentują stopniowe podnoszenie poziomu warunków życia lokalnej społeczności.

Wyzwaniem dla Miasta i Gminy Baranów Sandomierski jest zapewnienie opieki i bezpieczeństwa wzrastającej liczbie seniorów i osób schorowanych. Obecnie na terenie gminy brakuje domów dziennego pobytu i domów pomocy społecznej. Dopiero na 2023 rok zaplanowano uruchomienie pierwszego Klubu Seniora w gminie w ramach programu Senior+.

4.2.4 Wychowanie i edukacja

Na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski brakuje miejsc opieki dla dzieci do lat 3. Dopiero w 2023 roku uruchomiono pierwszy żłobek, dofinansowany w ramach programu Maluch +.

W roku szkolnym 2020/2021 Gmina Baranów Sandomierski była organem prowadzącym dla 5 przedszkoli publicznych, 1 oddziału przedszkolnego szkoły podstawowej funkcjonującej w Szkole Filialnej i 5 ośmioklasowych szkół podstawowych².

- 1) Zespół Szkół i Placówek w Baranowie Sandomierskim:
 - a. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego - 183 uczniów;
 - b. Publiczne Przedszkole - 51 uczniów;
 - c. Szkolne Schronisko Młodzieżowe.
- 2) Zespół Szkół w Skopaniu:
 - a. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II - 236 uczniów;
 - b. Publiczne Przedszkole – 116 uczniów;
- 3) Zespół Szkół w Woli Baranowskiej:
 - a. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Gen. Władysława Sikorskiego - 157 uczniów;
 - b. Szkoła Filialna im. Św. Jadwigi Królowej w Durdach 1 - 11 uczniów;
 - c. Publiczne Przedszkole – 74 uczniów;
 - d. Oddział przedszkolny przy Szkole Filialnej w Durdach – 6 uczniów;
- 4) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ślężakach:
 - a. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego - 110 uczniów;
 - b. Publiczne Przedszkole - 45 uczniów;
- 5) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dąbrowicy:
 - a. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich - 68 uczniów;
 - b. Publiczne Przedszkole - 41 uczniów³;

²Przedstawione dane na podstawie „Raportu o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok”.

³ Stan na koniec roku szkolnego 2020/2021 na podstawie „Raportu o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok”

Ponadto, na terenie Gminy znajduje się placówka niepubliczna, tj. Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP pw. Św. Anny w Baranowie Sandomierskim (29 uczniów na koniec roku szkolnego 2020/2021)⁴.

Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku (wg stanu na 14.09.2021) w szkołach na terenie gminy Baranów Sandomierski.

Szkoła	Średnie wyniki ze sprawdzianu ósmoklasisty – język polski	Średnie wyniki ze sprawdzianu ósmoklasisty – matematyka	Średnie wyniki ze sprawdzianu ósmoklasisty – język angielski
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego w Baranowie Sandomierskim	57,1%	36,0%	26,2%
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Skopaniu	63,5%	42,7%	26,9%
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Gen. Władysława Sikorskiego w Woli Baranowskiej	54,4%	39,0%	27,6%
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w	50,3%	23,1%	24,8%
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Batalionów Chłopskich w Dąbrowicy	63,5%	47,4%	32,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

W szkołach odbywają się zajęcia pozalekcyjne, takie jak:

- kółka przedmiotowe;
- zespoły muzyczne;
- kółka szachowe;
- zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze;
- zajęcia rekreacyjno – sportowe.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 18,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,7% wykształcenie policealne, 11,6% średnie ogólnokształcące, a 21,7% średnie zawodowe. W porównaniu do całego Województwa Podkarpackiego mieszkańcy Gminy Baranów Sandomierski mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia.

⁴ Jak wyżej.

W 2021 roku na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat do placówek wychowania przedszkolnego w gminie Baranów Sandomierski uczęszczało 892 dzieci. Jest to wartość niższa niż w województwie podkarpackim (894) i Polsce (896).

Tabela 12. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011- 2021.

Rok	Liczba dzieci
2011	321
2012	345
2013	362
2014	308
2015	259
2016	308
2017	292
2018	309
2019	321
2020	338
2021	341

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze Gminy Baranów Sandomierski od 2019 r. działa Uniwersytet Trzeciego Wieku. Realizuje liczne wykłady popularnonaukowe, warsztaty kulinarne, promocję zdrowia i sportu, liczne wycieczki kulturalno-turystyczne. Uczestnictwo w zajęciach to bardzo ciekawa alternatywa do spędzania czasu wolnego dla osób starszych, która umożliwia im dalszy rozwój i poszerzanie horyzontów myślowych.

4.2.5 Sport i rekreacja

Samorząd nie posiada wyspecjalizowanej jednostki gminnej koordynującej i zarządzającej infrastrukturą sportową.

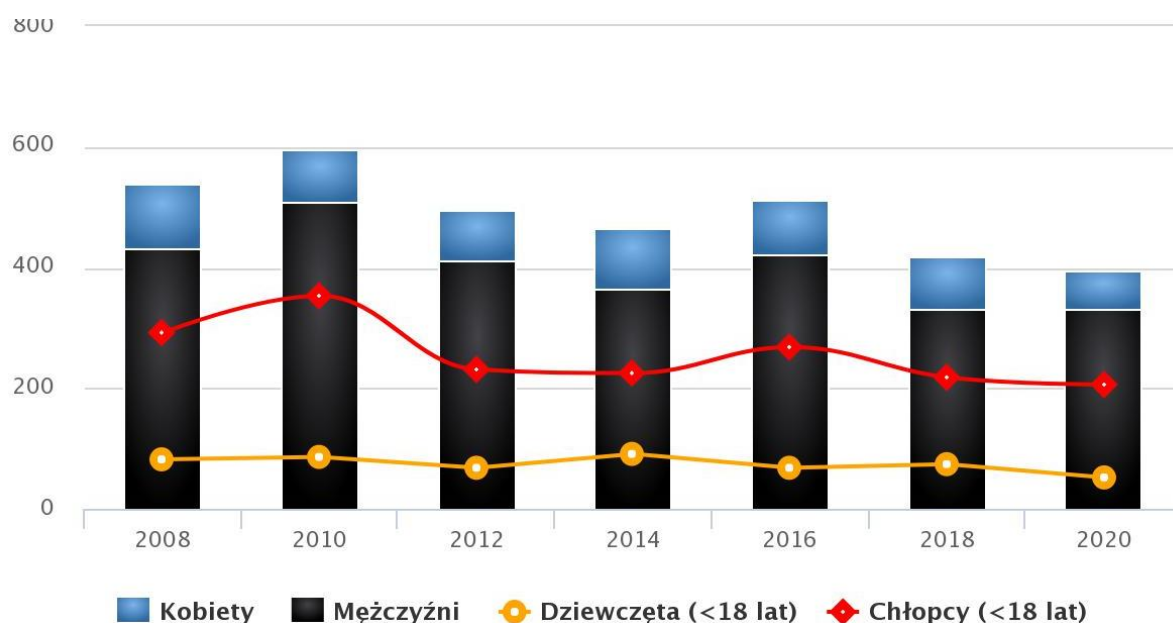
W 2021 roku na terenie Gminy Baranów Sandomierski funkcjonowało 5 klubów sportowych:

- Klub Sportowy „Wisła” Baranów Sandomierski
- Klub Sportowy „Wisn” Skopanie
- Klub Sportowy „Lasowiak” Wola Baranowska
- Klub Sportowy „Kolejarz” Knapy
- Ludowy Zespół Sportowy „Strzelec” Dąbrowica

W sierpniu 2020 roku w Baranowie Sandomierskim powstała Gminna Akademia Sportu, której głównym celem jest odkrywanie i stymulowanie młodych talentów sportowych.

Według danych GUS w 2020 roku w klubach sportowych ćwiczyło łącznie 396 osób, dwa lata wcześniej 417 osób, a w 2016 roku 512 osób.

Wykres 9. Ćwiczący w klubach sportowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 13. Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.

Wyszczególnienie	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Kobiety	107	86	83	99	90	84	64
Mężczyźni	431	510	412	366	422	333	332
Dziewczęta (<18 Lat)	82	86	68	91	68	74	52
Chłopcy (<18 Lat)	292	353	231	225	268	218	206
Ogółem	538	596	495	465	512	417	396

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 14. Zestawienie obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie Gminy Baranów Sandomierski.

Lp.	Rodzaj obiektu	Miejscowość	Użytkujący
1.	Stadion lekkoatletyczny	Baranów Sandomierski	KS Wisan Skopanie/ Zespół Szkół i Placówek/ Gminna Akademia Sportu
2.	Hala sportowa	Baranów Sandomierski	Zespół Szkół i Placówek
3.	Otwarta Strefa Aktywności	Baranów Sandomierski	Miasto Baranów Sandomierski
4.	Boisko wielofunkcyjne	Baranów Sandomierski	Zespół Szkół i Placówek
5.	Stadion sportowy	Skopanie	PKS Wisła Baranów Sandomierski
6.	Stadion sportowy	Skopanie	KS Wisan Skopanie

7.	Hala sportowa	Skopanie	Zespół Szkół / KS Wisan
8.	Sala gimnastyczna	Skopanie	Zespół Szkół w Skopaniu
9.	Otwarta Strefa Aktywności	Skopanie	Osiedle Skopanie
10.	Boisko wielofunkcyjne	Skopanie	Zespół Szkół Skopanie
11.	Kort tenisowy	Skopanie	Osiedle Skopanie
12.	Boisko wielofunkcyjne przy Świetlicy Wiejskiej	Skopanie	Sołectwo Skopanie
13.	Kompleks Boisk Sportowych Orlik 2012	Wola Baranowska	Zespół Szkół
14.	Hala sportowa	Wola Baranowska	Zespół Szkół
15.	Stadion sportowy	Wola Baranowska	KS Lasowiak Wola Baranowska
16.	Zbiornik Gaj	Wola Baranowska	MGOK
17.	Otwarta Strefa Aktywności	Wola Baranowska	Sołectwo Wola Baranowska
18.	Stadion sportowy	Knapy	KS Kolejkarz Knapy
19.	Boisko sportowe	Knapy	Sołectwo Knapy / ŚDS
20.	Otwarta Strefa Aktywności	Knapy	Sołectwo Knapy
21.	Otwarta Strefa Aktywności	Durdy	Sołectwo Durdy
22.	Boisko sportowe	Durdy	Zespół Szkół w Woli Baranowskiej filia w Durdach
23.	Stadion sportowy	Dąbrowica	LZS Strzelec Dąbrowica
24.	Kompleks Boisk Sportowych Orlik 2012	Dąbrowica	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dąbrowicy
25.	Otwarta Strefa Aktywności	Dąbrowica	Sołectwo Dąbrowica
26.	Boisko sportowe	Dąbrowica	LZS Strzelec
27.	Sala gimnastyczna	Dąbrowica	Zespół Szkolno-Przedszkolny
28.	Sala gimnastyczna	Ślężaki	Zespół Szkolno-Przedszkolny
29.	Boisko wielofunkcyjne	Ślężaki	Zespół Szkolno-Przedszkolny
30.	Otwarta Strefa Aktywności	Marki	Sołectwo Marki
31.	Boisko sportowe	Marki	Sołectwo Marki
32.	Otwarta Strefa Aktywności	Suchorzów	Sołectwo Suchorzów
33.	Boisko wielofunkcyjne	Suchorzów	Sołectwo Suchorzów
34.	Boisko sportowe	Dymitrow Mały	Sołectwo Dymitrow Mały
35.	Boisko sportowe	Dymitrow Duży	Sołectwo Dymitrow Duży
36.	Otwarta Strefa Aktywności	Kaczaki	Sołectwo Kaczaki

Źródło: Raport o stanie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski w 2021.

Gmina Baranów Sandomierski w swoich zasobach posiada wiele obiektów stanowiących odpowiedź na zapotrzebowanie mieszkańców w obszarze oferty spędzania czasu wolnego.

4.2.6 Działalność kulturalna i społeczna

Ważną kwestią w rozwoju lokalnym jest dziedzictwo kulturowe, a w nim dziedzictwo lokalne, składające się z działalności centrów, domów, ośrodków kultury, klubów. Świadczy to o aktywności kulturalnej mieszkańców, ich chęci wspólnej realizacji przedsięwzięć, przywiązania i więzi z miejscem zamieszkania.

Według danych GUS w 2021 roku na terenie Gminy Baranów Sandomierski zorganizowano 169 imprez

kulturalnych, w których wzięło udział 9 590 uczestników. Rok wcześniej było to 109 imprez z 5830 uczestnikami. Zmniejszona liczba wydarzeń kulturalnych w 2020 roku miała oczywiście związek z obostrzeniami spowodowanymi przez rozprzestrzenianie się COVID-19.

Wykres 10. Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 15. Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011 – 2021.

Rok	Imprezy	Uczestnicy
2011	157	14203
2012	166	44368
2013	108	25318
2014	146	41253
2015	124	11494
2016	150	23834
2017	170	16868
2018	124	15760
2019	143	14086
2020	109	5830
2021	169	9590

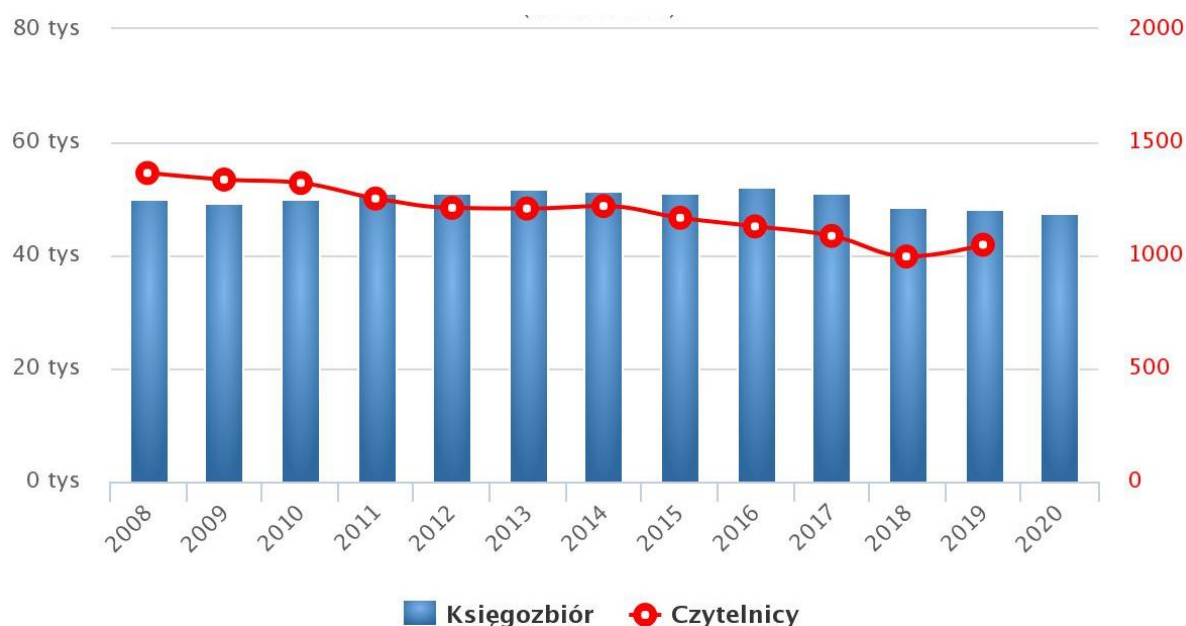
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury w 2021 roku oraz liczba uczestników:

- imprezy ogółem: 169 (uczestnicy: 9 590)
- seanse filmowe: 4 (uczestnicy: 340)
- wystawy: 16 (uczestnicy: 1 792)
- festiwale i przeglądy artystyczne: 1 (uczestnicy: 300)
- koncerty: 13 (uczestnicy: 2 031)
- prelekcje, spotkania, wykłady: 50 (uczestnicy: 1 598)
- imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 37 (uczestnicy: 1 857)
- konkursy: 20 (uczestnicy: 379)
- pokazy teatralne: 6 (uczestnicy: 611)
- interdyscyplinarne: 1 (uczestnicy: 80)
- warsztaty: 21 (uczestnicy: 602).

Według danych GUS z 2021 w Gminie Baranów Sandomierski działały 4 biblioteki i filie publiczne posiadające księgozbiór liczący 48 246 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 5 pracowników. Dla porównania w 2008 roku działały 4 biblioteki i filie posiadające księgozbiór liczący 49 831 wolumenów. Na przestrzeni analizowanych lat obserwuje się malejącą liczbę czytelników bibliotek.

Wykres 11. Biblioteki publiczne – księgozbiór i czytelnicy w latach 2008-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 16. Biblioteki publiczne - księgozbiór i czytelnicy w latach w latach 2011 – 2021.

Rok	Księgozbiór	Czytelnicy
2011	50895	1251
2012	51051	1210
2013	51636	1207
2014	51314	1218
2015	51168	1166
2016	52119	1128
2017	51174	1086
2018	48517	995
2019	48242	1047
2020	47675	875
2021	48246	792

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ważną rolę w obszarze działalności kulturalnej w Gminie Baranów Sandomierski odgrywa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Baranowie Sandomierskim. Realizuje zadania Gminy w zakresie upowszechniania i promowania kultury lokalnej poprzez prowadzenie działalności związanej z organizacją czasu wolnego. Ośrodek mieści się w dwóch budynkach: Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Baranowie Sandomierskim oraz Środowiskowym Domu Kultury w Skopaniu. Oferta stałych zajęć artystycznych jest dostosowana do potrzeb mieszkańców Gminy. Placówka kształci i wychowuje dzieci oraz młodzież w dziedzinie tańca nowoczesnego (zespół FLASH), estradowego (zespół PERFLKI i NOWE POKOLENIE), teatru (Młodzieżowa Grupa Teatralna ze Skopania), recytacji, wokalu (soliści), nauki gry na instrumentach (Orkiestra Dęta), plastyki i rękodzieła artystycznego. Oferta zajęć obejmuje również osoby dorosłe, m.in.: Zespół Obrzędowy „LASOWIACZKI”, KGW „Lasowiaczki”, POZYTYWNIE SKOPANI, część orkiestry i instrumentalistów oraz tancerzy m.in. z ŚDS-u. Wszystkie zajęcia prowadzone są przez instruktorów z przygotowaniem zawodowym i cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Gminy, a nawet okolic. Wizytówką Środowiskowego Domu Kultury w Skopaniu jest teatr amatorski skupiający na scenie zarówno doświadczonych aktorów jak i początkującą młodzież. Teatralna tradycja działa nieprzerwanie od początku lat 60-tych i jest kontynuowana przez aktorów występujących w grupie pod nazwą „Pozytywnie Skopani”.

Koła / kluby / sekcje i członkowie w 2021 roku:

- ogółem: 4 (członkowie: 159)
- literackie: 1 (członkowie: 9)
- seniora/Uniwersytet Trzeciego Wieku: 1 (członkowie: 131)
- inne: 2 (członkowie: 19).

Zajęcia i wydarzenia organizowane przez MGOK i te w których uczestniczył w 2021 r.:

- Nagranie wokalnno-tanecznego klipu noworocznego;
- Bal Przebierańców dla małych i dużych;
- Piknik Rodzinny - impreza plenerowa dedykowana wszystkim matkom, ojcom i dzieciom oraz idei charytatywnej (współpraca z Gminną Akademią Sportu w Baranowie Sandomierskim)
- Koncert Gminnej Orkiestry Dętej z Baranowa Sandomierskiego dla wszystkich zwiedzających i odpoczywających w baranowskim zamku;
- Premiera spektaklu pt. „Krótka historia o miłości” przygotowana przez Młodzieżowy Zespół Teatralny ze Skopania - dwa występy dla uczniów szkół ze Skopania i Woli Baranowskiej;
- Udział zespołu „Lasowiaczki” w 46. Sejmiku Wiejskich Zespołów Teatralnych;
- Organizacja XXVII edycji Ogólnopolskiego Festiwalu Folklorystycznej Twórczości Dziecięcej DZIECKO W FOLKLORZE - wersja hybrydowa;
- Taneczne Inspiracje Grupy Flash — dwa koncerty;
- „Gdzie wnuki nie mogą-dziadkowie pomogą” — jubileuszowa X edycja międzypokoleniowej imprezy;
- „Sabałowe Bajania” czyli Ogólnopolski Konkurs Gawędziarzy, Instrumentalistów, Śpiewaków, Drużbów i Starostów Weselnych
- I Biesiada Baranowska czyli: „Jarmark Ludzi z Pasją”, smakowite kiermasze KGW, animacje dla dzieci, występy wokalnno-taneczne, koncert biesiadny zespołu Tyroliaband i zabawa taneczna;
- Udział reprezentantów z Młodzieżowej Grupy Teatralnej w warsztatach kreacji słowa „Złota Szpila” w Przemyślu;
- Czytanie Narodowe w plenerze — „Moralność Pani Dulskiej” w stylizacji epokowej z udziałem przedstawicieli działających na terenie Gminy instytucji i organizacji.;
- Gminna Orkiestra Dęta - udział w XXIV Ogólnopolskim Zjeździe Kominiarzy w Rzeszowie;
- Wyjazdy recytatorów i ich czynny udział w konkursie „Złota Szpila” w Przemyślu i Dubiecku (II nagroda i wyróżnienie);
- 38 Ogólnopolski Sejmik Teatrów Wsi Polskiej, w którym wziął udział zespół „Lasowiaczki” — Tarnogród;
- Koncert „Od nocy do nocy” Joanny Aleksandrowicz z okazji inauguracji roku akademickiego UTW oraz Dnia Seniora;
- Patriotyczny koncert w wykonaniu najmłodszego pokolenia wokalistów, instrumentalistów, recytatorów MGOK-u i szkolnego zespołu NEON;

- Premiera doskonałej komedii pt. „Szał Cia!” przygotowanej przez teatr dorosłych aktorów POZYTYWNIEMIE SKOPANYCH;
- Jubileusz 45-lecia działalności zespołu obrzędowego „Lasowiaczki” połączony z wigilią lasowicką.

Wydarzenia online:

- Emitowanie klipu noworocznego czyli prezentacja dorobku wokalistów i tancerzy MGOK-u;
- Udział wokalistek w Międzygminnym Konkursie Kolęd i Pastorałek w Krasnem;
- Nagranie układów tanecznych grupy FLASH;
- „Wierni do końca...” udostępnienie zrealizowanego przez nas podcastów cz.I i cz.II na kanale YouTube;
- Udział Emilki Myszki w XIX Konkursie Recytatorskim „Dziecięce Interpretacje” gdzie uzyskała I nagrodę;
- XIII Wojewódzki Przegląd Taneczny "Roztańczona jesień" — udział grup zespołu tanecznego FLASH nagrodzony (I miejscem i wyróżnieniem);
- Udział recytatorki Emilki Myszki w finale Podkarpackiego Konkursu Literatura i Dzieci ZNAJDŹ POWÓD DO UŚMIECHU gdzie uzyskała III miejsce;
- Udział grupy tanecznej FLASH w Tyczyńskich Konfrontacjach Tanecznych "Let's Dance" — Tyczyn 2021 — gdzie wytańczyły I i III miejsca; Informacja na temat działalności MGOK pojawiła się również w mediach tj.: - RADIO BIWAK - audycja z zespołem „Lasowiaczki”

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury współpracuje ze szkołami, przedszkolami oraz innymi gminnymi jednostkami udostępniając sale, pomagając w organizacji wydarzeń, konkursów, spotkań czy imprez.

Swoją siedzibę w MGOK-u ma kilka stowarzyszeń:

- Gminna Akademia Sportu Baranów Sandomierski,
- Koło Gospodyń Wiejskich Lasowiaczki,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Baranowa Sandomierskiego „Arkadia”,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej i Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie Baranów Sandomierski „Sokół”,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Zespoły, grupy i kola artystyczne działające przy MGOK-u:

- Zespół Obrzędowy „LASOWIACZKI”,
- Zespół Taneczny „Perełki”,
- Zespół Taneczny "Nowe Pokolenie",

-
- Grupy rękodzielnicze,
 - Grupa Taneczna „Flach”,
 - Dorosła Grupa Teatralna „Pozytywnie Skopani”,
 - Młodzieżowa Grupa Teatralna ze Skopania,
 - Studio wokalne,
 - Chór Chorus Familiaris,
 - Orkiestra dęta,
 - Zajęcia taneczne dla osób z niepełnosprawnościami (WTZ i ŚDS).

W budynku Ośrodka Kultury mieści się nowoczesna Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna, a także sala widowiskowa, sala kameralna, izba regionalna i galeria.

Wprowadzenie nowych zasad funkcjonowania oraz przepisów umożliwiających otrzymanie wsparcia finansowego spowodowało powstanie wielu kół gospodyń wiejskich na terenie Gminy lub zintensyfikowanie działalności już istniejących kół. W 2021 roku na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski działało 11 kół gospodyń wiejskich. Na terenie Gminy działa także:

Stowarzyszenie Tor Rozwoju – działalność stowarzyszenia opiera się na realizacji zadań statutowych poprzez wspieranie inicjatyw instytucji i organizacji w miejscowości Durdy, jak również samej Gminy Baranów Sandomierski w ramach wzajemnej współpracy. Stowarzyszenie realizuje szereg zajęć ruchowych, tanecznych, warsztatów rękodzielnictwa, teatralnych oraz kulinarnych w których udział brali zarówno mieszkańcy Gminy Baranów Sandomierski jak i członkowie zaprzyjaźnionych organizacji z powiatów mieleckiego czy kolbuszowskiego.

Stowarzyszenie Towarzystwo Historyczne Ziemi Baranowskiej „Mały Wawel” – zrzeszające miłośników historii, którzy starają się zebrać jak najwięcej pamiątek i materiałów z przeszłości, a następnie przekazywać je zainteresowanym mieszkańcom. Członkowie stowarzyszenia starają się w swoim otoczeniu propagować wiedzę historyczną na temat swojego regionu oraz krzewić postawy patriotyczne i miłość do swojej „Małej Ojczyzny” wykorzystując położenie miasta nad rzeką Wisłą, która oprócz walorów turystycznych i gospodarczych łączyła ludzi kiedyś z różnych regionów Polski i łączy ludzi dzisiaj; stowarzyszenie realizuje prelekcje z ciekawymi historykami, prezentuje zebrane materiały historyczne, stare fotografie przedstawiające ludzi i miasto w dawnych czasach oraz stare dokumenty i mapy.

Działalność organizacji pozarządowych na terenie Gminy w znaczący sposób pomaga budować zasób rozwoju lokalnego jakim jest kapitał społeczny, stanowiący wiedzę, która jest osadzona w relacjach i stosunkach społecznych. Wiąże się on z zaufaniem członków organizacji do siebie, normami i wartościami. Można mówić o różnych wymiarach tego kapitału, tj. społeczny, ekonomiczny i kulturowy.

Na kapitał społeczny składają się m.in. jakość stosunków międzyludzkich, relacje, stosunki, efekt synergii. Można powiedzieć, że jest on kapitałem ludzkim wzbogaconym o relacje i współpracę (kapitał ludzki jest statyczny; daje potencjalne korzyści, zaś społeczny – dynamiczny; daje faktyczne korzyści). Kształtowanie kapitału społecznego wymaga doskonalenia jakości stosunków.

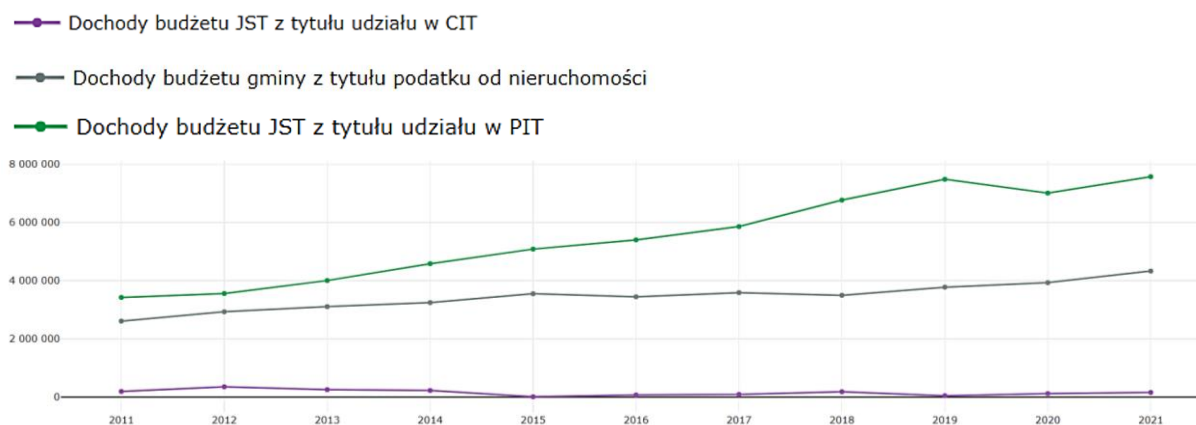
4.3 ROZWÓJ W WYMIARZE GOSPODARCZYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

4.3.1 Finanse publiczne

W 2021 roku suma wydatków z budżetu Gminy Baranów Sandomierski wyniosła 69,6 mln złotych, co daje 5,9 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 3,8% w porównaniu do roku 2020. Największą część budżetu Gminy Baranów Sandomierski – 30,7% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo (15,8%) oraz Dział 600 - Transport i łączność (6,8%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 19,7 mln złotych, czyli 28,3% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu Gminy Baranów Sandomierski wyniosła w 2021 roku 70,4 mln złotych, co daje 6,0 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 2,2% w porównaniu do roku 2020. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (35,9%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (19,6%) oraz z Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo (7,6%). W budżecie Gminy Baranów Sandomierski wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 647 złotych na mieszkańca (10,8%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 13,4 złotych na mieszkańca (0,2%).

Wykres 12. Dochody budżetu Gminy Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

Istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego Gminy jest podjęcie działań inwestycyjnych z zakresu rewitalizacji. Gmina Baranów Sandomierski prowadzi działania rewitalizacyjne w gminie, przeciwdziałając negatywnym zjawiskom społecznym, gospodarczym i przestrzenno-środowiskowym. Poniższa tabela przedstawia finansowanie przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w latach 2020-2021.

Tabela 17. Finansowanie przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2020-2021.

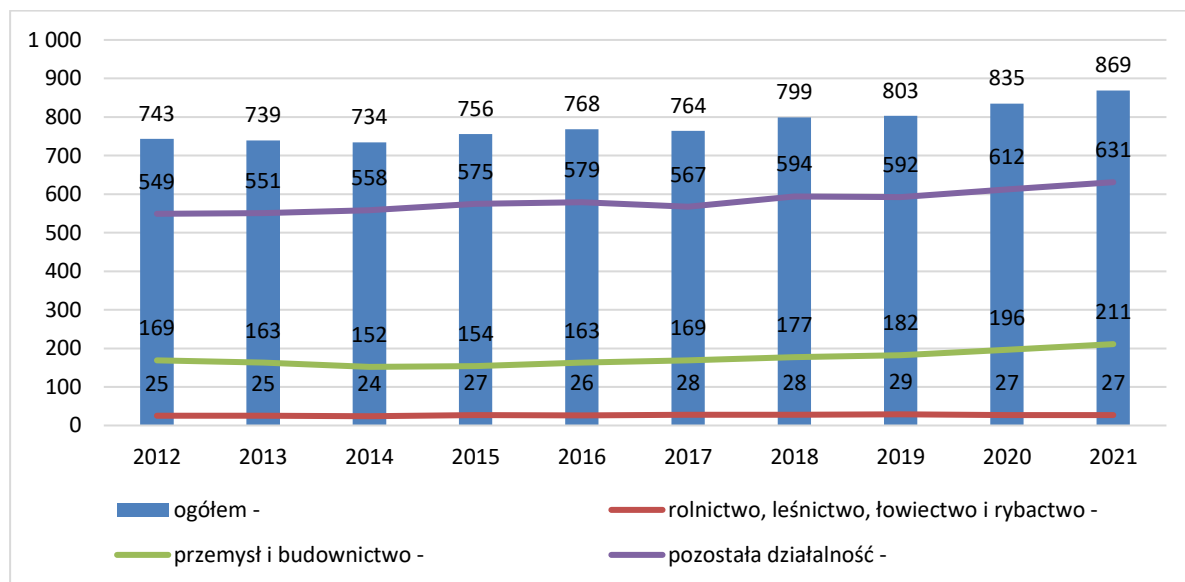
Wyszczególnienie	2020	2021
Szacunkowe środki wydatkowane w roku sprawozdawczym na przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie ogółem	2 887 769,00 zł	110 000,00 zł
Szacunkowe środki wydatkowane w roku sprawozdawczym na przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie - z budżetu Unii Europejskiej	727 921,00 zł	12 000,00 zł
Szacunkowe środki wydatkowane w roku sprawozdawczym na przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie - w formie dotacji organizacjom pozarządowym	120 100,00 zł	33 000,00 zł
Szacunkowe środki wydatkowane w roku sprawozdawczym na przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie - ogółem inwestycyjne	2 010 371,00 zł	36 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3.2 Podmioty gospodarcze

Gmina Baranów Sandomierski ma charakter rolno-przemysłowy. W roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 869 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 686 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 74 nowe podmioty, a 41 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (78) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (40) w roku 2019. W tym samym okresie najwięcej (102) podmioty wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (28) podmiotów wyrejestrowano natomiast w roku 2020. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Baranów Sandomierski najwięcej (46) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (846) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników. 3,1% (27) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 24,3% (211) podmiotów, a 72,6% (631) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Baranów Sandomierski najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27%) oraz budownictwo (15,9%).

Wykres 13. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności PKD 2007 w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mikro-przedsiębiorstwa (0 – 9)	715	712	708	730	742	741	775	779	811	846
Małe przedsiębiorstwa (10 – 49)	23	23	22	22	22	19	20	20	20	19
Średnie przedsiębiorstwa (50 – 249)	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Duże przedsiębiorstwa (250 – 999)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (0 – 249)	742	738	733	755	767	763	798	802	834	868

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg formy prawnej w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spółdzielnie ogółem	2	2	3	3	3	3	1	1	1	2
Spółki handlowe ogółem	21	20	22	24	26	25	25	27	34	35
Spółki handlowe - z udziałem kapitału zagranicznego razem	3	3	3	3	3	2	1	1	0	0
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością razem	13	12	14	15	17	16	16	18	26	28
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego	3	3	3	3	3	2	1	1	0	0
Spółki cywilne ogółem	41	41	41	42	44	44	44	44	45	46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Baranów Sandomierski dominują podmioty gospodarcze w obszarze działalności związanej z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych, wyliczając motocykle, a także działalności związane z transportem i gospodarką magazynową. Z roku na rok przybywa firm w obszarze budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. W okresie 10 lat dwukrotnie zwiększyła się liczba działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej. Od 2018 roku spada liczba podmiotów gospodarczych działających w zakresie rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa oraz w zakresie zakwaterowania i usług gastronomicznych. W Gminie Baranów Sandomierski zauważa się niewielki wzrost liczby podmiotów gospodarczych w obszarach edukacji, działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz obsługą rynku nieruchomości. Szczegółowe dane w tym obszarze tematycznym prezentuje tabela poniżej.

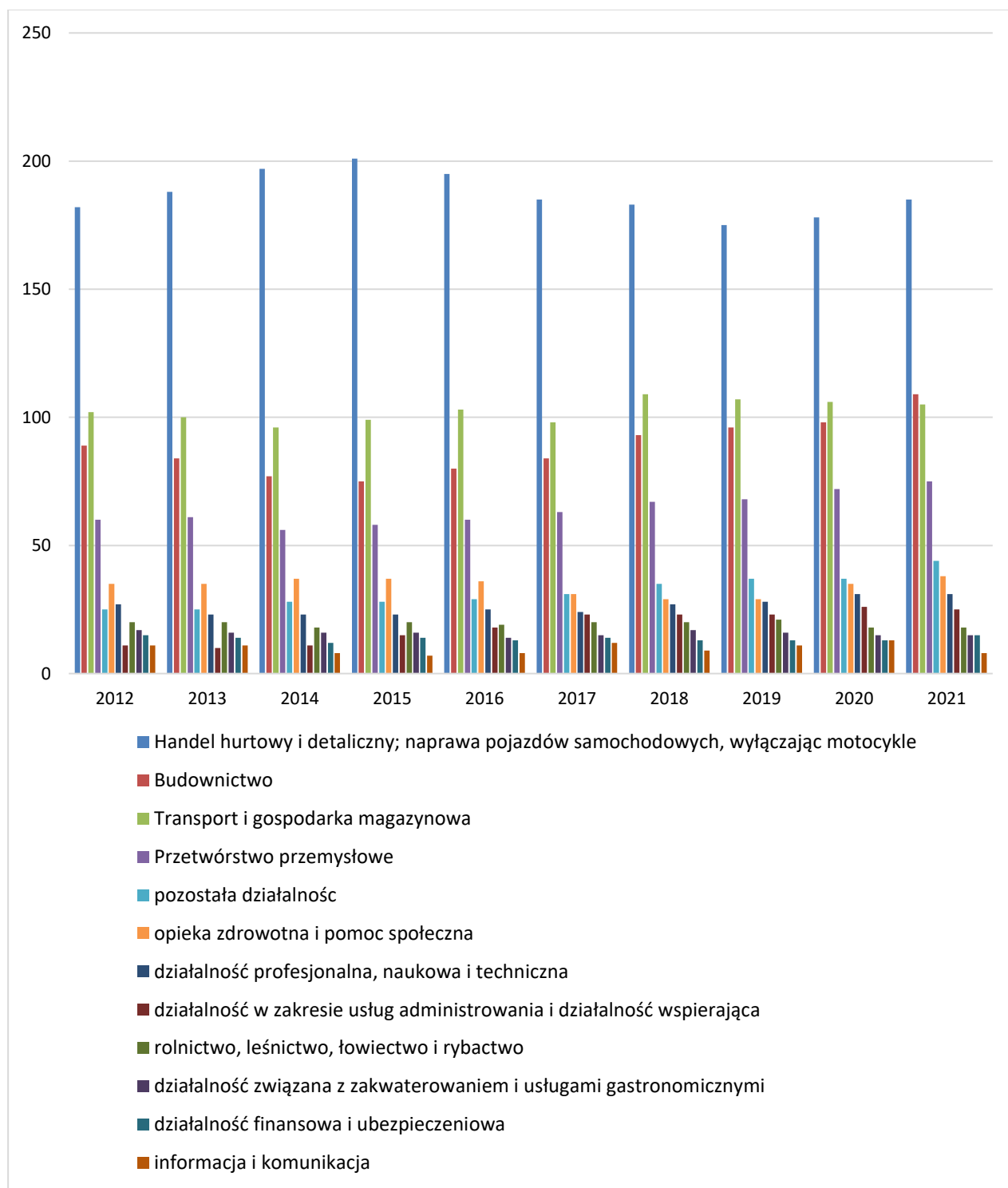
Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzaju przeważającej działalności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wylaczajac motocykle	182	188	197	201	195	185	183	175	178	185
Budownictwo	89	84	77	75	80	84	93	96	98	109
Transport i gospodarka magazynowa	102	100	96	99	103	98	109	107	106	105
Przetwórstwo przemysłowe	60	61	56	58	60	63	67	68	72	75
Pozostała działalność	25	25	28	28	29	31	35	37	37	44
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	35	35	37	37	36	31	29	29	35	38
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27	23	23	23	25	24	27	28	31	31
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	10	11	15	18	23	23	23	26	25
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20	20	18	20	19	20	20	21	18	18
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	16	16	16	14	15	17	16	15	15
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15	14	12	14	13	14	13	13	13	15
Informacja i komunikacja	11	11	8	7	8	12	9	11	13	8
Edukacja	4	4	4	5	4	3	4	5	7	7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	4	3	3	3	4	4	4	4	7
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	5	2	3	2	2	3	4	5	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 14. Rodzaje przeważającej działalności w latach 2012 – 2021 w Gminie Baranów Sandomierski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Baranów Sandomierski można zauważyć, że od 2019 roku występuje coroczny wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów wpisanych do rejestru REGON co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 21. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej - podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	49	48	46	65	57	58	78	40	60	74
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	1	1	4	0	2	0	0	2	0
Przemysł i budownictwo	15	15	9	18	17	22	23	16	26	29
Pozostała działalność	33	32	36	43	40	34	55	24	32	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 22. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej - podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sektor publiczny - ogółem	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0
Sektor prywatny - ogółem	49	46	46	62	55	56	71	37	50	71
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	46	45	37	58	51	55	59	33	45	68
Sektor prywatny - spółki handlowe	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Sektor prywatny - spółdzielnie	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Sektor prywatny - fundacje	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	1	0	1	2	2	2	1	3	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 23. Wyrejestrowane z rejestru REGON podmioty gospodarki narodowej w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	52	48	48	42	38	60	36	31	28	41
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	0	3	1	0	0	1	0	2	0
Przemysł i budownictwo	23	19	20	16	7	18	13	9	11	11
Pozostała działalność	27	29	25	25	31	42	22	22	15	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

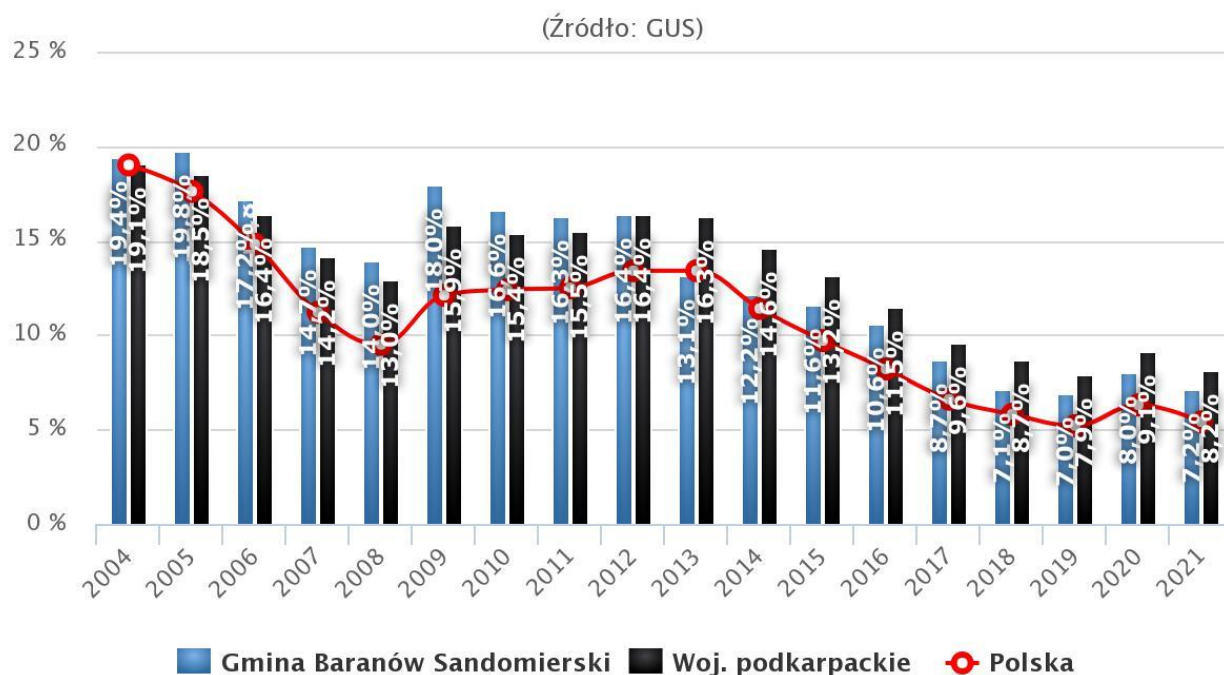
4.3.3 Rynek pracy

Wskaźnik liczby pracujących na 1000 ludności⁵ wyniósł w gminie Baranów Sandomierski w 2020 roku 112 i był niższy od wartości dla województwa podkarpackiego (217 osób) oraz wartości dla Polski (252 osoby).

Bezrobocie rejestrowane w 2021 roku wynosiło 7,2 %, w tym 7,4 % wśród kobiet i 7,0 % wśród mężczyzn. Odsetek ten jest mniejszy od stopy bezrobocia dla Województwa Podkarpackiego (8,2%) oraz nieco większy od stopy bezrobocia dla całej Polski (5,4%).

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Baranów Sandomierski wyniosło 5 181,79 zł, co odpowiada 86,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski 994 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 375 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza Gminy, na skutek czego saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy w 2021 roku było ujemne i wyniosło: -619.

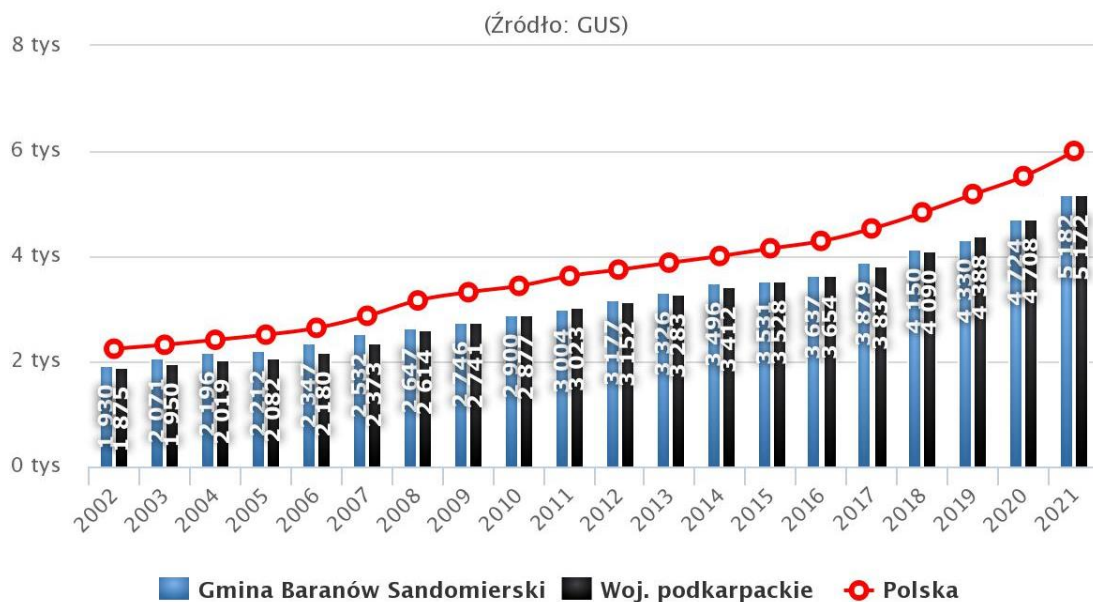
Wykres 15. Szacunkowa stopa bezrobocia zarejestrowanego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2004-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Wykres 16. Przeciętne wynagrodzenie brutto (zł) w Baranowie Sandomierskim w latach 2002-2020.

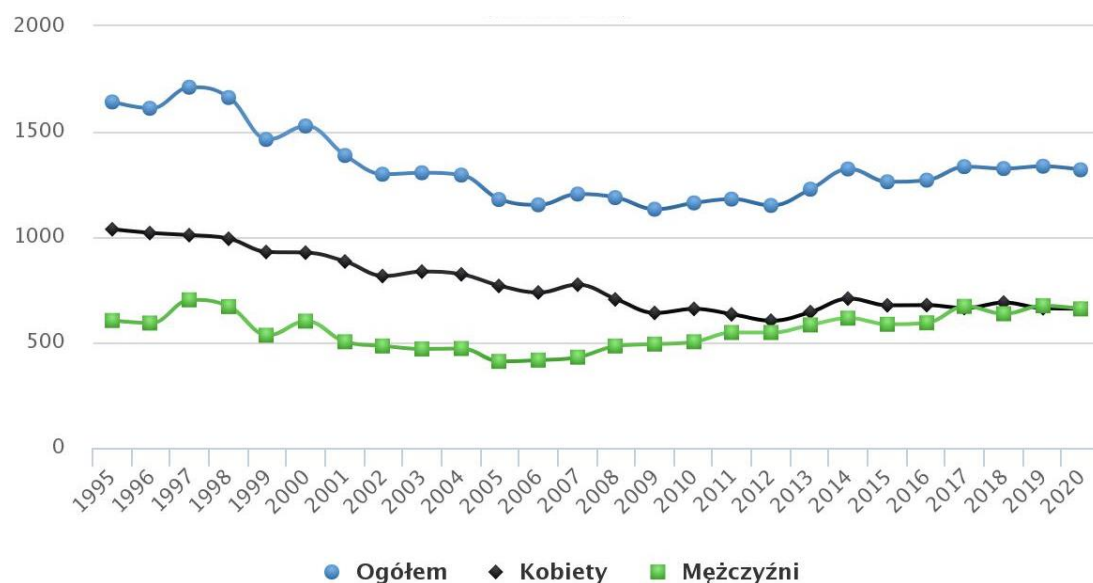
⁵ Wskaźnik nie uwzględnia osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

43,6 % aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 34,8% – w przemyśle i budownictwie, 7,9% – w sektorze usługowym oraz 0,5 % – w sektorze działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługi rynku nieruchomości. Ogółem pracujących w Gminie w 2020 roku było 1 319 osób, w tym 660 kobiet i 659 mężczyzn.

Wykres 17. Liczba pracujących według płci w gminie Baranów Sandomierski w latach 1995-2020.

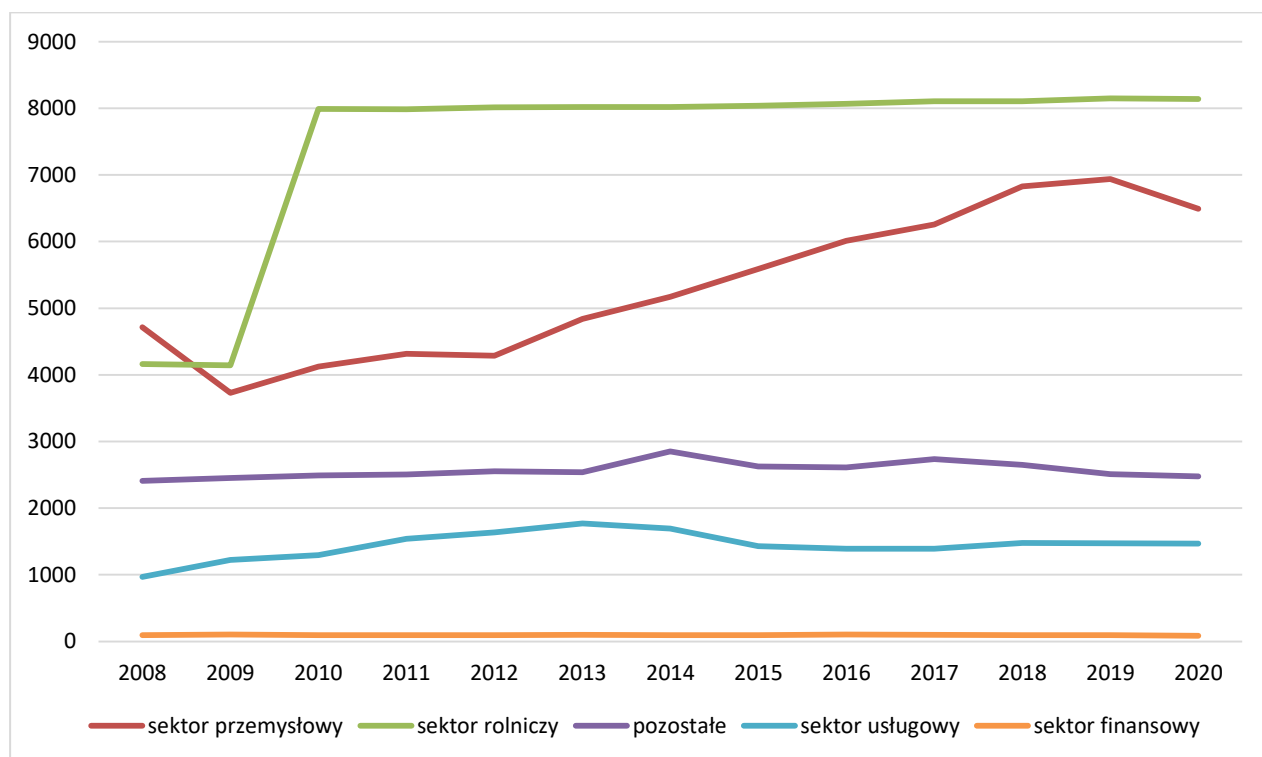
Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 24. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2010-2020.

Sektor	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	1599 6	1643 6	1658 6	1726 8	1783 2	1777 8	1818 5	1859 3	1915 3	1916 4	1865 9
Przemysł	4122	4315	4288	4841	5172	5588	6012	6259	6827	6939	6492
Rolnictwo	7990	7985	8017	8019	8022	8040	8070	8107	8104	8149	8138
Pozostałe	2493	2504	2553	2540	2851	2623	2609	2738	2648	2511	2476
Usługi	1297	1540	1634	1770	1693	1431	1391	1392	1478	1471	1467
Finanse	94	92	94	98	94	96	103	97	96	94	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 18. Liczba osób pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3.4 Turystyka

O powstaniu i rozwoju Baranowa Sandomierskiego zdecydowało przede wszystkim korzystne położenie komunikacyjne obok brodu na Wiśle. Miasto Baranów Sandomierski jest jednym z najstarszych w województwie. Pierwsze wzmianki na temat Baranowa nad Wisłą pochodzą z roku 1135 z czasów Bolesława Krzywoustego. W średniowieczu wybudowano tu gród obronny. Czasy powojenne dostarczyły systematycznego rozwoju miasta, którego rozkwit przypada na lata 70, gdy powstały Zakłady Przetwórstwa Siarki „Siarkopol” a w miejscowości Skopanie Fabryka Firanek „WISAN”. Gmina Baranów Sandomierski z uwagi na swoje położenie jest bardzo dobrą bazą wypadową do zwiedzania zabytków południowo-wschodniej Polski: Sandomierza, Łańcuta, Zamościa, Kopalni Soli w Wieliczce, ruin Zamku Krzyżtopór w Ujeździe. Gmina położona jest w najbardziej wysuniętej na północ i najniższej części Kotliny Sandomierskiej, w obszarze tarnobrzeskim. W północnej części Gminy Baranów Sandomierski dominującym elementem krajobrazowym jest szeroka dolina Wisły, którą wypełniają pola uprawne, łąki i pastwiska. Niestety zaniedbane międzywale Wisły, osłabia walory przyrodnicze, środowiskowe i krajobrazowe tego terenu.

Największą atrakcją turystyczną w Gminie jest późnorenesansowy zamek, zwany „Małym Wawelem”. Innymi atrakcjami, które również korzystnie wpływają na walory turystyczne Gminy, są m.in. liczne zabytkowe kapliczki oraz pomniki przyrody, malownicza kępa nadwiślańska ukazująca niepowtarzalną przyrodę czy zrekułtywowane zwałowisko ziemi z pobliskiej kopalni siarki. Walory przyrodnicze doliny Wisły wynikają z zachowanej specyficznej, często unikatowej fauny, obecności siedlisk charakterystycznych dla dolin nieuregulowanych rzek oraz bogatej roślinności. Stanowią one korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, jest on także potencjalnie cennym obszarem rekreacyjnym i turystycznym. Wyspy w nurcie rzeki i piaszczyste ławice o różnym stadium sukcesji roślinnej, stanowią jedyne miejsca lęgowe dla tzw. „wyspowych” gatunków ptaków – rybitw, sieweczek i mew. Pod względem szaty roślinnej dolina Wisły stanowi specyficzny i ważny zespół roślinnych krajobrazów.

Obiekty i zespoły zabytkowe w Baranowie Sandomierskim znajdują się na lokalnych szlakach turystycznych:

- Szlak nr 7 – Zielony: Majdan Królewski (PKS), Huta Komorowska, Poręby Dębskie, Nowa Dęba, Rozalin, Ślężaki, Dąbrowica, Skopanie, Baranów Sandomierski;
- Trasa piesza nr 2 z Opatowa do Baranowa Sandomierskiego przez Klimontów, Sandomierz, Tarnobrzeg oraz Szlak Kulturowy;
- Trasa piesza nr 4 – „Szlak Rezydencji Pałacowych i Muzeów”: Sandomierz, Tarnobrzeg, Baranów Sandomierski, Kamionka, Sędziszów Małopolski, Rzeszów, Łańcut;
- Szlak wodny „Szlak Wisły” rozpoczynający się na rzece w Woli Zdakowskiej – przystań na rzece Wistołce lub Połańcu na rzece Czarna przez Baranów Sandomierski (możliwość zabezpieczenia sprzętu pływającego), Tarnobrzeg, Sandomierz (zwiedzanie miasta) do Zawichostu i Annopola;

- Trasa objazdowa „Śladami Renesansu”: Czarnolas - Puławy - Kazimierz Dolny -Nałęczów - Kozłówka - Lublin - Zamość - Sandomierz - Baranów Sandomierski;
- Szlak COP Miejscowość Skopanie - Skopanie w ramach Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP).

O walorach turystycznych Gminy stanowią:

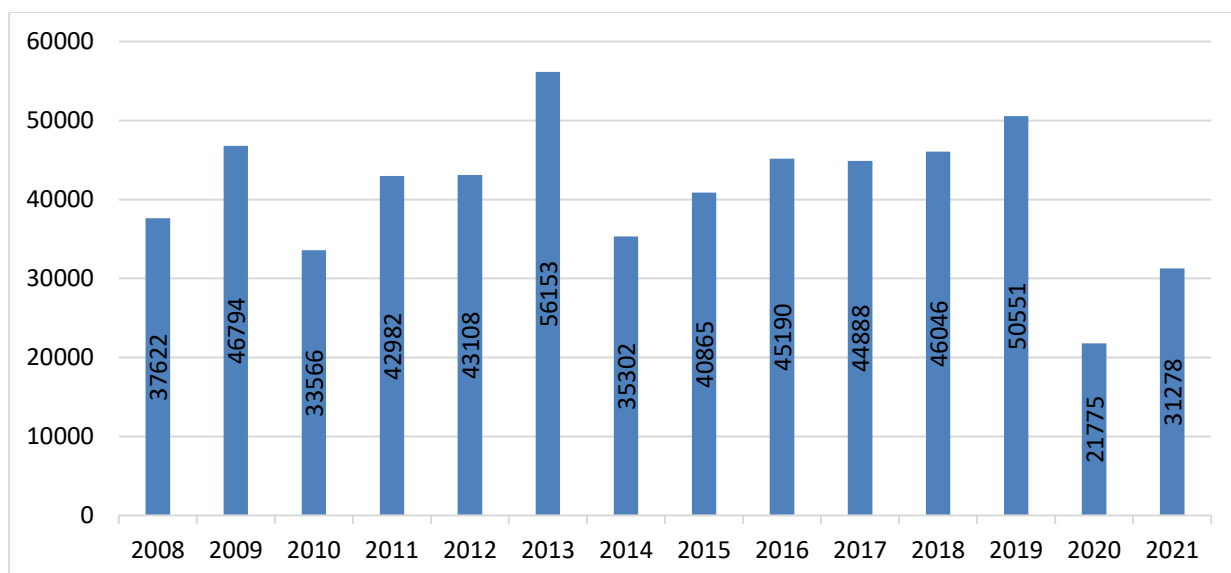
- zamek w Baranowie Sandomierskim zwany „małym Wawelem” z parkiem;
- układ urbanistyczno-krajobrazowy miasta wraz z zespołem kościoła parafialnego;
- kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Ślęzakach
- kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Woli Baranowskiej
- obszar leśny w południowej części Gminy wraz z zespołem stawów zwanych „Stawy Krasiczyńskie”;
- obiekty i zespoły zabytkowe w Baranowie Sandomierskim znajdujące się na pieszym szlaku turystycznym oznakowanym jako Szlak nr 7 – Zielony.

Zabytki w Baranowie Sandomierskim:

- Zamek z 1579 - 1602 (ul. Zamkowa 20),
- Park z XVII w.,
- Kościół z przełomu XVI/XVII w. (ul. Tadeusza Kościuszki 3),
- Miasto z XVI – XX,
- Cmentarz rzymsko-katolicki z pocz. XIX w.,
- Inny budynek mieszkalny z końca XIX w. (ul. Rynek 1).

Na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski znajduje się 11 pomników przyrody zlokalizowanych w różnych miejscowościach. Wszystkie pomniki wpisane są do Rejestru Pomników Przyrody jako pojedyncze drzewa.

Wykres 19. Zwiedzający muzea i oddziały w latach 2008 – 2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów (na podstawie danych GUS z 2021 roku):

- hotele: 1
- inne obiekty hotelowe: 1
- szkolne schroniska młodzieżowe: 1 (całoroczne: 0)
- zespoły domków turystycznych: 1
- pokoje gościnne: 1
- kwatery agroturystyczne: 2

Malownicze położenie dostarcza wielu atrakcji, m.in. w postaci 11 pomników przyrody – pięknych drzew o niebywałych rozmiarach (nawet powyżej 500 cm obwodu). W Gminie występuje wiele rzadkich gatunków zwierząt, m.in. bocian czarny, ostrygojad czy orlik krzykliwy – gatunek na wyginieciu. Na terenie byłej kopalni Zakładów Przetwórstwa Siarki „Siarkopol”, zaledwie 6 km od Baranowa, powstało jezioro tarnobrzesckie o powierzchni prawie 500 ha. Fakt ten przyczynił się do rozwoju bazy agroturystycznej na terenie Gminy Baranów Sandomierski. Punkty agroturystyczne są to także ważne na mapie Gminy miejsca, które w naturalny sposób podkreślają walory tego obszaru oraz pielęgnują i wspierają znacząco rozwój turystyki. Możemy wymienić m.in.:

- Ośrodek Turystyczny „Sosnowa Oaza” - Baranów Sandomierski,
- Zajazd „Olszynka” - Skopanie,
- „Bocianówka” - Baranów Sandomierski,
- „Pod Lipami” - Baranów Sandomierski,
- „Pod Lasem” - Baranów Sandomierski,

- Wynajem pokoi gościnnych – Marcin Piechociński - Baranów Sandomierski,
- Pokoje Gościnne, Pole namiotowe, Camping – Knapy,
- Noclegi pod Świerkami - Wola Baranowska,
- Agroturystyka LOCANDA –Durdy.

Równie ważnym obiektem turystycznym i wpływającym na rozwój społeczności lokalnej to Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Zespole Szkół i Placówek w Barnowie Sandomierskim - Baranów Sandomierski, które działa od 01.09.1994 r. Schronisko posiada 30 miejsc noclegowych. Schronisko funkcjonuje sezonowo od 1 lipca do 25 sierpnia. Swoje zadania realizuje w oparciu o wygodną zmodernizowaną kadrę reagującą na potrzeby turystów oraz szeroką ofertę usług dodatkowych. Misją Szkolnego Schroniska Młodzieżowego jest upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki oraz umożliwienie odkrywania dziedzictwa kulturalnego Baranowa Sandomierskiego i okolic.

Zespół Zamkowo – Parkowy w Baranowie Sandomierskim oferuje 140 miejsc noclegowych z podziałem na 11 stylowych komnat w Zamku oraz 44 klimatyzowanych pokoi w „Hotelu Zamkowym”. Pozostałe atrakcje to: muzeum, pole golfowe, zbrojownia rycerska, strzelnica łucznicza, miejsce grillowe i piknikowe, plac zabaw dla dzieci, szachy ogrodowe, szereg atrakcji rycerskich oraz wystawy czasowe, restauracja Magnacka oraz 8 sal do organizacji spotkań biznesowych i konferencji.

Tabela 25. Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obiekty ogółem lipiec	4	4	5	5	5	6	7	7	7	7
Obiekty całoroczne lipiec	3	3	4	4	4	5	6	6	6	6
Miejsca noclegowe ogółem lipiec	175	175	200	203	203	225	272	261	237	246
Miejsca noclegowe całoroczne lipiec	145	145	170	173	173	195	242	231	222	231
Turyści (korzystający) ogółem styczeń-grudzień	10 428	8 026	6 156	-	-	-	-	-	-	-
Turyści zagraniczni (korzystający) - nierezydenci styczeń-grudzień	685	586	381	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3.5 Rolnictwo

Według faktycznego stanu zagospodarowania i użytkowania terenów (na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej) zdecydowaną większość stanowią użytki rolne (35,55%, tj. 4 321,07 ha) oraz tereny łąk i pastwisk (21,26% , tj. 2 584,76 ha). Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią ok. 5% powierzchni gminy.⁶ W 2021 roku w sektorze rolniczym pracowało 43,6% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Baranów Sandomierski (34,8% w przemyśle i budownictwie; 7,9% w sektorze usługowym, a 0,5% w sektorze finansowym)⁷.

W Gminie Baranów Sandomierski podobnie jak w większości gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, województwa podkarpackiego dużym problemem jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych (Tabela 26). Małe i rozdrobnione gospodarstwa rolne spełniają bardziej funkcję socjalną niż ekonomiczną. Nie oznacza to jednak, że nie ma dla nich miejsca w systemie produkcji rolniczej. Mogą one współistnieć z gospodarstwami większymi. Dla pełnego wykorzystania potencjału rolniczego niezbędne jest jednak powstanie znaczącej liczebnie grupy gospodarstw większych, wyspecjalizowanych w różnych gałęziach produkcji, zdolnych do zastosowania najnowszych technologii i metod produkcji rolnej. Z tego, m.in. względu Samorząd Gminy podejmuje działania, których zasadniczym celem jest zaproponowanie mieszkańcom Gminy scalania gruntów rolnych, które tworzy korzystniejsze warunki gospodarowania w rolnictwie poprzez łączenie drobnych działek w większe, jak również racjonalne rozmieszczenie gruntów rolnych w stosunku do obszarów zabudowanych, urządzeń melioracji wodnych oraz dróg. W przypadku Gminy Baranów Sandomierski ma ono przede wszystkim przeciwdziałać postępującej degradacji terenów rolnych, czego najbardziej widocznym przejawem jest bardzo duża liczba nieużytków, które z jednej strony są źródłem rozsiewania się chwastów, a z drugiej stanowią ostoję dzikiej zwierzyny niszczącej uprawy. poprawy konkurencyjności i możliwości rozwoju dzięki poprawie warunków gospodarowania na działkach rolnych.

Tabela 26. Struktura obszarowa gospodarstw na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski.

Wielkość	Ilość	Odsetek w %
1-2 ha	370	21,2
2-5 ha	1080	61,6
5-10 ha	277	15,85
Powyżej 10 ha	25	1,4
Razem	1 752	100,0

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski na lata 2016 – 2022

⁶ Na podstawie Projektu Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, 2018, dostępne na: http://baranow.home.pl/pliki/ogloszenia/BS_001_studium_tekst_v3_01.pdf

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Baranow_Sandomierski

4.4 ROZWÓJ W WYMIARZE PRZESTRZENNO – ŚRODOWISKOWYM MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

4.4.1 Zagospodarowanie przestrzenne

System planowania przestrzennego w Polsce realizowany jest zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.). Struktura systemu jest zhierarchizowana i podzielona na 3 szczeble, tj.: krajowy, regionalny, lokalny. W ramach systemu planowania przestrzennego określa się zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy – przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

W Gminie Baranów Sandomierski w 2021 roku miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) była pokryta powierzchnia wynosząca 1803,3 ha, co stanowi 14,8 % udziału powierzchni objętej obowiązującymi MPZP w powierzchni ogółem Gminy. Wskazuje to, że stosunkowo niewiele obszarów w Gminie jest chronionych prawnym zabezpieczeniem obszarów przed szeroko rozumianą niekontrolowaną presją inwestycyjną. Na podstawie prezentowanych poniżej tabel można zauważyć, że ład przestrzenny w aspekcie prawnym w Gminie jest na niskim poziomie.

Tabela 27. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na podst. ustawy z 7 lipca 1994 r. oraz ustawy z 27 marca 2003 r. w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powierzchnia (ha)	1 437	1 437	1 437	1 437	1 437	1 437	1 437	1 437	1 437	1 447	1 803

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 28. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udział powierzchni (w %)	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,9	14,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ład przestrzenny jest ważną kwestią w kreowaniu zagospodarowania przestrzennego danej jednostki. Jedynym skutecznym narzędziem, które pomaga w tworzeniu i osiągnięciu ładu przestrzennego jest prawo miejscowe, które przejawia się w posiadaniu przez jednostki administracyjne miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego. Poza Studium oraz MPZP, dokumentem który określa przeznaczenie terenu i charakteryzuje obszar jest także program rewitalizacji.

Kolejnym ważnym aspektem są tereny zieleni i obszary biologicznie czynne, tworzące mniej lub bardziej spójny system przyrodniczy, pełniące szereg funkcji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Miasta i Gminy Baranów Sandomierski. Obszary te wskazują na poziom jakości życia mieszkańców. Parki miejskie i zieleńce uważane są za jeden z czynników służących polepszeniu standardu życia mieszkańców i realizację ich potrzeb życiowych. Funkcje: estetyczna, dydaktyczna czy rekreacyjna parków są niezwykle istotne w życiu mieszkańców, a niezależnie zieleń parkowa pełni istotną rolę przyrodniczą (pochłanianie zanieczyszczenia, reguluje warunki klimatyczne, hydrologiczne, glebowe, jest siedliskiem roślin i zwierząt). W procesach zrównoważonego rozwoju szczególnego znaczenia nabierają działania związane z tzw. zieloną infrastrukturą (green infrastructure), definiowaną jako sieć wzajemnie połączonych terenów naturalnych lub innych terenów otwartych, które chronią walory i funkcje ekosystemów oraz dostarczają szerokiego wachlarza korzyści dla ludzi i przyrody. Głównymi elementami zielonej infrastruktury w Gminie Baranów Sandomierski są: lasy, parki spacerowo-wypoczynkowe, ogródki, dziedzińce, skwery i zieleńce, cmentarze, tereny sportowe i przyszkolne, brzegi wód, pola, sady oraz użytki zielone. Obszary te mają istotne znaczenie w procesach rozwoju i potencjalnych procesach zwiększenia potencjału Gminy do rozwoju funkcji rekreacyjnej.

Tabela 29. Tereny zieleni – ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Parki spacerowo – wypoczynkowe (szt.)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Parki spacerowo – wypoczynkowe (ha)	15,0	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00
Zieleńce (szt.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zieleńce (ha)	1,2	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
Tereny zieleni osiedlowej (ha)	3,6	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60	3,68	3,68	3,68	3,68
Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (ha)	19,8	19,80	19,80	19,80	19,80	19,80	19,88	19,88	19,88	19,88
Cmentarze (szt.)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Cmentarze (ha)	8,3	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30	8,30
Lasy gminne (ha)	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0	121,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 30. Tereny zieleni – wskaźniki w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Wyszczególnienie w %	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23	1,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniżej przedstawiono strukturę użytkowania gruntów gospodarstw rolnych ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w 2020 roku.

Tabela 31. Użytkowanie gruntów w Gminie Baranów Sandomierski w 2020 roku.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (ha)
Grunty ogółem	4 897,15
Użytki rolne ogółem	4 318,60
Użytki rolne w dobrej kulturze	4 165,09
Pod zasiewami	1 879,61
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	291,94
Uprawy trwałe	161,43
Łąki trwałe	1 663,48
Pastwiska trwałe	149,03
Pozostałe użytki rolne	153,51
Lasy i grunty leśne	314,58
Pozostałe grunty	263,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Baranów Sandomierski ważną rolę przestrzenną odgrywają lasy i towarzyszące im ekosystemy. Obszary te są miejscem bytowania wielu cennych przedstawicieli fauny, z których należy wymienić: bociana czarnego, kanię czarną, orlika krzykliwego, pustułkę, perkoza rdzawoszyjnego, błotniaka stawowego. Bardzo cennymi elementami biocenotycznymi i krajobrazowymi są obszary stawów śródleśnych np. Stawy Krasiczyńskie. Wysoki poziom lesistości jednostki świadczy o dobrych warunkach środowiskowych. Ponadto lasy dostarczają surowców i runa leśnego, stanowią atrakcyjny obszar turystyczny, rekreacyjny i wypoczynkowy. Bezpośredni i nieskomplikowany dostęp do nich zdecydowanie pozytywnie wpływa na poczucie wysokiej jakości życia wśród mieszkańców Gminy.

Według danych GUS w 2021 roku powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Baranów Sandomierski wynosiła 3 140,65 ha, a wskaźnik lesistości osiągnął wartość 25,3% (woj. podkarpackie – 38,3%, Polska – 29,6%).

W celu określenia polityki przestrzennej Gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Miejska podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy, zwanego dalej „Studium”. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych Gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów Gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których określa się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Gmina Baranów Sandomierski posiada Studium (SUIKZP) przyjęte Uchwałą nr XXVIII/228/20 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 29 grudnia 2020 r. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wydawanych decyzji lokalizacyjnych w Gminie Baranów Sandomierski mających wpływ na realizację ładu przestrzennego i rozwoju Gminy.

Tabela 32. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	7	5	6	19	20	13	19	14	16	16	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 33. Decyzje o warunkach zabudowy ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	55	61	39	39	35	49	49	62	52	92	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 34. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i o warunkach zabudowy w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	36	48	26	28	23	15	37	38	39	36	31
Decyzje dotyczące zabudowy usługowej	6	4	7	6	3	12	5	12	6	6	5
Decyzje dotyczące innej zabudowy	13	9	6	5	9	22	7	12	7	50	67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 35. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
łączna powierzchnia gruntów rolnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nierolnicze w ha	1 434	1 434	1 434	1 434	1 434	1 434	1 434	1 434	1 434	1 447	1 579
łączna powierzchnia gruntów leśnych, dla których zmieniono w planach przeznaczenie na cele nieleśne w ha	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	2234

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.4.2 Ochrona środowiska

Zadania własne Gminy Baranów Sandomierski, dotyczące między innymi zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie: wodociągów i zaopatrzenia w wodę, odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych, zimowego utrzymania dróg, koszenia poboczy oraz rowów wykonuje Gminny Zakład Użyteczności Publicznej (GZUP). Wykonywanie powierzonych zadań wymaga zapewnienia obsługi pięciu obiektom kubaturowym, tj.: budynkowi administracyjno-technicznemu przy ul. Langiewicza 8, który jest siedzibą Zakładu, Stacji Uzdatniania Wody w Ślęzakach, gdzie odbywa się proces poboru, uzdatniania i dystrybucji wody pitnej dla części gminy, Oczyszczalni ścieków w miejscowości Baranów Sandomierski, Dąbrowica oraz kontenerowej Oczyszczalni Ścieków w miejscowości Knapy, które przyjmują i oczyszczają ścieki sanitarne z całej istniejącej sieci komunalnej. Ponadto, Zakład zarządza gminną siecią wodociągową o długości około 149 km oraz siecią kanalizacyjną, która liczy około 61 km. W ostatnim czasie oddano do użytkowania rozbudowaną i zmodernizowaną Oczyszczalnię Ścieków w Baranowie Sandomierskim. W ramach przeprowadzanej inwestycji wybudowany został drugi reaktor pozwalający na oczyszczanie większej ilości ścieków, zamontowano instalację fotowoltaiczną oraz nowoczesne urządzenia, w tym komputerowy system sterowania zarządzania i monitorowania procesami zachodzącymi na oczyszczalni ścieków⁸.

Gospodarka odpadami komunalnymi jest zadaniem własnym gminy, realizowanym zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie

⁸ <https://baranowsandomierski.pl/jednostki/jednostki-organizacyjne/gzup/>

odpadami komunalnymi od wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy odbierane są odpady komunalne. Mają oni również możliwość bezpłatnego dostarczenia odpadów do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowości Skopanie⁹.

Na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wykonanie zadania w zakresie przyjmowania i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Miasta i Gminy Baranów Sandomierski tj. poddania ich mechaniczno-biologicznemu przetwarzaniu w Zakładzie Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Stalowej Woli pełniącego funkcje Instalacji Komunalnej, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego, lub odpowiednio innego zagospodarowania odpadów w pozostałych instalacjach będących własnością MZK Sp. z o.o. powierzono Gminie Stalowa Wola na podstawie Porozumienia Międzygminnego z dnia 12 sierpnia 2020 r¹⁰.

Jak wskazano w „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok” *priorytetowym zadaniem dla Gminy Baranów Sandomierski na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańców Gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych w celu osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów tak, by nie tylko utrzymać funkcjonujących system gospodarki odpadami komunalnymi na obecnym poziomie, ale podnosić jego jakość i efektywność.*

Jednak najważniejszym wyzwaniem dla Gminy jest obecnie rozbudowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Na terenie Gminy działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Baranowie Sandomierskim, do której dopływają również ścieki z sołectwa Suchorzów oraz mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Dąbrowicy. Rozproszony system oczyszczania ścieków generuje wyższe koszty obsługi.

Sieć kanalizacji sanitarnej budowana w latach 60, 70, 80 i początkiem lat 90-tych, m.in. w miejscowościach Baranów Sandomierski, Skopanie i Suchorzów jest nieszczelna oraz wymaga modernizacji. Na dużej części obszaru gminy, poza aglomeracją KPOŚK, brakuje sieci kanalizacji sanitarnej. Na sieci wodociągowej w ciągu roku odnotowuje się duże straty wody. Gminne ujęcie wody w Ślęzakach cechuje się niską wydajnością oraz problemami z uzyskaniem właściwych parametrów fizyko-chemicznych wody.

Nadal konieczne jest podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości powietrza w gminie i przeciwdziałających negatywnym zmianom klimatu. Budynek gminny w niskim stopniu wykorzystują

⁹ „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok”

¹⁰ „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski za 2021 rok”

odnawialne źródła energii (OZE), duża część obiektów komunalnych wciąż nie została poddana termomodernizacji, co skutkuje również zwiększonymi kosztami eksploatacji. Brakuje energooszczędnego oświetlenia ulicznego, które jedynie w niewielkim stopniu zostało zmodernizowane na LED.

Liczba przydomowych oczyszczalni w Gminie jest niewielka, dlatego też powstające w nieskanalizowanej jej części ścieki bytowe gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Tylko niewielka ich część wywożona jest taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Znaczna ilość nieoczyszczonych ścieków odprowadzana jest bezpośrednio do gruntu lub rowów melioracyjnych. Jest to działanie bardzo szkodliwe dla ludzi i środowiska, jednak Gmina stara się jak najszybciej wyeliminować je poprzez kolejne inwestycje wodociągowo-kanalizacyjne oraz zachęcanie mieszkańców do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków poza obszarem aglomeracji Baranów Sandomierski (KPOŚK).

Tabela 36. Odpady (zebrane i zmieszane) oraz zbiorniki bezodpływowe i oczyszczalnie przydomowe w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku (t.)	-	-	-	-	-	-	416,3	451,3	338,5	675,1
Zmieszane odpady zebrane w roku (t.)	1383,4	1161,8	927,7	1000,2	1044,8	997,0	940,2	916,1	710,9	1103,8
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku (kg/na 1 mszk)	113,4	95,4	76,8	83,1	87,0	82,9	78,5	76,8	59,8	93,5
Zbiorniki bezodpływowe	982	982	982	356	371	357	375	379	391	318
Oczyszczalnie przydomowe	3	3	3	38	39	41	49	54	54	53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 37. Odpady komunalne – dzikie wysypiska w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powierzchnia istniejących (m ²)	0	100	100	900	0	600	0	0	70	40
Istniejące (szt.)	0	1	1	3	0	2	0	0	2	1
Zlikwidowane (szt.)	2	1	1	0	3	2	2	0	0	1
Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk (t.)	2,0	0,5	0,5	0,0	1,9	2,4	2,0	0,0	0,0	2,4
Dzikie wysypiska na 100 km ² powierzchni (szt.)	0,0	0,8	0,8	2,5	0,0	1,6	0,0	0,0	1,6	0,8
Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem (m ²)	0	82	82	738	0	492	0	0	57	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.4.3 Infrastruktura transportowa

Przez Gminę Baranów Sandomierski przebiegają:

Drogi wojewódzkie:

- nr 872 relacji Baranów Sandomierski – Majdan Królewski -Nisko,
- nr 985 relacji Tarnobrzeg – Baranów Sandomierski – Mielec – Dębica.

Drogi powiatowe:

- 1113R relacji Stale – Chmielów – Dąbrowica,
- 1117R relacji Tarnowska Wola – Wola Baranowska,
- 1118R relacji Padew Narodowa – Wola Baranowska – Ślężaki,
- 1119R relacji Durdy – Marki – Józefów,
- 1120R dojazd do stacji kolejowej Skopanie,
- 1121R relacji Suchorzów – Gawłuszowice,
- 1122R relacji Dymitrów Duży – Dymitrów Mały,
- 1123R relacji Dymitrów Duży – Domacyny Wielkie,
- 1124R relacji Knapy – Zachwiejów – Zarównie,
- 2401R relacji Komorów – Huta Komorowska – Konięcpól.

Drogi gminne: na terenie miasta Baranów Sandomierski znajduje się 5 km dróg gminnych klasy L (drogi lokalne), natomiast na terenie całej Gminy znajduje się 58 km dróg gminnych klasy L (drogi lokalne) oraz 104 km dróg gminnych klasy D (drogi dojazdowe).

Komunikacja autobusowa z oddalonym o ok. 17 km Tarnobrzegiem jest stosunkowo dobra. Główne kierunki komunikacji PKS, prywatnych linii przewozowych to: Tarnobrzeg – Baranów Sandomierski – Mielec oraz Baranów Sandomierski – Dąbrowica – Nowa Dęba. Brak bezpośredniego połączenia PKS z Rzeszowem, czyli stolicą województwa, jest znaczącym problemem dla mieszkańców Gminy. W celu poprawy bezpieczeństwa użytkowników ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego należy zadbać o budowę chodników wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych (dróg wojewódzkich i powiatowych).

Ponadto przez teren Gminy Baranów Sandomierski przebiegają szlaki kolejowe o znaczeniu krajowym. Należą do nich: linia kolejowa nr 25 oraz linia hutniczo-szerokotorowa LHS. Linia kolejowa L25, której podkarpacki odcinek biegnie z Dębicy do Stalowej Woli i Sandomierza w Województwie Świętokrzyskim,

przecina Gminę Baranów Sandomierski w miejscowościach Skopanie i Dąbrowica, gdzie znajdują się przystanki osobowe dla tej linii. Aktualnie ruch towarowy na linii jest ograniczony, a pasażerski zawieszony.

4.4.4 Infrastruktura komunalna i zasoby mieszkaniowe

Gmina Baranów Sandomierski dysponuje 83 budynkami użyteczności publicznej. Do najważniejszych z nich należą:

- budynek biurowy Urzędu Miasta i Gminy w Baranowie Sandomierskim;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Baranowie Sandomierskim;
- Środowiskowy Dom Kultury w Skopaniu;
- budynki łączące funkcje domu ludowego i remizy w: Dąbrowicy, Dymitrowie Dużym, Dymitrowie Małym, Kaczakach, Knapach, Siedleszczanach, Ślęzakach;
- domy ludowe w: Skopaniu, Suchorzowie, Woli Baranowskiej;
- remizy ochotniczych straży pożarnych w: Baranowie Sandomierskim, Durdach, Markach, Skopaniu, Suchorzowie, Woli Baranowskiej;
- Centrum Rekreacji w Durdach;
- budynki gospodarcze w: Skopaniu, Dąbrowicy, Ślęzakach i Dymitrowie Małym;
- budynki ośrodków zdrowia w Woli Baranowskiej i Ślęzakach oraz budynek przychodni zdrowia w Baranowie Sandomierskim;
- świetlice wiejskie w Markach, Skopaniu, Dymitrowie Dużym;
- Agronomówka ul. Ks. J. Popiełuszki w Skopaniu;
- budynki klubów sportowych: Parafialny Klub Sportowy „Wisła” w Skopaniu, Klub Sportowy „Lasowiak” w Woli Baranowskiej, Klub Sportowy „Kolejarz” w Knapach, Ludowy Zespół Sportowy „Strzelec” w Dąbrowicy
- Hala Sportowa w Skopaniu

Gmina Baranów Sandomierski realizuje swoje zadania komunalne poprzez następujące jednostki podległe:

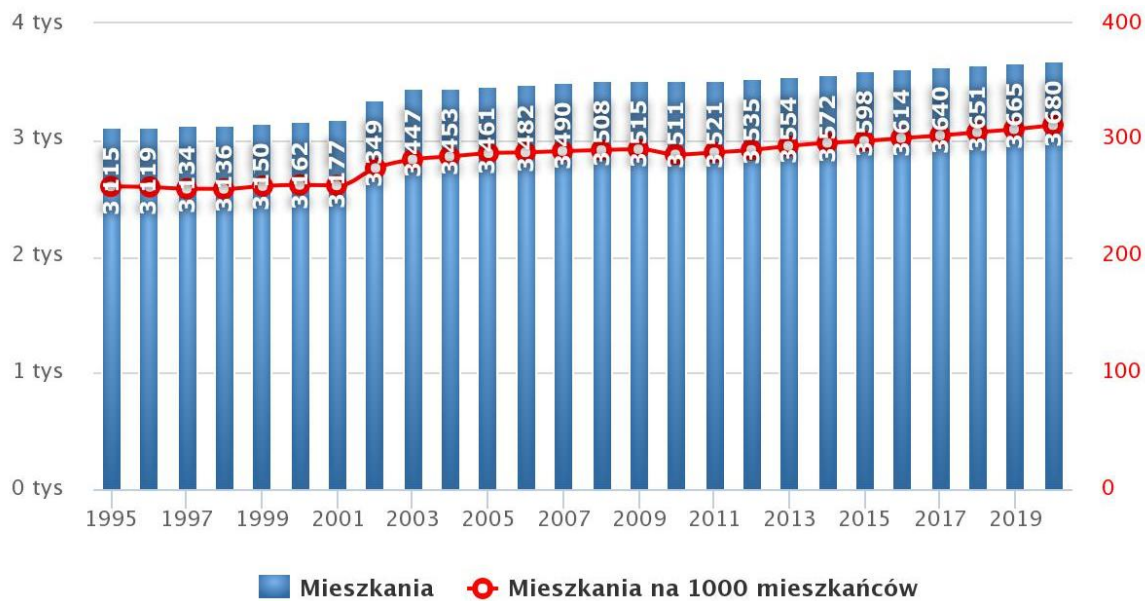
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Baranowie Sandomierskim;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie Sandomierskim;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Knapach;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim;
- Centrum Usług Wspólnych;
- Gminny Zakład Użyteczności Publicznej w Baranowie Sandomierskim;

-
- Zespół Szkół i Placówek w Baranowie Sandomierskim;
 - Zespół Szkół w Skopaniu;
 - Zespół Szkół w Woli Baranowskiej;
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dąbrowicy;
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ślęzakach;
 - Filia Szkoły Podstawowej w Durdach

Jeśli chodzi o komunalne zasoby mieszkaniowe, można do nich zaliczyć następujące obiekty:

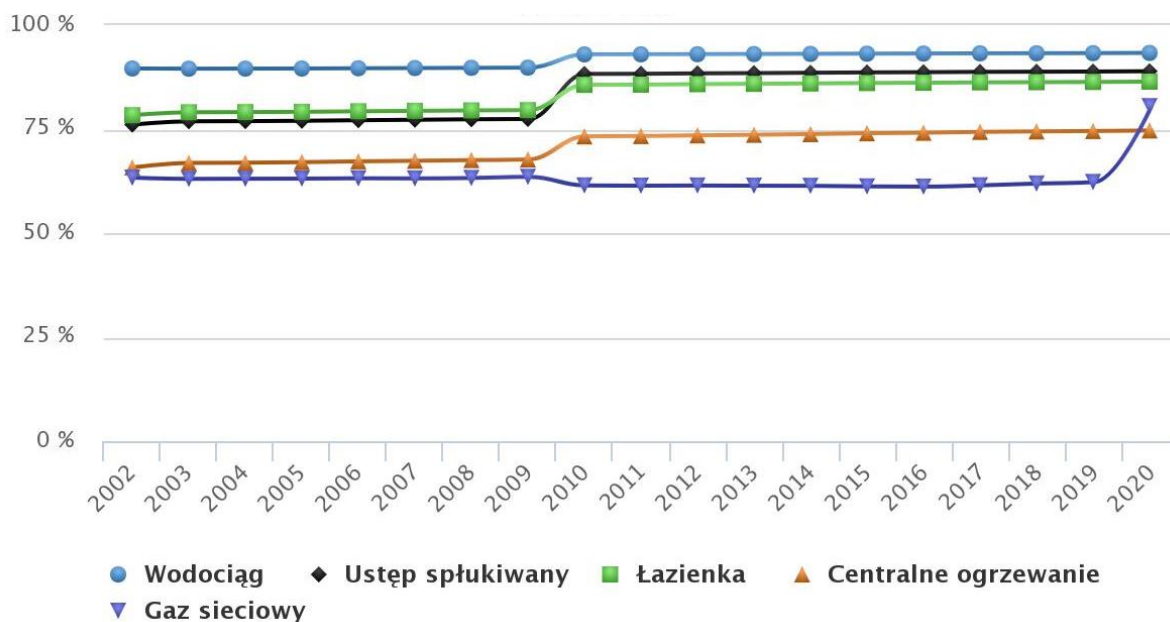
- lokale od 1 do 7A przy ul. Zamkowej nr 23 w Baranowie Sandomierskim;
- lokale od 1 do 5 przy ul. Zamkowej nr 25 w Baranowie Sandomierskim;
- lokale od 1 do 7 przy ul. Zamkowej nr 27 w Baranowie Sandomierskim;
- lokale 1 i 2 pod adresem: Ślęzaki nr 34;
- lokale 1 i 2 pod adresem: Ślęzaki nr 74;
- lokale od 1 do 5 pod adresem: Dąbrowica nr 230;
- lokal pod adresem: Dąbrowica nr 203;
- lokal pod adresem: Dymitrów Duży nr 26;
- lokale od 1 do 4 pod adresem: Dymitrów Mały nr 47;
- lokale od 1 i 2 przy ul. Szkolnej nr 4A w Woli Baranowskiej;
- lokal pod adresem: Durdy 1;
- lokal przy ul. K. Wyszyńskiego nr 1 w Skopaniu.

Ogółem Gmina Baranów Sandomierski dysponuje 41 lokalami komunalnymi. Największe natężenie mieszkaniowej infrastruktury komunalnej występuje w Baranowie Sandomierskim.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Wykres 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002-2020 w Gminie Baranów Sandomierski.

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS.

Tabela 38. Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	84,4	84,6	84,7	85,0	85,3	85,6	85,9	86,1	86,3	88,8	89,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	24,4	24,6	25,0	25,3	25,5	25,8	26,1	26,4	26,7	28,4	28,9
Mieszkania na 1000 mieszkańców	289,3	291,4	294,9	297,5	299,1	301,6	303,8	306,6	309,2	319,4	324,7
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,13	4,13	4,13	4,14	4,15	4,15	4,17	4,17	4,18	4,36	4,37
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,46	3,43	3,39	3,36	3,34	3,32	3,29	3,26	3,23	3,13	3,08
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,84	0,83	0,82	0,81	0,81	0,80	0,79	0,78	0,77	0,72	0,71

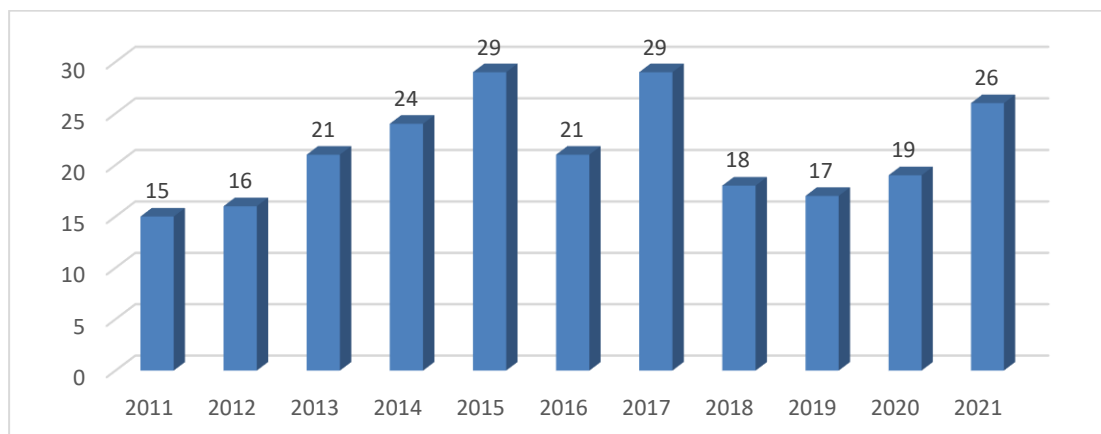
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 39. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2010-2021.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wodociąg (w %)	78,1	78,2	78,4	86,9	87,0	87,3	87,3	87,4	87,6	87,6	87,6
Kanalizacja (w %)	29,8	29,8	30,0	34,1	34,3	34,4	34,5	35,7	39,1	39,2	39,2
Gaz (w %)	63,5	61,8	61,8	61,7	61,7	61,8	62,2	62,6	62,9	81,4	84,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 22. Liczba nieruchomości oddanych do użytkowania w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z danych GUS w 2021 roku w Gminie Baranów Sandomierski oddano do użytku 26 mieszkań¹¹. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,23 nowych lokali. Jest to wartość znacznie

¹¹ Oznaczenie mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom. Zastosowana terminologia jest zgodna z tą stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny (GUS).

mniejsza od wartości dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Baranów Sandomierski to 3 680 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 313 mieszkań. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Baranów Sandomierski to 5,35 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w Gminie Baranów Sandomierski to 136,70 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla Województwa Podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 93,32% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 88,91% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 86,41% mieszkań posiada łazienkę, 74,67% korzysta z centralnego ogrzewania, a 80,52% z gazu sieciowego.

5 ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

5.1 ANALIZA TRENDÓW W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM

Analiza trendów jest niezbędna, aby rozpoznać szanse, zagrożenia i ograniczenia, jakie tkwią w otoczeniu, dzięki czemu możliwe będzie przygotowanie odpowiedniej strategii rozwoju. Analizy dokonano na podstawie pięciu obszarów, w tym: politycznym, ekonomicznym, społecznym, technologicznym i ekologicznym. Analiza otoczenia politycznego dostarcza informacji o istniejących uwarunkowaniach prawnych odnoszących się w szczególności do polityki gminnej czy regionalnej. W przypadku otoczenia ekonomicznego analizie poddaje się koniunkturę gospodarczą (to, czy mamy do czynienia z jej ożywieniem czy z recesją oraz to, w jakich dziedzinach ma ona miejsce). Jest to szczególnie istotne przy późniejszym określaniu celów szczegółowych. Otoczenie społeczne bada się pod kątem warunków demograficznych, ogólnego poziomu życia oraz oczekiwań społeczeństwa. Analiza otoczenia technologicznego pozwala określić strefy rozwojowe dla gminy w zakresie jego produktów oraz innowacyjności. Natomiast otoczenie ekologiczne dotyczy przede wszystkim relacji funkcjonowania gminy i elementów środowiska. Analiza pozwala określić, w jakich obszarach środowiska jest konieczna interwencja oraz na jakie rozwiązania powinna gmina postawić. Zgodnie z przyjętą metodyką, prace analityczne realizowane przez panele

ekspertów były prowadzone dla wcześniej opisanych obszarów tematycznych. Analiza STEEP stanowi wkład do definiowanych w ramach analizy SWOT szans i zagrożeń.

Tabela 40. Analiza STEEP

OTOCZENIE	TRENDY		
	pozytywnie wpływające na rozwój Miasta i Gminy	neutralne dla rozwoju Miasta i Gminy	negatywnie wpływające na rozwój Miasta i Gminy
polityczne	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie przez państwo działań samorządu 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedłużające się oczekiwanie na środki z Krajowego Planu Odbudowy 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość prawa tworzonego na poziomie centralnym • Zmiany polityczne na poziomie regionalnym
ekonomiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo wysoka atrakcyjność inwestycyjna Polski • Realizacja inwestycji miejsko-gminnych w partnerstwie publiczno-prywatnym • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji publicznych i prywatnych • Wzrost produkcji żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Jakość polityki gospodarczej władz centralnych • Możliwość wystąpienia kolejnej fali pandemii COVID-19 i związanych z nią negatywnych konsekwencji dla zdrowia mieszkańców i rozwoju gospodarczego 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom obciążeń podatkowych • Rosnąca konkurencja o miejsca pracy i zasoby siły roboczej • Konsekwencje gospodarcze związane z występowaniem pandemii Covid-19 • Osłabienie pozycji gospodarczej UE i jej regionów • Niestabilny i skomplikowany system prawny, szczególnie podatkowy • Niepewna sytuacja gospodarcza Państwa i niestabilny kurs złotego oraz istotne zmiany cen paliw płynnych • Negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie
społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost przedsiębiorczości • Zwiększenie skłonności do tworzenia partnerstw lokalnych i ponadlokalnych • Rosnący poziom zaangażowania społecznego • Zwiększająca się liczba organizacji pozarządowych mających wpływ na życie kulturalne i społeczne • Rozwój systemu opieki nad ludźmi starszymi, niepełnosprawnymi i wykluczonymi społecznie • Kreowanie zmian przestrzeni gminy z 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zachorowalności na choroby cywilizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne tendencje demograficzne (zmiana piramidy wiekowej społeczeństw) • Rosnące obciążenia fiskalno-budżetowe spowodowane procesem starzenia się • Brak stabilizacji życiowej (w tym stabilności miejsca pracy, zabezpieczeń emerytalnych, ochrony zdrowia) • Brak perspektywicznego programu działań w zakresie opieki nad

	uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych		powiększającą się grupą osób starszych <ul style="list-style-type: none"> • Konsekwencje społeczne związane z występowaniem pandemii Covid-19 • Emigracja mieszkańców
technologiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej • Rozwój technologii i usług cyfrowych • Rozwój odnawialnych źródeł energii • Rozwój społeczeństwa informacyjnego • Coraz większy poziom wykorzystania nowych technologii i technologii cyfrowych w miastach i gminach 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarki opartej na wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększające się wykluczenie z uwagi na mobilność mieszkańców • Koncentracja wsparcia rozwoju na inteligentnych specjalizacjach • Wysokie koszty wdrożenia nowych technologii w miastach i gminach
ekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Postępująca modernizacja w kierunku ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko • Dotacje na inwestycje z zakresu ochrony środowiska • Wzrastająca świadomość ekologiczna • Rosnąca dbałość o przestrzeń publiczną • Sprzyjające warunki środowiskowe dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i turystyki zrównoważonej, przyrodniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Kurczenie się zasobów naturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany klimatyczne • Wzrost zanieczyszczenia środowiska, natężenia ruchu i emisji hałasu

Źródło: Opracowanie własne.

5.2 ANALIZA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH DOTYCZĄCYCH ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI (ANALIZA SWOT)

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

MOCNE STRONY – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.

SŁABE STRONY – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.

SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabią występujące niekorzystne zjawiska.

ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane, jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Analiza SWOT opracowana została dla czterech obszarów tematycznych:

- społeczeństwo,
- potencjał gospodarczy,
- uwarunkowania przestrzenno-techniczne,
- uwarunkowania środowiskowe.

Na podstawie wyników cząstkowych analiz SWOT określone zostały najistotniejsze silne i słabe strony oraz najistotniejsze szanse i zagrożenia w ramach otoczenia politycznego, ekonomicznego, społecznego, technologicznego i ekologicznego. Gmina podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu

dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. szanse i mocne strony).

Przeprowadzone badania ankietowe mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski, dostarczyły wniosków pozwalających sformułować kompleksową analizę SWOT dla całego obszaru Miasta i Gminy. Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na rozwój Miasta i Gminy Baranów Sandomierski.

Tabela 41. Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo / infrastruktura społeczna.

SPOŁECZEŃSTWO / INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> • prężna działalność ośrodka kultury • prężna działalność lokalnych osp • rozbudowana infrastruktura kulturalna i sportowa • znaczna liczba wydarzeń o charakterze kulturalnym • bogata oferta klubów sportowych • spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki • bogata historia i dziedzictwo kulturowe Gminy • dobra baza techniczno-lokalowa szkół i placówek oświatowych • dobry dostęp do edukacji przedszkolnej • domy ludowe w sołectwach i koła gospodyń wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • niska dostępność do usług publicznych • spadek liczby mieszkańców • malejący wskaźnik przyrostu naturalnego • rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności • brak infrastruktury dla osób starszych, typu domy dziennego pobytu, domy pomocy społecznej • ujemne saldo migracji • niewielkie korzystanie mieszkańców z oferty sportowo-rekreacyjnej • niski poziom wykorzystania nowych technologii w zarządzaniu Gminą oraz usługach • niezadowalający poziom współpracy międzysektorowej (przedsiębiorcy, jst, szkolnictwo, NGO) • brak atrakcyjnych warunków zatrudnienia dla ludzi młodych • niedostatecznie rozwinięta sieć organizacji społeczeństwa obywatelskiego • niewystarczająca grupa kadry odpowiedzialnej za animację sportu i rekreacji w godzinach popołudniowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba funkcjonujących instytucji / grup zainteresowań / stowarzyszeń • rosnące dochody Gminy • efektywne pozyskiwanie środków z UE na niwelowanie zjawiska wykluczenia społecznego • rosnące zaangażowanie społeczeństwa w życie Gminy (partycypacja społeczna) • wzrost świadomości obywatelskiej • moda na zdrowy styl życia • napływ nowych mieszkańców • urozmaicanie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu wydatków Gminy • odpływ wykształconych mieszkańców • utrzymujące się niekorzystne procesy demograficzne • wzrost liczby osób starszych w strukturze demograficznej Gminy • wzrost problemów społecznych wynikających z pogorszenia się sytuacji gospodarczej • wykluczenie cyfrowe • wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców • niedoinwestowanie infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i turystycznej • pogorszenie sytuacji w służbie zdrowia

<ul style="list-style-type: none"> • możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych • przebudowa i dostosowanie obiektów zasobów gminnych pod rozwój społeczny • sprawne działanie instytucji okołobiznesowych i stowarzyszeń wspierających inicjatywy kulturalne • wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców Miasta i Gminy • duży potencjał powiązania miejsc z ich ciekawymi historiami (przekaz historyczny i tożsamościowy) + różnorodność ciekawych miejsc: m.in. zamek i układ urbanistyczny, Skopanie układ urbanistyczny i architektoniczny COP, Skopanie Górka stanowisko archeologiczne, „Winnica”, Dąbrowica, Ślężaki i Wola Baranowska wioski o tożsamości lasowiackiej, Durdy, Marki i Kaczaki – Puszcza Sandomierska wraz z obszarem Natura 2000 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 42. Analiza SWOT dla obszaru potencjał gospodarczy.

POTENCJAŁ GOSPODARCZY	
SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba podmiotów gospodarczych • wzrost aktywności zawodowej mieszkańców • otwartość Gminy na współpracę z przedsiębiorcami oraz tworzenie partnerstw • zróżnicowana struktura podmiotów gospodarczych • atrakcyjne z punktu widzenia rozwoju turystyki warunki w regionie • duża baza hurtowa i handlowa oparta na bazie przemysłu włókienniczego • duży potencjał firm produkcyjnych i budowlanych • bliskość stref ekonomicznych w Mielcu i Tarnobrzegu (możliwość rozwoju firm MŚP) 	<ul style="list-style-type: none"> • niskie zainteresowanie inwestycyjne ze strony podmiotów zewnętrznych • trudności w pozyskiwaniu kredytów • niewykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych Gminy • zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym • emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • środki finansowe z UE na rozwój przedsiębiorczości, inwestycje w kapitał ludzki • promocja oferty Miasta i Gminy - promocja walorów przyrodniczych i kulturowych • przeznaczenie w dokumentach planistycznych terenów na tworzenie stref komercyjnych (usługi, rzemiosło, agroturystyka) • rozwój usług małych i średnich przedsiębiorstw • możliwość wykorzystania naturalnych zasobów Gminy dla rozwoju turystyki • zwiększony ruch turystyczny • współpraca z sąsiadującymi samorządami • rozwój bazy przetwórczej produktów rolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania ofertą Gminy • odpływ firm i mieszkańców do bardziej atrakcyjnych obszarów • konkurencja innych Gmin • niechęć społeczeństwa do podejmowania pracy – długotrwałe bezrobocie (wynikająca np. z uzależnienia od pomocy społecznej) • niekorzystne przepisy prawa • konkurencyjne okoliczne atrakcje turystyczne • słaba dostępność komunikacyjna, struktura drogowa i kolejowa

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój małej gastronomii w oparciu o tradycyjne potrawy i produkty regionalne • wspieranie promocji lokalnej żywności ekologicznej • promowanie i wytwarzanie produktów rolnych na terenie Gminy • wypromowanie produktu lokalnego • wprowadzenie targowiska miejskiego w obszarze Miasta Baranów Sandomierski w centrum z lokalnymi produktami spożywczymi i specjałami oraz produktami rolnymi 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 43. Analiza SWOT dla obszaru uwarunkowania przestrzenno-techniczne.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-TECHNICZNE	
SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta sieć drogowa • zabytkowy układ urbanistyczny części miasta • atrakcyjne tereny zielone • dobry poziom świadczenia usług komunalnych • różnorodne budynki wpisane do rejestru zabytków • działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg • dobre jakościowo i ekologicznie grunty rolne • tradycje sadownicze i obecna działalność sadownicza 	<ul style="list-style-type: none"> • brak sieci kanalizacji sanitarnej w dużej części obszaru Gminy poza aglomeracją KPOŚK • nieszczelna oraz wymagająca modernizacji sieć kanalizacji sanitarnej budowana w latach 60, 70, 80 i początkiem lat 90-tych, m.in. w miejscowościach Baranów Sandomierski, Skopanie i Suchorzów • rozproszony system oczyszczania ścieków – 2 oczyszczalnie, generujący zwiększone koszty obsługi • niska wydajność Gminnego ujęcia wody w Ślężakach oraz problem z uzyskaniem właściwych parametrów fizyko-chemicznych wody • energochłonne oświetlenie uliczne, w niewielkim stopniu zmodernizowane na LED • słaby stan techniczny oraz wysoka energochłonność, części budynków gminnych, spowodowana, m.in. brakiem ich termomodernizacji • słabo rozwinięta baza publicznych środków transportu - niedostatecznie rozwinięty transport zbiorowy • przeciętny stan techniczny dróg • brak dostatecznej ilości tras i ścieżek rowerowych i spacerowych • duża powierzchnia terenów wymagających rewitalizacji • brak zagospodarowania terenów o wysokich walorach rekreacyjnych – estetyka i funkcjonalność terenów zielonych • rozdrobniona struktura rolna utrudniająca rozwój działalności rolniczej • niewykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych Gminy • zaniedbane międzywale Wisły, osłabiające walory przyrodnicze, środowiskowe i krajobrazowe tego terenu

	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję • brak dostatecznej ilości miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • niski poziom bezpieczeństwa pieszych na drogach
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój sieci dróg i tras rowerowych • dostępność środków finansowych na zadania związane z poprawą mobilności • wzrost zainteresowania przestrzenią publiczną i obiektami użyteczności publicznej • napływ kapitału zewnętrznego • istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej • nakłady inwestycyjne pod rozwój turystyki • wykorzystanie rzeki Wisły i międzywala do rozwoju turystyki ekologicznej i wodniackiej • utworzenie połączenia rowerowego z Tarnobrzegiem • uporządkowanie przestrzenne obszaru Gminy – wprowadzenie planów miejscowych – wyznaczenie obszarów pod zrównoważoną zabudowę mieszkaniową oraz wyznaczenie terenów pod działania gospodarcze (spójne z potencjałami Gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wynikające z tworzenia funkcji mieszkaniowych na obszarach dotychczas niezurbanizowanych • chaotyczny sposób zabudowy mieszkaniowo – usługowej • wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 44. Analiza SWOT dla obszaru uwarunkowania środowiskowe/środowisko naturalne.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE/ŚRODOWISKO NATURALNE	
SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> • położenie na terenie miasta obszarów o wysokich walorach środowiskowych • duża powierzchnia terenów zielonych • proekologiczna polityka władz samorządowych • liczne formy ochrony przyrody • cenne środowiskowo i przyrodniczo obszary Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza • występowanie dzikich wysypisk śmieci • brak sieci kanalizacji sanitarnej w dużej części obszaru Gminy poza aglomeracją KPOŚK
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne obszarów o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców • wzrost zainteresowania rekreacją, aktywnym wypoczynkiem • promowanie wykorzystania energii odnawialnej • modernizacja układu komunikacyjnego • rozwój budownictwa energooszczędnego i ekologicznego • dostępność środków finansowych na inwestycje w zakresie ochrony środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany klimatyczne i skutki tych zmian • rosnący hałas i zanieczyszczenia spowodowany wzmożeniem ruchu samochodowego • niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami

<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowane tereny zielone, w tym parki i skwery • współpraca z innymi gminami w zakresie środowiskowym • dofinansowania do wymiany źródeł ciepła • realizacja założeń programu rewitalizacji – rewitalizacja i rekultywacja zdegradowanych terenów • sprzyjające warunki do rozwoju aktywnego wypoczynku • wzrost świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

5.3 KLUCZOWE WYZWANIA DO ROKU 2030

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej, a także w oparciu o przeprowadzoną analizę trendów w otoczeniu zewnętrznym (administracyjno-prawnym, społecznym, gospodarczym, technologicznym i ekologicznym) oraz analizę strategiczną uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych dotyczących rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski – wskazano następujące kluczowe wyzwania stojące przed jednostką samorządową w perspektywie do roku 2030:

- wzrost jakości życia,
- wzrost liczby mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Gminy,
- poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznych;
- stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb wszystkich grup mieszkańców,
- poprawa jakości komunikacji / wzrost mobilności mieszkańców,
- poprawa jakości środowiska,
- rozwój przedsiębiorczości,
- wykorzystanie potencjału rekreacyjnego
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji sanitarnej i wodociągowej.

6 WIZJA I MISJA ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI

6.1 WIZJA ROZWOJU

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu Miasta i Gminy w perspektywie do roku 2030. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą władze samorządowe i wszyscy zaangażowani partnerzy. Wskazuje ona zasadniczy kierunek wspólnie podejmowanych interwencji.

Miasto i Gmina Baranów Sandomierski – miejsce przyjazne dla mieszkańców z dostępem do wysokiej jakości usług publicznych, które zbudowało przewagę konkurencyjną w oparciu o dziedzictwo historyczne, kulturowe i przyrodnicze.

W 2030 roku Miasto i Gmina Baranów Sandomierski w pełni korzysta ze swego położenia na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych usytuowanych centralnie względem miast wojewódzkich. Unikalne walory przyrodniczo-krajobrazowe wraz z niematerialnym oraz materialnym dziedzictwem kulturowo-historycznym oraz oparta na nich bogata oferta przyciągają turystów oraz gości z Polski i zagranicy. Poprawia się konkurencyjność lokalnej gospodarki w oparciu o rozwój nowych funkcji usługowych i handlowych związanych z branżą turystyczną. Wzrasta atrakcyjność osiedleńcza w związku z poprawą jakości warunków życia, pracy, rekreacji i wypoczynku. Wśród mieszkańców umacnia się poczucie tożsamości regionalnej wskutek kształtowanej i podtrzymywanej świadomości i pamięci historycznej. Przyjęty model rozwoju realizowany jest ze szczególną dbałością o środowisko, estetykę i ład przestrzenny.

6.2 MISJA

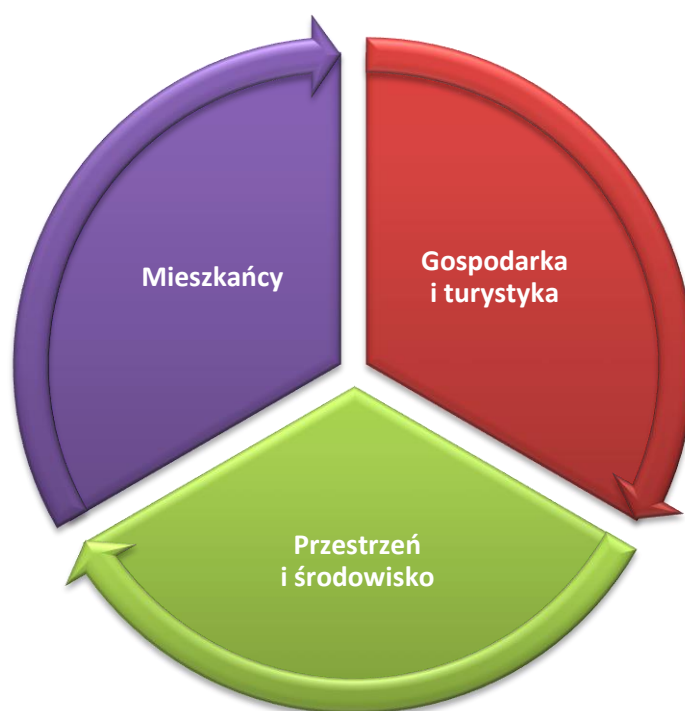
Misja wskazuje naczelny cel polityki rozwoju Gminy, wokół którego powinny koncentrować się działania władz samorządowych i wszystkich zaangażowanych partnerów. Stanowi przesłanie, będące podstawą i określeniem kierunku współpracy na szczeblu lokalnym

Misją Miasta i Gminy Baranów Sandomierski jest zapewnienie wysokiego poziomu życia jej mieszkańców, poprzez rozwój infrastruktury niezbędnej do świadczenia wysokiej jakości usług publicznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych oraz pobudzenie rozwoju przedsiębiorczości z poszanowaniem środowiska i dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego.

7 OBSZARY, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 ORAZ OCZEKIWANE EFEKTY JEJ REALIZACJI

Wieloaspektowość zmian zachodzących w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowią 3 obszary strategiczne, wzajemnie się przenikające i uzupełniające. W ramach tych obszarów dokonano koncentracji różnych działań wokół wyznaczonych celów.

Rysunek 4. Obszary strategicznego rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030.

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Następnie określono kierunki działań, które wskazują przyjętą strategię postępowania, służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania strategii. Kierunki działań oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków (aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej) podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Część z nich to konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju Gminy w perspektywie roku 2030. Strategia określa również oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Rysunek 5. Schemat celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030.

Źródło: Opracowanie własne.

OBSZAR STRATEGICZNY 1.

MIESZKAŃCY

CEL STRATEGICZNY 1.

Poprawa jakości życia mieszkańców, umocnienie tożsamości lokalnej oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Miasta i Gminy

Cele operacyjne:

Miasto i Gminę Baranów Sandomierski zamieszkuje około 12 tys. mieszkańców, a według danych GUS na przestrzeni ostatnich 20 lat liczba obywateli zmniejszyła się o 4,2%, co świadczy o wyludnianiu się Gminy. Miasto i Gmina Baranów Sandomierski chce być miejscem przyjaznym do życia, pracy, nauki i spędzania czasu wolnego, dlatego pierwszy obszar Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 dedykowany jest bezpośrednim i pośrednim inwestycjom w poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców, wzmacnianiu więzi społecznych w oparciu o kształtowanie i podtrzymywanie tożsamości regionalnej oraz zwiększaniu atrakcyjności osiedleńczej Gminy. Realizacji pierwszego celu strategicznego służy 9 celów operacyjnych.

Pierwszy cel operacyjny zakłada poprawę dostępności usług publicznych poprzez adaptację zdegradowanych i zniszczonych obiektów stanowiących własność Gminy na potrzeby realizacji ustawowych i statutowych zadań samorządu. Natomiast termomodernizacja obiektów poprawi jakość świadczonych usług poprzez zwiększenie komfortu cieplnego ich użytkowników.

Ponadto realizacja celu „Poprawa dostępności i jakości usług publicznych” ma służyć rozwiązaniu problemów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i związanych z generowaniem kosztów przez nieefektywne energetycznie budynki i obiekty gminne (oświetlenie uliczne).

Drugi cel operacyjny dotyczy poprawy dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego poprzez budowę/rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej oraz tworzenie miejsc, w których mogą spotykać się mieszkańcy.

Trzeci, czwarty, piąty, szósty i siódmy cel operacyjny ukierunkowany jest na poprawę dostępności i jakości usług kolejno z zakresu: pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, edukacji i bezpieczeństwa publicznego. W tym celu będą budowane/rozbudowywane i modernizowane wybrane obiekty użyteczności publicznej (m.in. MGOK, domy kultury, domy ludowe, szkoły, budynki OSP), by zapewnić mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.

Ósmy cel operacyjny ma za zadanie przeciwdziałać jednemu z ważniejszych problemów Gminy, jakim jest niski poziom bezpieczeństwa w ruchu samochodowym i pieszym, ze względu na braki chodników wzdłuż ważnych szlaków komunikacyjnych (dróg wojewódzkich i powiatowych).

Motywy przewodnim dziewiątego celu operacyjnego jest pielęgnowanie kultury i dziedzictwa budujących tożsamość lokalną i przewagę konkurencyjną Gminy. Strategia w tym zakresie obejmuje organizację wydarzeń upamiętniających wydarzenia z historii Miasta i Gminy Baranów Sandomierski oraz utworzenie organizacji działających na rzecz podtrzymywania tożsamości regionalnej.

Tabela 45. Kierunki działania w ramach pierwszego obszaru strategicznego „Mieszkańcy”.

Lp.	Kierunek działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie Gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
Cel operacyjny 1.1 Poprawa dostępności i jakości usług publicznych					
1.1.1	Zwiększenie dostępności do usług publicznych poprzez adaptację zdegradowanych i zniszczonych obiektów publicznych na potrzeby realizacji ustawowych i statutowych zadań Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków korzystania z usług samorządu • Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy administracyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych ↑ Liczba obiektów, w których poprawie uległ komfort obsługi mieszkańców 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy w Baranowie Sandomierskim
1.1.2	Poprawa komfortu użytkowników budynków użyteczności publicznej poprzez termomodernizację obiektów na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej • Poprawa komfortu cieplnego mieszkańców korzystających z obiektów użyteczności publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji ↑ Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy w Baranowie Sandomierskim
1.1.3	Poprawa jakości świadczonych usług publicznych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości świadczonych usług publicznych w obszarze gospodarki wodno-ściekowej • Poprawa jakości życia mieszkańców • Zwiększenie atrakcyjności Miasta i Gminy Baranów Sandomierski 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Powierzchnia zmodernizowanej i rozbudowanej infrastruktury wodno-ściekowej ↑ Liczba mieszkańców mających dostęp do nowopowstałej i zmodernizowanej infrastruktury wodno-ściekowej 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy w Baranowie Sandomierskim

Cel operacyjny 1.2 Poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego					
1.2.1	Zagospodarowanie obiektów użyteczności publicznej na miejsca do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców • Wzrost aktywności społecznej mieszkańców 	<p>↑ Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w nowych lub zmodernizowanych obiektach</p> <p>↑ Liczba mieszkańców spędzających czas wolny poza domem</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, organizacje pozarządowe
1.2.2	Poprawa infrastruktury wykorzystywanej przez mieszkańców do spędzania czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej • Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców 	<p>↑ Liczba mieszkańców spędzających czas wolny w sposób aktywny</p> <p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych placów zabaw</p> <p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych miejsc rekreacji</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
1.2.3	Poprawa komfortu użytkowników infrastruktury rekreacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości infrastruktury rekreacyjnej • Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców 	<p>↑ Liczba mieszkańców spędzających czas wolny w sposób aktywny</p> <p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych miejsc rekreacji</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
1.2.4	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków dla promocji zdrowego stylu życia oraz aktywizacji ruchowej mieszkańców • Wzrost aktywności ruchowej mieszkańców 	<p>↑ Liczba mieszkańców spędzających czas wolny w sposób aktywny</p> <p>↑ Liczba oferowanych zajęć sportowych dla mieszkańców</p>	Osoba prywatna (instruktor fitness)	Mieszkańcy, instruktorzy fitness
Cel operacyjny 1.3 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu pomocy społecznej					

1.3.1	Poprawa komfortu użytkowników usług instytucji pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków korzystania z usług instytucji pomocy społecznej • Zapewnienie dostępności wysokiej jakości bazy administracyjnej 	<p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych</p> <p>↑ Liczba obiektów, w których poprawie uległ komfort obsługi mieszkańców</p> <p>↑ Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, MGOPS w Baranowie Sandomierskim
Cel operacyjny 1.4 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia					
1.4.1	Poprawa komfortu użytkowników usług instytucji opieki zdrowotnej na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków korzystania z usług instytucji opieki zdrowotnej • Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych 	<p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych</p> <p>↑ Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Ośrodki zdrowia na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
Cel operacyjny 1.5 Poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych					
1.5.1	Poprawa komfortu użytkowników usług instytucji kultury na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków korzystania z usług instytucji kultury • Poprawa komfortu cieplnego mieszkańców korzystających z obiektów użyteczności publicznej 	<p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych</p> <p>↑ Liczba obiektów, w których poprawie uległ komfort obsługi mieszkańców</p> <p>↑ Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, MGOK w Baranowie Sandomierskim
Cel operacyjny 1.6 Poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych					
1.6.1	Poprawa komfortu użytkowników usług instytucji edukacyjnych na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków korzystania z usług instytucji edukacyjnych • Poprawa dostępności do usług edukacyjnych 	<p>↑ Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych</p> <p>↑ Liczba uczniów korzystających z nowych i zmodernizowanych szkół</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Szkoły podstawowe na

				Sandomierski	terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
Cel operacyjny 1.7 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego					
1.7.1	Poprawa funkcjonalności OSP na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski wraz z poprawą komfortu cieplnego użytkowników obiektów	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie funkcjonalności OSP na terenie Gminy • Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców 	<p>↑ Liczba OSP poddanych modernizacji i termomodernizacji</p> <p>↑ Liczba osób korzystających z usług zmodernizowanych OSP</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, OSP w Baranowie Sandomierskim, OSP w Suchorzowie
Cel operacyjny 1.8 Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa jej użytkowników					
1.8.1	Budowa/rozbudowa infrastruktury drogowej, chodników i ścieżek pieszo-rowerowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój ścieżek pieszo-rowerowych, zapewnienie ich ciągłości i integralności • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy • Wzrost aktywnej mobilności mieszkańców • Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców 	<p>↑ Liczba km powstałych szlaków oraz ścieżek sportowych, rekreacyjnych i krajoznawczych</p> <p>↑ Liczba km powstałych chodników</p> <p>↓ Liczba wypadków drogowych</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
Cel operacyjny 1.9 Podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej					

1.9.1	Organizacja wydarzeń upamiętniających wydarzenia z historii Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gminy • Wzmocnienie tożsamości Gminy i mieszkańców • Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców 	<p>↑ Liczba uczestników wydarzeń wzmacniających tożsamość Gminy i mieszkańców</p> <p>↑ Liczba wydarzeń wzmacniających tożsamość Gminy i mieszkańców</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Towarzystwo Historyczne Ziemi Baranowskiej „Mały Wawel”, MGOK w Baranowie Sandomierskim, OSP
1.9.2	Utworzenie organizacji działających na rzecz podtrzymywania tożsamości regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gminy • Wzmocnienie tożsamości Gminy i mieszkańców • Integracja i aktywizacja społeczno-kulturowa mieszkańców 	<p>↑ Liczba uczestników organizacji działających na rzecz podtrzymania tożsamości regionalnej</p> <p>↑ Liczba organizacji działających na rzecz podtrzymania tożsamości regionalnej</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Towarzystwo Historyczne Ziemi Baranowskiej „Mały Wawel”, MGOK w Baranowie Sandomierskim

OBSZAR STRATEGICZNY 2.

GOSPODARKA I TURYSTYKA

CEL STRATEGICZNY 2.

Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących potencjały lokalne i dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

Cele operacyjne:

Drugi obszar Strategii Rozwoju Gminy Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 obejmuje działania ukierunkowane na wsparcie konkurencyjności i zróżnicowania gospodarki lokalnej oraz prospołeczną politykę rynku pracy, przy wykorzystaniu strategicznego położenia Gminy, dobrej dostępności komunikacyjnej i zasobów lokalnych. Kluczowym wyzwaniem w tym zakresie będzie promocja walorów Miasta i Gminy przyciągająca uwagę inwestorów oraz zachęcająca mieszkańców do podejmowania działalności handlowo-usługowej. Wyrażają to cztery cele operacyjne.

W ramach pierwszego z nich lokalna przedsiębiorczość będzie pobudzana przez szereg działań odnoszących się do sytuacji na rynku pracy, które będą wspierane przez Gminę, przy zachowaniu kluczowej roli publicznych służb zatrudnienia, na czele z Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnobrzegu. Obejmują one m.in. aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy, wsparcie na rzecz podniesienia/zmiany kwalifikacji lub zatrudnienia na dające lepsze perspektywy rozwoju zawodowego, a także na rzecz zróżnicowania gospodarki lokalnej, powstawania mikroprzedsiębiorstw i nowych miejsc pracy (np. wymiana i promocja informacji, cykliczne spotkania przedsiębiorców z przedstawicielami urzędu i ośrodka pomocy społecznej w celu wsparcia procesu rekrutacji pracowników / aktywizacji osób bezrobotnych). Jednocześnie ważnym elementem strategii postępowania pozostanie wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie utrzymania pozycji konkurencyjnej na rynku oraz zachowania miejsc pracy w czasie kryzysu gospodarczego. Przewiduje się doradztwo i przekazywanie informacji na temat możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych (głównie nowa perspektywa finansowa UE 2021-2027). Zakłada się, że w perspektywie czasu nowymi, istotnymi gałęziami gospodarki lokalnej mogą stać się usługi w zakresie organizacji czasu wolnego (kultura, rozrywka, sport, rekreacja, wypoczynek). Samorząd Gminy będzie w tym zakresie kreował przyjazny klimat dla działań strony biznesowej i organizacji pozarządowych.

Drugi i trzeci cel operacyjny ukierunkowany jest na promocję atutów Miasta i Gminy. Planuje się prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dla mieszkańców i turystów, nt. przeszłości historycznej Miasta i Gminy Baranów Sandomierski oraz zachęcanie do odwiedzenia Puszczy Sandomierskiej oraz obszaru Natura 2000 Dolina Wisła na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski.

Czwarty cel operacyjny ogniskuje się wokół poprawy atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej, która zachęci turystów do odwiedzenia Gminy oraz da impuls mieszkańcom do uruchamiania punktów handlowo-usługowych. Przewiduje się utworzenie małej przystani wodnej i slipu nad Wisłą oraz udostępnienie dla rekreacji dzieci, młodzieży i turystów zbiorników wodnych w centrum miasta.

Tabela 46. Kierunki działania w ramach drugiego obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”.

Lp.	Kierunek działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
Cel operacyjny 2.1 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości					
2.1.1	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i lokalnymi pracodawcami na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia, w tym aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, wsparcie na rzecz podniesienia/zmiany kwalifikacji lub zatrudnienia na dające lepsze perspektywy rozwoju zawodowego, a także na rzecz zróżnicowania gospodarki lokalnej, powstawania mikroprzedsiębiorstw i nowych miejsc pracy (np. wymiana i promocja informacji, cykliczne spotkania przedsiębiorców z przedstawicielami urzędu i ośrodka pomocy społecznej w celu wsparcia procesu rekrutacji pracowników / aktywizacji osób bezrobotnych)	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zatrudnienia • Spadek bezrobocia • Poprawa dostępności odpowiedniego wsparcia dla osób chcących rozpocząć lub rozwinąć własną działalność gospodarczą • Wzrost przedsiębiorczości lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w REGON na terenie Gminy ↑ Liczba ofert pracy z terenu Gminy w rejestrze PUP ↑ Pracujący w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców ↓ Liczba osób długotrwale bezrobotnych 	MGOPS w Baranowie Sandomierskim	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, MGOPS w Baranowie Sandomierskim
2.1.2	Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie utrzymania pozycji konkurencyjnej na rynku oraz zachowania miejsc pracy w czasie kryzysu gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zdolności adaptacji lokalnych przedsiębiorstw do nowych uwarunkowań rynkowych • Przeciwdziałanie skutkom kryzysu na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Liczba osób pozostających bez pracy z terenu Gminy ↓ Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON z terenu Gminy ↑ Liczba przedsiębiorstw utrzymujących się na rynku powyżej 3 lat 	MGOPS w Baranowie Sandomierskim	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, MGORP w Baranowie Sandomierskim

2.1.3	Rozwój drobnej przedsiębiorczości (handel, usługi) w oparciu o dziedzictwo historyczne Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost przedsiębiorczości lokalnej • Wzrost znaczenia branży turystycznej jako gałęzi gospodarki lokalnej • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy 	<p>↑ Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w REGON na terenie Gminy</p> <p>↑ Pracujący w przeliczeniu na 1 tys. Mieszkańców</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Towarzystwo Historyczne Ziemi Baranowskiej „Mały Wawel”, MGOK w Baranowie Sandomierskim, GZUP
2.1.4	Promocja gospodarcza, strategiczne i bieżące kontakty z inwestorami, przyciąganie nowych firm na teren Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania inwestorów ofertą Gminy • Pozyskanie inwestorów • Zwiększenie zasobów finansowych w budżecie gminnym 	<p>↑ Liczba zapytań inwestorów</p> <p>↑ Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1 tys. Mieszkańców</p> <p>↑ Dochody Gminy z tytułu podatku CIT</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
Cel operacyjny 2.2 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe					
2.2.1	Działania informacyjno-promocyjne dla mieszkańców i turystów nt. przeszłości historycznej Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost znaczenia branży turystycznej jako gałęzi gospodarki lokalnej • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy • Zwiększenie oferty wydarzeń skierowanej do mieszkańców, jak również do turystów i gości 	<p>↑ Liczba działań informacyjno-promocyjnych podjętych w ciągu roku</p> <p>↑ Liczba odbiorców działań informacyjno-promocyjnych w ciągu roku</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, Towarzystwo Historyczne Ziemi Baranowskiej „Mały Wawel”, MGOK w Baranowie Sandomierskim

Cel operacyjny 2.3 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze

2.3.1	Działania zachęcające do odwiedzenia Puszczy Sandomierskiej oraz obszaru Natura 2000 Dolina Wisła na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost znaczenia branży turystycznej jako gałęzi gospodarki lokalnej • Zwiększenie oferty wydarzeń skierowanej do mieszkańców, jak również do turystów i gości 	<p>↑ Liczba działań informacyjno-promocyjnych podjętych w ciągu roku</p> <p>↑ Liczba odbiorców działań informacyjno-promocyjnych w ciągu roku</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, MGOK w Baranowie Sandomierskim
-------	--	---	---	---	---

Cel operacyjny 2.4 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

2.4.1	Rozwój turystyki i rekreacji wodnej	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy • Zwiększenie i uatrakcyjnienie oferty turystycznej i rekreacyjnej 	<p>↑ Liczba mieszkańców korzystających z udostępnionej oferty turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>↑ Liczba turystów korzystających z udostępnionej oferty turystycznej i rekreacyjnej</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
-------	-------------------------------------	---	--	---	---

OBSZAR STRATEGICZNY 3.

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

CEL STRATEGICZNY 3.

Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców
Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

Cele operacyjne:

3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej

3.2 Poprawa jakości środowiska

3.3 Adaptacja do zmian klimatu przez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury

Trzeci obszar Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 łączy kwestie przestrzenne i środowiskowe. Gminę wyróżniają wyjątkowe walory przyrodnicze. Malownicze położenie w dolinie Wisły i na obszarze dawnej Puszczy Sandomierskiej dostarcza licznych atrakcji. Występuje tu wiele rzadkich gatunków zwierząt, m.in. bocian czarny, ostrzygojad czy orlik krzykliwy. Na terenie byłej kopalni

Zakładów Przetwórstwa Siarki „Siarkopol”, zaledwie 6 km od Baranowa, powstało jezioro tarnobrzesckie o powierzchni prawie 500 ha. Stanowi to o atrakcyjności i potencjale osadniczym jednostki, jak również daje podstawy do rozwoju oferty turystycznej, rekreacyjnej, wypoczynkowej i sportowej. Strategia zakłada ich efektywne wykorzystanie w procesach rozwoju społecznego i gospodarczego, z założeniem aktywnej ochrony i poprawy stanu środowiska, poprzez zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza, gruntów i wód. Największym wyzwaniem w tym obszarze jest rozwiązanie problemów z obszaru gospodarki ściekowej. Z kolei ograniczoność przestrzeni Gminy, a jednocześnie jej znaczenie i wartość, potęgowane stałą presją inwestycyjną, próbom zawłaszczania i dominacji jednych funkcji przez drugą, zobowiązują do prowadzenia odpowiedzialnej i perspektywicznej polityki przestrzennej. Samorząd lokalny dysponuje narzędziami planowania przestrzennego, kształtowania przestrzeni oraz ochrony krajobrazu i miejsc szczególnie ważnych dla lokalnej społeczności. Samorząd deklaruje szczególną dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, swoje działania koncentrując w trzech celach operacyjnych.

Pierwszy cel operacyjny zakłada poprawę estetyki przestrzeni publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności Gminy w oczach mieszkańców i turystów. Podjęte działania będą dążyć do porządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, przywracania utraconych przestrzeni i ich zagospodarowywania na nowe cele. Szczególnie dotyczy to centrum miasta (przebudowa rynku, ulicy Zamkowej i zagospodarowania terenów rekreacyjnych miasta Baranów Sandomierski w obrębie działek ewid. nr: 997/10, 1549/8, 1549/9, 1550/17, 1550/19, 1550/21 i 1552) i terenów zielonych na terenie Gminy (m.in. park osiedlowy w Skopaniu, obszar rekreacji „Gaj” w Woli Baranowskiej).

Drugi i trzeci cel operacyjny dedykowany jest wprost zagadnieniom środowiskowym. W kontekście zmian, które niosą kryzys klimatyczny oraz kryzys bioróżnorodności także na poziomie lokalnym, a jednocześnie wobec zobowiązań wynikających z transformacji energetycznej, Gmina będzie realizowała politykę ograniczania emisyjności i adaptacji do zmian klimatu. Kontynuowane będą działania na rzecz poprawy jakości powietrza, takie jak: poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz oświetlenia na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski; podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych (programy szkolne i kampanie ogólnospołeczne) oraz zwiększenie poziomu retencji na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski w celu racjonalnego gospodarowania wodą opadową.

Tabela 47. Kierunki działania w ramach trzeciego obszaru strategicznego „Przestrzeń i środowisko”.

Lp.	Kierunek działania	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy	Podmioty zaangażowane/partnerzy
Cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej					
3.1.1	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i funkcjonalności ścisłego centrum w Baranowie Sandomierskim	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej ↑ Liczba mieszkańców i turystów korzystających ze zmodernizowanej przestrzeni publicznej 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
3.1.2	Poprawa estetyki terenów zielonych w Mieście i Gminie Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa atrakcyjności, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej • Poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Powierzchnia terenów zielonych, które zostały poddane renowacji ↑ Liczba mieszkańców i turystów korzystających terenów zielonych poddanych renowacji 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski
Cel operacyjny 3.2 Poprawa jakości środowiska					
3.2.1	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz oświetlenia na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej, dywersyfikacja źródeł ciepła w kierunku bardziej ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ Liczba budynków użyteczności publicznej, na których zainstalowano OZE ↑ Liczba energooszczędnych punktów oświetlenia ulicznego 	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

3.2.2	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych, w tym m.in. programy szkolne i kampanie ogólnospołeczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wykształcenie zachowań prośrodowiskowych • Wzrost świadomości w zakresie znaczenia zagrożeń środowiskowych (m.in. związanych ze zmianami klimatu) 	<p>↑ Liczba i/lub odsetek dzieci, które w szkołach przeszły szkolenia i/lub zrealizowały inne formy doskonalenia z zakresu edukacji ekologicznej</p> <p>↑ Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów</p> <p>↓ Liczba nowopowstałych dzikich wysypisk śmieci</p>	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, szkoły podstawowe
Cel operacyjny 3.3 Adaptacja do zmian klimatu przez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury					
3.3.1	Zwiększenie poziomu retencji na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie zagrożenia suszą hydrologiczną • Ochrona i poprawa stanu środowiska, w szczególności wód 	↑ Powierzchnia zbiorników małej retencji na terenie Gminy	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Urząd Miasta i Gminy Baranów Sandomierski

8 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI WRAZ Z USTALENIAMI I REKOMENDACJAMI W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Baranów Sandomierski jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii Gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także obszary występowania potencjalnych zagrożeń, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni, powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy przedstawiono różne funkcje terenów w Gminie, a także obszary szczególnej koncentracji działalności inwestycyjnej i planowane zmiany w przestrzeni Gminy.

8.1 KLUCZOWE UWARUNKOWANIA ROZWOJU W GMINIE

8.1.1 Funkcje terenów w Gminie

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy jest układem powiązanych ze sobą części, z jakich się ona składa. Części te stanowią poszczególne sołectwa i osiedla, które wyróżniają się dzięki cechom przestrzennym i funkcjonalnym. Struktura ta kształtowała się przez wiele lat i miały na nią wpływ różne uwarunkowania. Sieć osadnicza dwustopniowego modelu hierarchii, połączona jest układem komunikacji drogowej i kolejowej. Jej główną osią są drogi wojewódzkie nr 872 i 985 oraz droga krajowa nr 9, jak również zbiorcze i lokalne drogi powiatowe, uzupełnione o lokalne i dojazdowe drogi gminne. Przez teren Gminy przechodzi Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS) oraz linia kolejowa normalnotorowa L25 relacji Łódź Kaliska – Dębica.

Miasto Baranów Sandomierski – gminny ośrodek administracyjno-usługowy, pełni funkcję lokalną. Na terenie Gminy, jako funkcję dominującą wyróżnić można również funkcję rolną i leśną. W obszarze przestrzennym Gminy wykształciły się dwa pasma zabudowy, pierwsze usytuowane wzdłuż drogi

wojewódzkiej nr 985 biegnące przez Siedleszczany, Suchorzów z Baranowem Sandomierskim na czele o funkcji usługowo-rolniczej i drugie usytuowane wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 872 biegnące przez Baranów Sandomierski, Skopanie, Wolę Baranowską, Knapy i Durdy o funkcji usługowo-produkcyjno-rolniczej.

Na terenie Gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa zagrodowa, związana z dominującą (rolniczą) funkcją Gminy. Obecnie obserwuje się częste przypadki tworzenia nowej zabudowy jednorodzinnej i przekształcania istniejącej zabudowy zagrodowej w budownictwo jednorodzinne. Występuje to szczególnie w miejscowościach Gminy, mocniej związanych z pracą mieszkańców w pobliskich ośrodkach miejskich (Tarnobrzegu, Nowej Dębie i Mielcu).

Według faktycznego stanu zagospodarowania i użytkowania terenów (na podstawie inwentaryzacji urbanistycznej) zdecydowaną większość stanowią użytki rolne, leśne oraz łąk i pastwisk - tereny otwarte, niezurbanizowane (trwale lub przejściowo np. do czasu zagospodarowania zgodnie z planem miejscowym). Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią ok. 5% powierzchni Gminy.

Tabela 48. Powierzchnie terenów zagospodarowanych w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Baranów Sandomierski z podziałem na funkcje.

Użytkowanie terenów	Powierzchnia terenów faktycznie zagospodarowanych [ha]	Powierzchnia terenów faktycznie zagospodarowanych [%]
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	5,05	0,04
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami oraz zabudowy zagrodowej	560,75	4,61
Tereny i obiekty działalności usługowej	51,31	0,42
Tereny obiektów produkcyjnych, baz, składów i magazynów	30,04	0,25
Tereny eksploatacji powierzchniowej złóż	2,65	0,02
Tereny sportu i rekreacji	12,26	0,10
Lasy	3645,74	29,99
Tereny zieleni urządzonej	18,62	0,15
Tereny ogrodów działkowych	9,57	0,08
Cmentarze	4,98	0,04
Tereny łąk i pastwisk	2584,76	21,26
Tereny zieleni łęgowej	495,71	4,08
Tereny rolnicze	4321,07	35,55
Duże kompleksy sadów owocowych	134,12	1,10
Wody powierzchniowe śródlądowe	191,75	1,58
Tereny obsługi komunikacji samochodowej	3,10	0,03
Tereny i obiekty urządzeń infrastruktury technicznej	10,45	0,09
Teren kolei	68,50	0,56
Obszary urządzeń dozoru	0,30	0,0025

Źródło: Projekt Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, 2018.

8.1.2 Stan prawny gruntów

Faktyczny stan użytkowania terenów odpowiada sytuacji prawnej, mającej swoje odzwierciedlenie w ewidencji gruntów i budynków. Struktura własności gruntów ma znaczący wpływ na politykę przestrzenną Gminy. Gmina podczas planowania lokalizacji inwestycji celu publicznego bierze pod uwagę również własność poszczególnych gruntów. W przypadku lokalizacji inwestycji na gruntach prywatnych konieczny jest ich wykup, co wiąże się z dodatkowymi kosztami. Najbardziej pożądanym rozwiązaniem jest lokalizacja inwestycji na własnych gruntach, w drugiej kolejności na innych gruntach publicznych (Skarbu Państwa, powiatu, czy województwa), natomiast najmniej korzystnym rozwiązaniem jest lokalizacja na gruntach prywatnych. W przypadku niektórych inwestycji takich, jak np. drogi, zarówno lokalizacja nowych, jak również poszerzenie istniejących niemal zawsze wiąże się z koniecznością wykupu gruntów prywatnych.

Powierzchnia Miasta i Gminy Baranów Sandomierski wynosi ok. 12 155 ha. Struktura gruntów wg form własności przedstawia się następująco:

- własność Skarbu Państwa – 23,39%
- własność Województwa – 0,41%
- własność Powiatu – 0,43%
- własność Gminy – 13,86%
- własność Gminy i osoby fizycznej – 0,03%
- własność osób fizycznych – 58,71%
- własność osób prawnych – 1,94%
- własność osób prawnych w użytkowaniu Gminy – 1,22%
- własność wspólnoty – 0,01%

Łącznie własność publiczna zajmuje około 40% powierzchni Gminy.

Grunty Skarbu Państwa obejmują aż 23% powierzchni wszystkich gruntów i są najliczniejszą grupą terenów publicznych na terenie Gminy. Łącznie zajmują powierzchnię 2841,4 ha, jednakże obejmują głównie tereny wód powierzchniowych, urządzeń wodnych, lasów oraz tereny komunikacyjne. Najwięcej gruntów Skarbu Państwa położonych jest w sołectwie Durdy (1608,4 ha – ponad 60% powierzchni sołectwa), gdzie obejmują głównie tereny leśne.

Najwięcej własnych gruntów Gmina posiada w obrębie Dąbrowica, aż 371,3 ha, które w przeważającej części obejmują tereny leśne jak również obszary rolnicze, przez które przebiegają linie energetyczne. Również znacząca powierzchnia gruntów gminnych zlokalizowana jest w obrębie Wola Baranowska (245,82 ha), gdzie obejmuje głównie tereny obecnie niezabudowane a w mniejszej części lasy, tereny sportowe,

związane z oświatą oraz komunikacyjne. Znaczące tereny gminne zlokalizowane są również w obrębach: Durdy (145,17 ha – tereny leśne i tereny przyległe niezabudowane), Siedleszczany (137,29 ha – głównie lasy w mniejszej części tereny niezabudowane i komunikacyjne), Suchorzów (137,35 ha – głównie tereny niezabudowane, w mniejszej części tereny komunikacyjne) oraz Kaczaki (136,44 ha – głównie lasy w mniejszej części tereny niezabudowane i komunikacyjne).

Grunty stanowiące własność Województwa i własność Powiatu stanowią niewielki odsetek w ogólnej powierzchni gruntów i obrazują przebieg dróg wojewódzkich i powiatowych.

Udział gruntów we władaniu Gminy (ok 14%) w porównaniu do powierzchni Gminy jest stosunkowo niewielki jednak są to częściowo tereny niezabudowane, co jest bardzo korzystne dla dalszego rozwoju całej Gminy. Ponadto, dość równomierne ich rozłożenie na terenie całej Gminy umożliwia planowanie lokalizacji usług publicznych, w tym np. terenów sportowych, na własnych gruntach, co sprawi że koszt takiej inwestycji może być znacząco mniejszy.

Kolejnym pozytywnym aspektem struktury własności gruntów na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski są liczne drogi będące we władaniu jednostek publicznych (głównie we władaniu Gminy). Nie tylko są to drogi przebiegające przez tereny obecnie zabudowane, ale również drogi zlokalizowane pośród terenów niezabudowanych (łącznie poszczególne sołectwa, doprowadzone w celu obsługi innych terenów, nie tylko rolniczych). Ponadto niektóre drogi, będące własnością osób prawnych są w użytkowaniu Gminy. Taka struktura jest bardzo korzystna w przypadku przeznaczania nowych terenów pod zabudowę oraz wiążącą się z tym koniecznością obsługi tych terenów. Właściwe wykorzystanie istniejących przebiegów, przy jednoczesnym poszerzeniu pasów drogowych tak aby spełniały warunki techniczne, będzie stanowić mniejsze obciążenie dla budżetu Gminy.

Najliczniejszą grupę terenów stanowią grunty prywatne. W tym blisko 59% stanowią grunty należące do osób fizycznych. Taki stan rzeczy umożliwia inwestowanie osób prywatnych na gruntach własnych i zapewnia wpływy do budżetu Gminy m.in. z podatku od nieruchomości.

8.1.3 Stan ładu przestrzennego

Cechy historycznych jednostek osadniczych decydują do naszych czasów o charakterze krajobrazu antropogenicznego. Zakłócenia w krajobrazie wprowadził przemysł wydobywczy, który spowodował likwidację niektórych wsi lub ich części a także tradycyjnych traktów łączących historyczne osady. Do pozytywnego odbioru krajobrazu kulturowego Gminy przyczynia się dbałość o estetykę pojedynczych zagród i całych zespołów zabudowy. Jest to element kultury, mocno zakorzeniony w tradycji tego regionu.

Strukturę przestrzenną Gminy można podzielić na cztery części:

- tereny historyczne - skoncentrowane w rejonie centrum Baranowa Sandomierskiego
- tereny zabudowy wielorodzinnej w Skopaniu
- miejskie osiedla domków jednorodzinnych
- tereny zabudowy wiejskiej

Historyczna zabudowa charakteryzuje się przeważnie niedużą wysokością. Tereny zabudowy wielorodzinnej stanowi 19 budynków wielorodzinnych w Skopaniu. Budynki powstały w różnym czasie, pierwsze trzy jeszcze w okresie międzywojennym (1939), kolejne budowane były od lat 50-tych do lat 80-tych XX wieku w związku z rosnącymi potrzebami mieszkaniowymi pracowników zakładu „Wisn” S.A.

Osiedla domów jednorodzinnych charakteryzują się niską zabudową oraz zróżnicowaną geometrią dachu. Zabudowa typowo wiejska jest mniej zwarta o podobnym charakterze, za wyjątkiem kościołów lub innych obiektów użyteczności publicznej.

W obszarze znajdują się liczne obiekty dysharmonizujące z otoczeniem. Niejednokrotnie budynki usytuowane są bez poszanowania ładu przestrzennego, nie tworząc z otoczeniem spójnej całości. Znaczną część terenów zabudowanych, cechuje brak odpowiedniego stopnia ładu przestrzennego. Charakterystyczne jest chaotyczne wymieszanie funkcji, tereny mieszkaniowe nie są wyposażone w odpowiedni układ drogowy (ulice są wąskie, poniżej minimalnych parametrów technicznych w zakresie szerokości jezdni i pasów drogowych, o nieregularnym, chaotycznym przebiegu, z przesuniętymi miejscami skrzyżowań, a w niektórych przypadkach cechują się niedostatkami wynikającymi z niepełnego uzbrojenia terenów w zakresie infrastruktury technicznej. Zasady, jakim powinien odpowiadać ład przestrzenny w gminie, określają plany miejscowe sporządzane dla poszczególnych obszarów w zależności od potrzeb społecznych czy ekonomicznych. Brak takiego opracowania dla większości terenu oraz nieaktualność planów miejscowych które obowiązują, należy uznać za sytuację z punktu widzenia ochrony ładu przestrzennego bardzo niekorzystną i należy dążyć do opracowania planów dla całego terenu

8.1.4 Obszary prawnie chronione

Na terenie Gminy Baranów Sandomierski występują obiekty i obszary objęte ochroną, między innymi na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- obszar Natura 2000 – Puszcza Sandomierska PLB180005,
- obszar Natura 2000 – Enklawa Puszczy Sandomierskiej PLH180055,
- obszar Natura 2000 – Tarnobrzaska Dolina Wisły PLH 180049,

-
- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu
 - pomniki przyrody.
 - obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

Na terenie Gminy czynne osuwiska i obszary predysponowane do powstawania osuwisk znajdują się w Siedleszczanach na wysokiej skarpie nad doliną rzeki Wisły i na fragmencie zwałowiska zewnętrznego dawnej kopalni siarki.

Zagrożenie powodzią

Z uwagi na położenie części Gminy w dolinie rzeki Wisły, występują tu zagrożenia powodziowe związane z katastrofalnymi stanami wód w rzece. Teren Gminy zalicza się do obszarów o znacznym stopniu narażenia na niebezpieczeństwo wystąpienia zagrożeń powodziowych.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB – Centra Modelowania Powodzi i Suszy w Gdyni, Poznaniu, Krakowie i we Wrocławiu.

Zgodnie z ww. mapami zagrożenia powodziowego tereny między linią brzegową rzek: Wisły i Babulówki, a ich wałami przeciwpowodziowymi, w myśl ustawy Prawo wodne to obszary szczególnego zagrożenia powodzią, służące przepuszczeniu wód powodziowych.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią.

Ponadto w północnej części Gminy w pobliżu rzeki Wisły występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%).

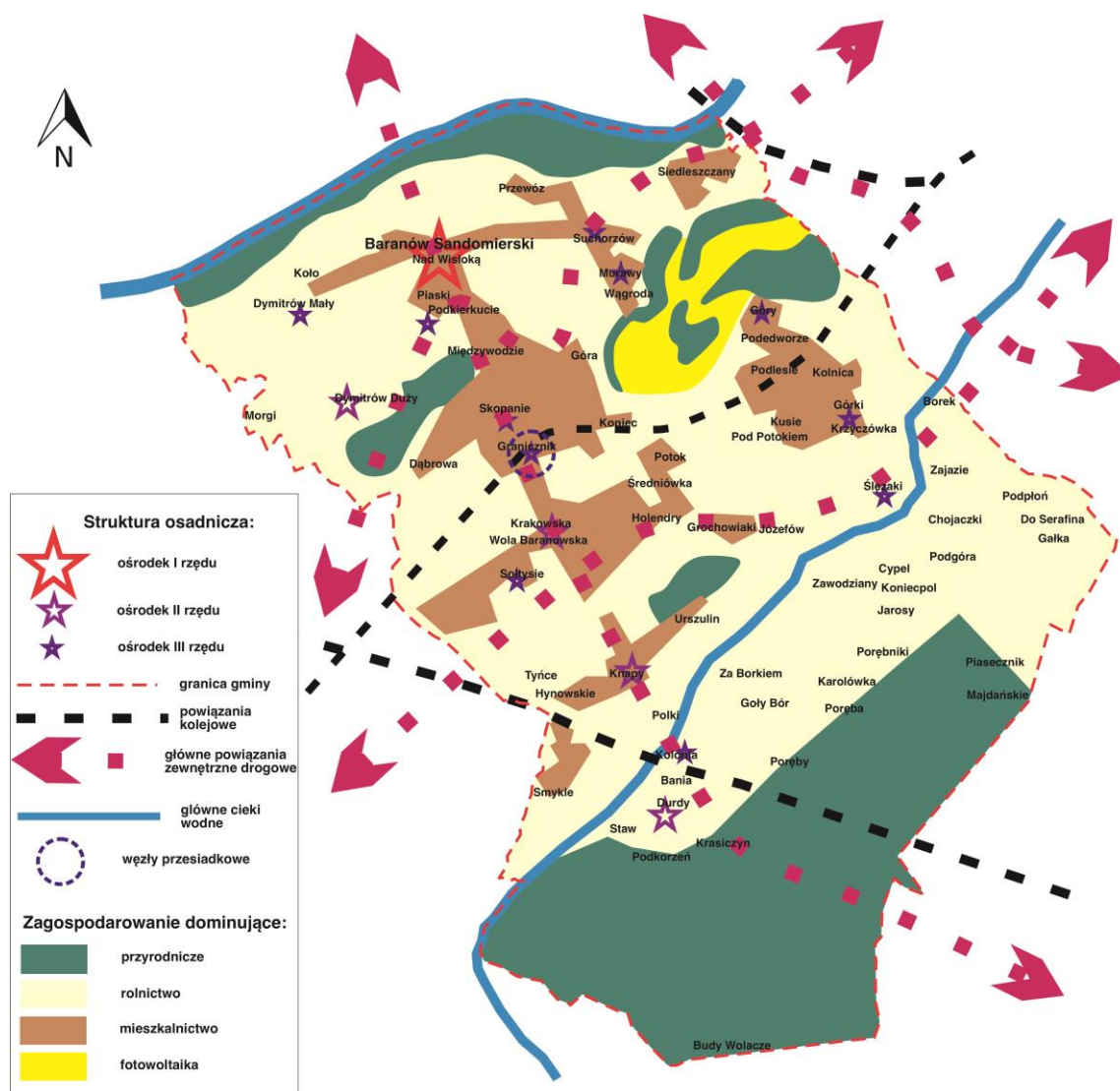
Dodatkowo na terenie Gminy występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi: obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%) oraz obszary narażone na zalanie w wyniku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego, prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi 1% – raz na 100 lat. Tereny te obejmują znaczą część Gminy.

Poza zasięgiem prawdopodobnych zalewów znajdują się m.in. wsie Knapy, Marki, Kaczaki, Ślężaki, lasy w południowej części Gminy oraz wzniesienia w części północno – wschodniej.

Warunkiem uniknięcia ewentualnego zagrożenia i ryzyka powodziowego na obszarze narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego jest utrzymanie w należyłym stanie technicznym wałów przeciwpowodziowych, poprzez stałą ich modernizację celem eliminacji uszkodzeń i zniszczeń. W latach 2001-2005 na terenie Powiatu Tarnobrzskiego grodzkiego i ziemskiego zostało wykonanych szereg przedsięwzięć w zakresie odbudowy i modernizacji obwałowań przeciwpowodziowych, głównie rzeki Wisły. Aktualnie trwają prace budowlane na wałach rzeki Babulówki oraz prace projektowe na wałach rzeki Wisły.

8.2 ROZMIESZCZENIE PLANOWANYCH INTERWENCJI I ZMIAN PRZESTRZENNYCH

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Baranów Sandomierski

Źródło: Opracowanie własne.

8.3 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna, która pozwala na właściwe dopasowanie interwencji do specyfiki różnych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, czyli obszary strategicznej interwencji (OSI). Zgodnie z definicją ustawową, są to określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Obszary takie zostały wyznaczone na szczeblu krajowym i regionalnym. W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 wskazane zostały OSI, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów, tj.: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju, tj. wschodnia Polska i Śląsk.

Z uwagi na położenie Gminy Baranów Sandomierski w Województwie Podkarpackim, wpisuje się ona w OSI Wschodnia Polska, do którego kierowane będzie wsparcie z poziomu kraju i regionu za pomocą dedykowanych instrumentów. Interwencja przewiduje realizację działań ukierunkowanych m.in. na podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej, wzmacnianie konkurencyjności, współpracy ponadregionalnej oraz poprawie dostępności transportowej.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym

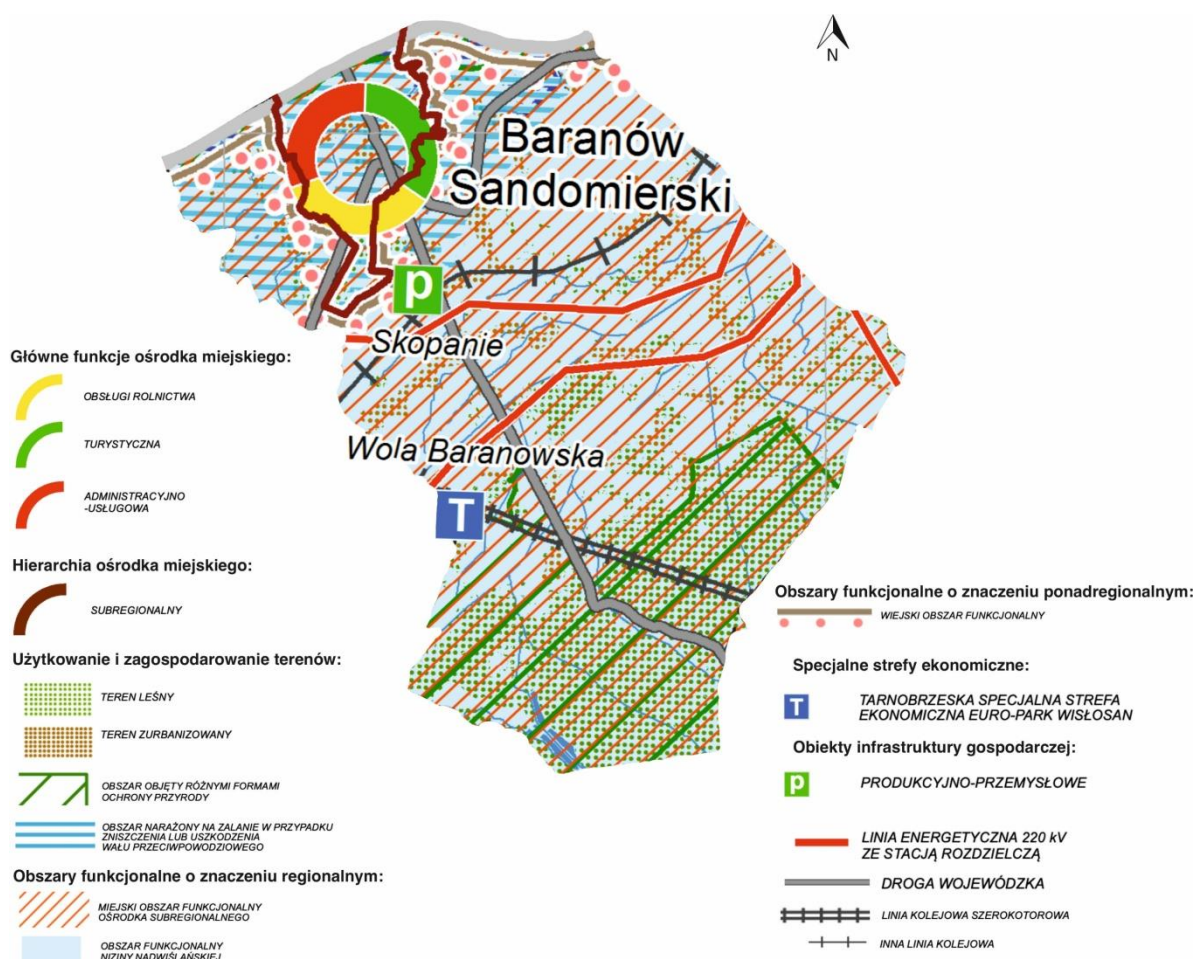
Obszar wiejski Gminy Baranów Sandomierski należy do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego uczestniczącego w procesach rozwojowych, dla którego wiodącymi kierunkami zagospodarowania są:

- rozwój rolnictwa ekologicznego opartego na gospodarstwach rodzinnych;
- rozwój działalności gospodarczej związanej z gospodarką rolną i turystyką;
- rozwój kapitału ludzkiego oraz wzrost poziomu życia mieszkańców;
- wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi;
- poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego;
- rozwój turystyki, w tym agroturystyki, funkcji sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych;
- rozwój infrastruktury technicznej i transportowej.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym

W celu identyfikacji obszarów o różnych priorytetach rozwojowych oraz określenia niezbędnych działań służących optymalnemu wykorzystaniu ich potencjałów dla rozwoju Województwa Podkarpackiego, wyznaczone zostały obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju. Położenie i granice poszczególnych obszarów przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 7. Kierunki rozwoju i polityka przestrzenna na terenie Gminy Baranów Sandomierski.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030.

Gmina miejsko-wiejska Baranów Sandomierski przynależy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Tarnobrzeg oraz do Obszaru Funkcjonalnego Niziny Nadwiślańskiej (OFNN).

Priorytetem rozwojowym MOF Tarnobrzeg jest integracja ośrodka subregionalnego z jego obszarem funkcjonalnym w celu rozwoju potencjału gospodarczego oraz poprawy warunków życia mieszkańców.

Wiodące kierunki zagospodarowania MOF Tarnobrzeg, to:

- wzmacnianie potencjału gospodarczego i społecznego ośrodka subregionalnego stymulującego rozwój obszaru funkcjonalnego oraz jego relacji ze Stalową Wolą i Sandomierzem
- rozwój stref aktywności gospodarczej oraz instytucji otoczenia biznesu
- poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym i krajowym
- integracja i rozwój transportu publicznego
- rozwój niektórych usług wyższego rzędu
- rozwój różnych form rekreacji, usług turystycznych i usług kultury.

Natomiast priorytetem rozwojowym OFNN jest rozwój wielokierunkowej produkcji rolniczej (roślinnej i zwierzęcej).

Wiodące kierunki zagospodarowania OFNN to:

- rozwój produkcji rolnej dostosowany do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z zachowaniem wykształconych kierunków i tradycji upraw oraz hodowli;
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwój turystyki oraz agroturystyki w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe;
- ochrona zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego;
- ochrona obszaru przed powodzią;
- poprawa stanu czystości wód;
- wykorzystanie potencjału szerokotorowej linii kolejowej.

8.4 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Baranów Sandomierski wynikają z przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz są zgodne z założeniami dokumentów planistycznych Gminy. Poniższy opis przedstawia krótką charakterystykę zasad i kierunków kształtowania przestrzennego odnoszące się do jej kluczowych stref zagospodarowania przestrzennego.

1. Strefa zabytkowego centrum miasta Baranowa Sandomierskiego

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Zachowanie historycznej tkanki i struktury przestrzennej;
- Utrzymanie funkcji centrum administracyjno – usługowego Miasta Baranów Sandomierski;

-
- Uspokojenie ruchu w ścisłym centrum miasta;
 - Remont istniejącej zabudowy miasta.

2. Strefa mieszkalna (wielorodzinna, jednorodzinna i zagrodowa)

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Zwiększanie standardu życia mieszkańców poprzez: stopniową likwidację substandardowych zasobów mieszkaniowych, osiągnięcie wskaźnika 50,0 m² powierzchni użytkowej mieszkania/osobę jako docelową wartość przeciętną dla Gminy, wymianę zabudowy mieszkaniowej substandardowej na zabudowę o współczesnych standardach;
- Kontynuacja zabudowy na terenach wyznaczonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2002 r., a dotychczas nie zabudowanych;
- Wzrost udziału budownictwa jednorodzinnego, w tym rezydencjonalnego, jako najbardziej pożądanej przez mieszkańców formy zabudowy;
- Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy mieszkaniowej jako zjawiska niekorzystnego z punktu widzenia wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną poprzez: wypełnienie zabudową istniejących struktur przestrzennych na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej oraz przyjęcie nadrzędnej zasady równoległej realizacji infrastruktury technicznej przy jednoczesnym planowaniu nowej zabudowy na terenach położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną w formie ekstensywnej.

3. Tereny użytkowane rolniczo:

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Ochrona gruntów rolnych I, II i III klasy bonitacji ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów, leżących poza terenami zainwestowanymi i rozwojowymi;
- Zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze doliny Wisły i pozostałych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych;
- Zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy;
- Na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej zaleca się zachowanie i wprowadzanie nowej zieleni śródpolnej w sąsiedztwie cieków, celem eliminacji źródeł powierzchniowego zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych, jakimi może być intensywne nawożenie i uprawa ziemi;
- Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolnych.

4. Lasy:

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Maksymalna ochrona i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych, z uwagi na ich znaczenie ochronne, ekologiczne i gospodarcze;
- Dopuszcza się zwiększenie areału gruntów leśnych oraz wzrost udziału lasów o funkcji ochronnej;
- Wykorzystanie kompleksów leśnych i obszarów atrakcyjnych krajobrazowo dla celów turystyki i rekreacji.

5. Obszary cenne przyrodniczo:

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie jego zasobami;
- Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom;
- Przywracanie elementów przyrodniczych do stanu właściwego;
- Zachowanie różnorodności biologicznej;
- Zachowanie korytarzy ekologicznych wzdłuż rzek Wisły, Trześniówki i Babulówki;
- Ograniczanie zabudowy na terenach objętych ochroną prawną bądź wnioskowaną do ochrony.

9 SPÓJNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030 Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Miast i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla unijnego, krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowym Planem Odbudowy,

-
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
 - Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
 - Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
 - Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
 - Polityką ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
 - Strategią rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030

Rozporządzenie ogólne wskazuje pięć podstawowych celów polityki europejskiej. Zestawione z celami Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 ujawniają, że zaplanowana polityka rozwoju Gminy wpisuje się w te założenia. Dotyczy to przede wszystkim wspólnych priorytetów w zakresie doskonalenia dostępności i jakości usług publicznych oraz aktywizacji i włączenia społecznego, ale również wszelkich inicjatyw wynikających z założeń zrównoważonego rozwoju. Ich zgodność z celami strategicznymi Unii Europejskiej wpłynie na możliwości pozyskiwania źródeł finansowania dla przewidzianych w strategii kierunków i pakietów działań.

Podobna spójność występuje w kontekście dokumentów programowych na poziomie krajowym i regionalnym. Założenia rozwojowe opisane w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 pozostają w zbieżności z tymi przyjętymi dla całego kraju w ramach dokumentów programowych ogólnych czy sektorowych, a także określonymi regionalnie w Strategii rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030. To o tyle istotne, że szereg aspektów rozwojowych pozostaje poza możliwościami oddziaływania z poziomu samorządu lokalnego lub też efekty działań samorządu są uzależnione od aspektów pozostających w kompetencji innych podmiotów, np. władz centralnych czy regionalnych. Gwarantuje to zatem wsparcie, w tym również finansowe i uprawdopodobnia wystąpienie efektu synergii.

Tabela 49. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030		1. Zagwarantowanie komfortu życia oraz wysokiej dostępności i jakości usług publicznych jako elementów wzmacniających atrakcyjność osadniczą Miasta i Gminy Baranów Sandomierski									2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących potencjały lokalne i dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe Miasta i Gminy Baranów Sandomierski				3. Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Baranów Sandomierski		
Cele operacyjne Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030		1.1 Poprawa dostępności i jakości usług publicznych	1.2 Poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego	1.3 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu pomocy społecznej	1.4 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia	1.5 Poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych	1.6 Poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych	1.7 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego	1.8 Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa jej użytkowników	1.9 Podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej	2.1 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości	2.2 Promocja miasta i gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe	2.3 Promocja miasta i gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze	2.4 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	3.2 Poprawa jakości środowiska	3.3 Adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych																	
Rozporządzenie ogólne – cele polityki europejskiej	Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza																
	Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa																
	Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne																
	Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych																
	Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich,																

	wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych																		
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną																		
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony																		
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu																		
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym																			
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo																		
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze																		
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	Nie dotyczy																	
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych																		
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej																		

	atrakcyjność inwestycyjną obszarów																
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych																
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego																
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym																
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach																
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie																
	3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem																
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym																
	3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych																
	3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej	Nie dotyczy															
	Gospodarka i nauka																
Strategia rozwoju	1.1 . Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę																

3.4. Rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w regionie																	
3.5. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności gospodarczej i turystyki																	
3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi																	
3.7. Zapobieganie i minimalizowanie skutków zagrożeń antropogenicznych																	
3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobraz																	
Dostępność usług																	
4.1. Poprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych																	
4.2. Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację																	

10 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030

10.1 SYSTEM WDRAŻANIA

Organizacja i podmioty zaangażowane w realizację strategii

Odpowiedzialność za realizację założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 ponoszą przede wszystkim władze samorządowe Gminy – Burmistrz Miasta i Gminy Baranów Sandomierski oraz Rada Miejska w Baranowie Sandomierskim. Burmistrz, jako organ wykonawczy samorządu gminnego, pełni kluczową rolę w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii. Z kolei organ uchwałodawczy, reprezentujący różnorodne środowiska lokalne, odpowiada za uchwalenie strategii oraz jej ewentualną aktualizację, zgodnie z nowymi uwarunkowaniami i potrzebami rozwojowymi Miasta i Gminy. Decyzje, podejmowane w porozumieniu tych organów, będą w bardzo istotny sposób wpływały na rozwój Gminy, zgodnie z zasadą, że sukcesy osiągną Ci, którzy potrafią się porozumiewać i współpracować.

Na poziomie operacyjnym kluczową rolę będzie odgrywał Zespół Wdrażający, powołany odrębnym zarządzeniem Burmistrza.

Do jego zadań należeć będzie:

- koordynacja współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację kierunków działań określonych w strategii;
- monitorowanie i ewaluacja procesu realizacji zadań określonych w strategii, przygotowywanie sprawozdań, koordynacja procesu jej aktualizacji;
- poszukiwanie wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów;
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji strategii.

Dla skutecznego wdrożenia założeń określonych w strategii niezbędna będzie współpraca wszystkich referatów, zespołów i stanowisk w Urzędzie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski oraz jednostek gminnych, które odpowiadają one za realizację przypisanych im zadań oraz biorą udział w procedurze monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii. Szczegółową odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań określonych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 określi Burmistrz w formie zarządzenia.

Strategia uwzględnia ponadto zadania wykraczające poza bezpośrednie kompetencje Gminy, zakładając działania wspierane lub realizowane w różnych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych, stąd potrzeba uwzględniania procesów współpracy, m.in. z administracją rządową, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i ich związkami, przedstawicielami biznesu, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami, czy partnerami zagranicznymi.

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

Projekty i zadania w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 będzie wdrażana przy wykorzystaniu zróżnicowanych instrumentów, m.in.:

- finansowych – coroczne uchwały budżetowe Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim oraz wieloletnia prognoza finansowa;
- prawnych – inne merytoryczne uchwały Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim i zarządzenia Burmistrza Miasta i Gminy Baranów Sandomierski w obszarach oddziaływania strategii, a także różne instrumenty polityki rozwoju, umowy, kontrakty i porozumienia pomiędzy Gminą a innymi samorządami, administracją rządową, partnerami społecznymi i gospodarczymi itp.;
- wdrożeniowych – programy i plany, w szczególności określone w podrozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- projektowych – projekty inwestycyjne i miękkie, mieszczące się w katalogu działań przewidzianych strategią, realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich;
- planowania przestrzennego - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uszczegóławiające założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, opisane w strategii, wraz z procedurami zapewniającymi udział mieszkańców w planowaniu przestrzennym itp.;

- organizacyjno-zarządczo-kadrowych – zespoły zadaniowe i projektowe, ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym, powoływane w celu usprawnienia procesu wdrażania strategii itp.;
- kontrolnych - kontrola stanu i jakości wdrażanych działań oraz ich rezultatów itp.;
- społecznych – działania edukacyjne, informacyjne, promocyjne i konsultacyjne, stanowiące o poparciu społecznym i jakości podejmowanych interwencji (przygotowanie broszury informacyjnej dotyczącej strategii i jej dystrybucja wśród interesariuszy i partnerów realizacyjnych, wykorzystanie strony internetowej Gminy, aktywność w mediach społecznościowych, współpraca z mediami, aktywizacja i partycypacja społeczna, w tym poprzez otwarte konkursy ofert).

10.2 WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumenty wykonawcze względem strategii należy rozumieć jako obowiązkowe oraz pożądane plany i programy gminne, które pozwolą skutecznie wdrożyć jej założenia w życie. Opisują one w większym przybliżeniu niż strategia lub w sposób specjalistyczny podejście do danego zagadnienia, obszaru czy grupy społecznej, uszczegóławiające priorytety oraz strategię postępowania w ramach konkretnych obszarów. Zgodnie z tym, w ramach prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 dokonano przeglądu dokumentów w kluczowych obszarach działania urzędu i jednostek gminnych (planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, energetyka, gospodarka komunalna, ochrona i opieka nad zabytkami, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, transport, polityka społeczna, kreowanie rozwoju lokalnego, oświata, zarządzanie kryzysowe i finanse publiczne), w kontekście ich aktualności, przydatności i spójności ze strategią. Poniższa tabela stanowi podsumowanie tych analiz, formułując jednocześnie kierunkowe rekomendacje w zakresie sporządzenia lub zmiany tychże dokumentów.

Tabela 50. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzenia dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XLIV/279/200 z dnia 28 sierpnia 2002 roku Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXVIII/228/20 z dnia 29 grudnia 2020 roku w sprawie uchwalenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Baranów Sandomierski, dla terenu położonego w obrębie miejscowości	Aktualizacja i dostosowywanie zgodnie z nowymi i perspektywicznymi potrzebami oraz uwarunkowaniami i zmianami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzennymi itp. Aktualizacja

		Dąbrowica, Siedleszczany, Skopanie i Suchorzów	powinna być kierunkowo zgodna z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, określonym w strategii.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	<p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXXIX/339/98 z dnia 25 marca 1998 roku w sprawie dokonania zmiany w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baranów Sandomierski</p> <p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXXIX/338/98 z dnia 25 marca 1998 roku w sprawie dokonania zmiany w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego miasta Baranowa Sandomierskiego i Osiedla Skopanie</p> <p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr III/15/98 z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego "Tarnobrzeg II"</p> <p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXII/166/20 z dnia 16 czerwca 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod budowę cmentarza w Baranowie Sandomierskim – etap I</p> <p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXII/213/20 z dnia 30 listopada 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowości Skopanie, Gmina Baranów Sandomierski z przeznaczeniem pod osiedle zabudowy mieszkaniowej – część A</p> <p>Uchwała Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim nr XXII/256/21 z dnia 25 maja 2021 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w miejscowościach Dąbrowica, Siedleszczany, Skopanie i Suchorzów w Gminie Baranów Sandomierski</p>	Aktualizacja i ewentualne opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z potrzebami. Wskazuje na to strategia, szczególnie cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej
Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Uchwała nr XXI/156/16 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 1 marca 2016 roku w sprawie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Baranów Sandomierski	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja co najmniej raz na 3 lata, przy zachowaniu spójności ze strategią.

Gospodarka komunalna	Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym	Uchwała nr XXXVIII/307/21 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 9 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Baranów Sandomierski na lata 2022 – 2026”	Dokument aktualny, obowiązujący do 2026 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Uchwała nr XXI/166/16 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 30 marca 2016 roku w sprawie zatwierdzenia wieloletniego planu i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gminnego Zakładu Użyteczności Publicznej w Baranowie Sandomierskim na lata 2016-2021	Potrzebna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Zgodnie z art. 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków każde przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, które planuje realizację inwestycji, jest zobowiązane do opracowania wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny program opieki nad zabytkami	Uchwała nr XX/157/16 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta i Gminy Baranów Sandomierski na lata 2016 - 2019	Potrzebna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Obowiązek opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami wynika z zapisu artykułu 87 Ustawy o zabytkach, w myśl którego winien sporządzić gminny program opieki nad zabytkami na okres 4 lat.
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Uchwała nr XXVI/202/20 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierski z dnia 21 października 2020 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Baranów Sandomierski”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Uchwała nr XX/155/16 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 1	Potrzebna aktualizacja lub opracowanie nowego

		marca 2016 roku w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Baranów Sandomierski”	dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Obowiązku stworzenia planu gospodarki niskoemisyjnej nie wymuszają ustawy. Jest to decyzja Rady Miejskiej i społeczności lokalnej, dostrzegających korzyści wynikające ze sporządzenia takiego dokumentu.
	Program usuwania azbestu	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2009-2032	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii
	Program małej retencji	Brak	Dokument opcjonalny, ważny z uwagi na konsekwencje zmian klimatu, występujące podtopienia, a jednocześnie dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne. Strategia traktuje te kwestie priorytetowo, o czym świadczy m.in. cel operacyjny 3.3. Adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury.
Transport	Strategia rozwoju elektromobilności	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Tarnobrzeg	Dokument opcjonalny, ważny w kontekście dążenia do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie mobilności, w której szczególne miejsce zajmuje elektromobilność, a także ze względu na dostępność środków zewnętrznych na przedmiotowe działania. Ewentualne opracowanie w szerszym partnerstwie, np. powiatowym.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz z planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Brak	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności

			opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Opracowanie planu z zachowaniem spójności z założeniami strategii, w szczególności z celem operacyjnym 1.8 Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa jej użytkowników
Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Uchwała nr LV/459/23 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Baranów Sandomierski na lata 2023-2028	Dokument aktualny, obowiązujący do 2028 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program rewitalizacji	Uchwała nr LVI/467/23 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 26 kwietnia 2023 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030	Dokument aktualny, obowiązujący do 2030 roku, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Uchwała nr LII/425/22 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 29 grudnia 2022 roku w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2025	Dokument aktualny, obowiązujący do 2025 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program wspierania rodziny	Uchwała nr LV/458/23 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 29 marca 2023 roku w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025	Dokument aktualny, obowiązujący do 2025 r., kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią.
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	Uchwała nr LII/424/22 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 29 grudnia 2022 roku w sprawie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2023	Program przyjmowany corocznie. Aktualizacja lub opracowanie nowego programu, przy zachowaniu spójności ze strategią.

Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Program współpracy Gminy Baranów Sandomierski z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2023 rok	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe zostały wskazane jako partnerzy realizacyjni. Możliwość opracowania i przyjęcia programu wieloletniego.
	Programy odnowy miejscowości	Brak	Opcjonalne opracowanie. Programy mogą uszczegółowić zapisy strategii, tworząc przestrzeń do realizacji wielu działań lokalnych, w tym przy zaangażowaniu mieszkańców, a jednocześnie stać się instrumentami pozyskiwania środków na dedykowane przedsięwzięcia.
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Uchwała nr VIII/54/19 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 11 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Baranów Sandomierski oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od dnia 1 września 2019 r.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii.
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Gminny plan zarządzania kryzysowego, zatwierdzony przez Starostę Tarnobrzieskiego we wrześniu 2021	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami..
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Uchwała nr XL/329/22 Rady Miejskiej w Baranowie Sandomierskim z dnia 27 stycznia 2022 r., w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2022-2034	Dokument uaktualniany na bieżąco, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: Opracowanie własne.

10.3 MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA DOKUMENTU

Monitoring i ewaluacja strategii stanowią ważne narzędzia procesu decyzyjnego w zakresie zarządzania rozwojem gminy, dostarczające wiedzy o tym, czy strategia jest realizowana zgodnie z założeniami i czy przynosi to oczekiwane efekty, czy ewentualnie potrzebna jest korekta określonych w niej działań.

Sprawozdawczość z realizacji strategii będzie prowadzona systematycznie w układzie rocznym w oparciu o art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, który zobowiązuje wójta do corocznego przygotowywania i publikacji raportu o stanie gminy. Obejmuje on podsumowanie działalności w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy.

Sprawozdawczość z realizacji strategii będzie realizowana w oparciu o dwa elementy:

- analizę wskaźnikową,
- sprawozdanie z realizacji kierunków działań określonych w strategii.

Za sprawozdanie z realizacji kierunków działań określonych w strategii będzie odpowiedzialny Zespół Wdrażający, powołany przez Burmistrza oddzielnym zarządzeniem. W ramach Zespołu mogą zostać powołane grupy robocze odpowiedzialne za realizację poszczególnych kierunków działań.

Analiza wskaźnikowa powinna uwzględniać wskaźniki określone w strategii, z których kluczowe znaczenie mają wskaźniki zgromadzone w poniższej tabeli, którym przypisano wartości bazowe i docelowe. Mogą one być poszerzane lub zamieniane, zgodnie z potrzebami systemu monitorowania i ewaluacji. Analiza powinna być realizowana każdorazowo z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek, a także – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza może być również prowadzona w sposób porównawczy. Za zebranie i podsumowanie informacji sprawozdawczej odpowiada Zespół Wdrażający.

Ponadto, rekomenduje się, aby w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 oraz po jej zakończeniu przeprowadzić badanie ewaluacyjne, w celu uzyskania praktycznych wniosków, które posłużą udoskonaleniu bieżącej lub przyszłej interwencji strategicznej. Ewaluacja może zostać zrealizowana w formie spotkania z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy lokalnych i partnerów realizacyjnych. Pożądanym jest, aby badania ewaluacyjne były wspierane przez niezależnych ekspertów zewnętrznych, co pozwoli na uwzględnienie wiedzy eksperckiej, doświadczenia i potencjału instytucji wyspecjalizowanych w tego typu badaniach, a także na zapewnienie bezstronności i obiektywizmu w procesie oceny.

Wyżej wymienione materiały i informacje będą podstawą dla Burmistrza Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do podejmowania oceny realizacji strategii, proponowania priorytetów realizacyjnych podpartych budżetowo, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne.

Tabela 51. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

OBSZAR STRATEGICZNY 1. MIESZKAŃCY					
Cel strategiczny 1. Zagwarantowanie komfortu życia oraz wysokiej dostępności i jakości usług publicznych jako elementów wzmacniających atrakcyjność osadniczą Miasta i Gminy Baranów Sandomierski					
Cele operacyjne	Rezultat	Wskaźniki rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
1.1 Poprawa dostępności i jakości usług publicznych	Poprawa warunków korzystania z usług samorządu	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów publicznych	Urząd Gminy	0	8
1.2 Poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Liczba mieszkańców, którzy spędzają aktywnie czas wolny	Urząd Gminy	Ankieta	+ 10%
1.3 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu pomocy społecznej	Poprawa warunków korzystania z usług instytucji pomocy społecznej	Liczba zmodernizowanych obiektów świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej	Urząd Gminy	0	1
1.4 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia	Poprawa warunków korzystania z usług z zakresu ochrony zdrowia	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów świadczących usługi z zakresu ochrony zdrowia	Urząd Gminy	0	2
1.5 Poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych	Poprawa warunków korzystania z usług instytucji kulturalnych	Liczba zmodernizowanych obiektów świadczących usługi z zakresu kultury	Urząd Gminy	0	4
1.6 Poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych	Poprawa warunków korzystania z usług instytucji edukacyjnych	Liczba zmodernizowanych obiektów świadczących usługi edukacyjne	Urząd Gminy	0	1
1.7 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	Liczba zmodernizowanych OSP	Urząd Gminy	0	3

1.8 Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa jej użytkowników	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu	Liczba km powstałych chodników	Urząd Gminy	0	6 km
1.9 Podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej	Wzmocnienie tożsamości lokalnej wśród mieszkańców	Liczba powstałych organizacji działających na rzecz kształtowania tożsamości regionalnej	Urząd Gminy	0	1
OBSZAR STRATEGICZNY 2. GOSPODARKA I TURYSTYKA					
Cel strategiczny 2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących potencjały lokalne i dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe Miasta i Gminy Baranów Sandomierski					
Cele operacyjne	Rezultat	Wskaźniki rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
2.1 Rozwój i promocja lokalnej przedsiębiorczości	Wzrost przedsiębiorców lokalnych	Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w CEIDG	Urząd Gminy	0	30
2.2 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe	Podniesienie atrakcyjności dziedzictwa historyczno-kulturowego w Gminie	Liczba powstałych obiektów promujących dziedzictwo historyczno-kulturowe Gminy	Urząd Gminy	0	2
2.3 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze	Podniesienie atrakcyjności dziedzictwa przyrodniczego w Gminie	Liczba powstałych obiektów promujących dziedzictwo przyrodnicze Gminy	Urząd Gminy	0	1
2.4 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Poprawa atrakcyjności turystycznej Miasta i Gminy	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów	Urząd Gminy	0	2
OBSZAR STRATEGICZNY 3. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO					
Cel strategiczny 3. Szczególna dbałość o przestrzeń i środowisko stanowiące dobro wspólne wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Baranów Sandomierski					
Cele operacyjne	Rezultat	Wskaźniki rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika
3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Poprawa wizerunku Miasta i Gminy	Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej	Urząd Gminy	0	2 ha
3.2 Poprawa jakości środowiska	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej	Liczba budynków użyteczności publicznej, na których	Urząd Gminy	0	3

		zainstalowano OZE			
3.3 Adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury	Zwiększenie poziomu adaptacji do zmian klimatu	Liczba rozbudowanych zbiorników małej retencji	Urząd Gminy	0	4

Źródło: Opracowanie własne.

11 RAMY FINANSOWE I POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY BARANÓW SANDOMIERSKI DO ROKU 2030

11.1 RAMY FINANSOWE

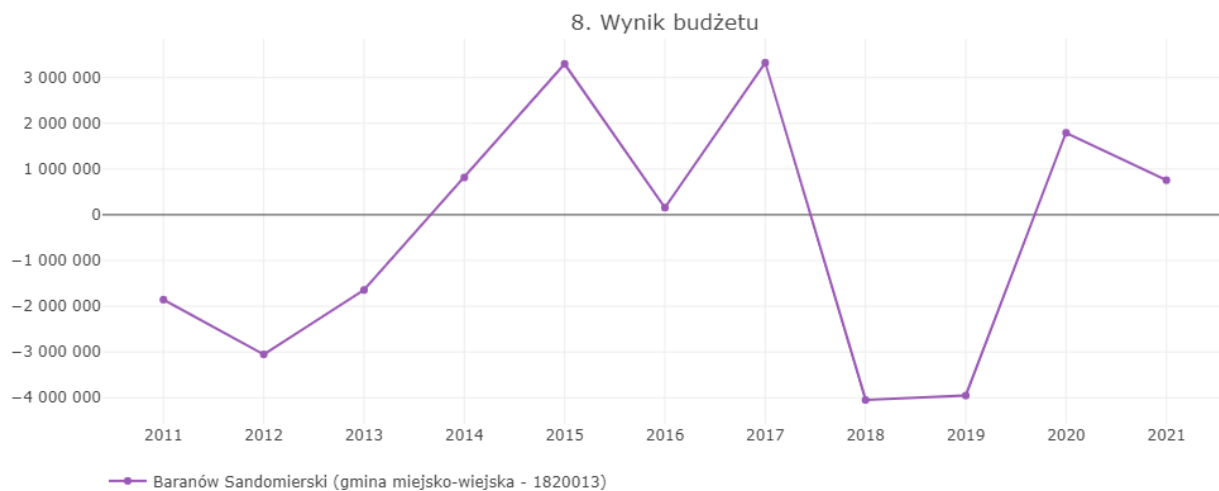
Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez gminę zaplanowanych działań. Uzależnione są one od uregulowań prawa krajowego, sytuacji społeczno-gospodarczej, stanu finansów publicznych, dostępności dodatkowych środków na rozwój, w tym unijnych, zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego realizowanych przez gminę zadań, jej zdolności administracyjnych i organizacyjno-zarządczych, kondycji finansowej oraz możliwości inwestycyjnych, przede wszystkim w perspektywie długofalowej. Przy ich konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane podczas opracowywania innych podobnych tematycznie dokumentów, projektów, studiów wykonalności itp., a także wynikające z realizacji działań w ostatnich latach. Ważnym punktem odniesienia były dostępne na moment tworzenia ram finansowych informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania.

Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które Gmina może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne. Środki pochodzące z budżetu Gminy będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych finansowanych ze źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolności Gminy Baranów Sandomierski do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających jej stan finansów.

Wynik budżetu (różnica między dochodami a wydatkami; wartość dodatnia oznacza nadwyżkę, wartość ujemna oznacza deficyt) od 2020 roku jest dodatni. W 2020 roku wyniósł + 1 791 195,00 zł, a w 2021 roku + 754 690,82 zł.

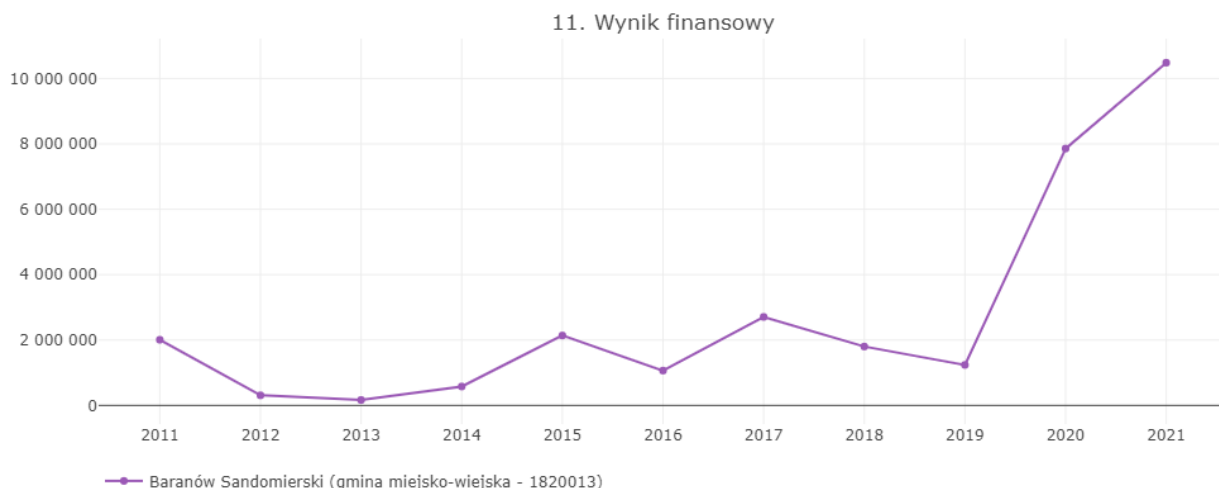
Wykres 23. Wynik budżetu w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

Wykres 24. Wynik finansowy w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

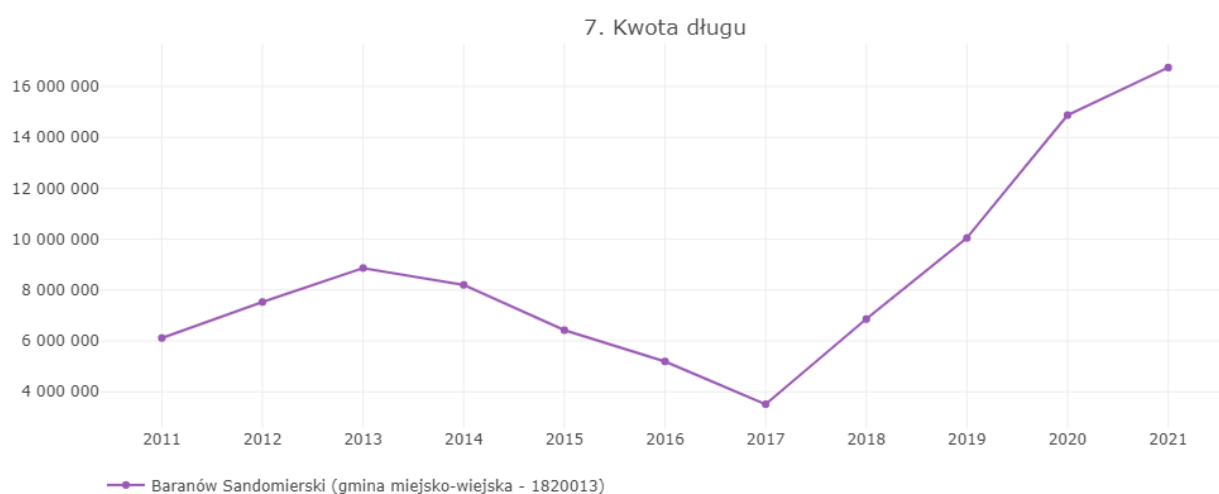
Od 2019 roku zwiększa się również wartość wyniku finansowego (dochody - wydatki + przychody - rozchody).

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

Choć zwiększa się wartość długu, od 2020 roku na wysokim poziomie utrzymuje się kwota otrzymanych środków na zadania majątkowe (łączna kwota środków finansowych niebędących dotacjami otrzymanych przez jednostkę samorządu terytorialnego na zadania majątkowe). Do tej kategorii są zaliczane m.in. środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, środki otrzymane z państwowych funduszy celowych oraz pozostałe środki finansowe otrzymane z innych źródeł. Prezentowane środki finansowe nie są dotacjami w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, jednak są otrzymywane z zewnątrz, tzn. od innych podmiotów).

Wykres 25. Kwota długu w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

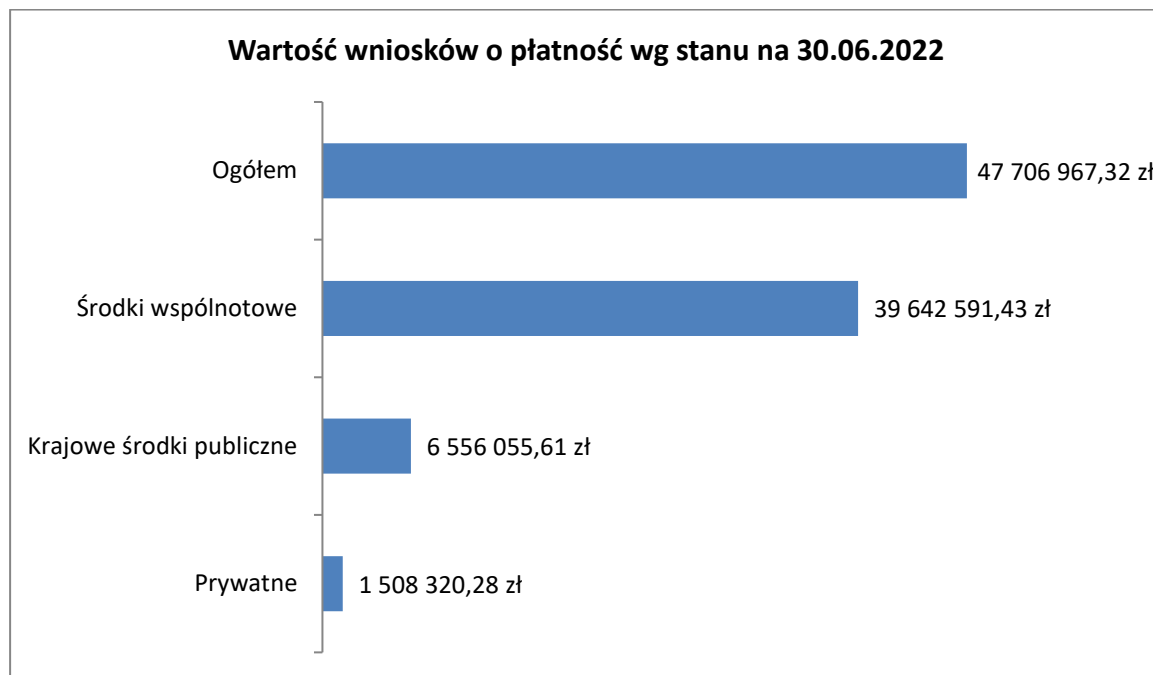
Wykres 26. Kwota otrzymanych środków na zadania majątkowe w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

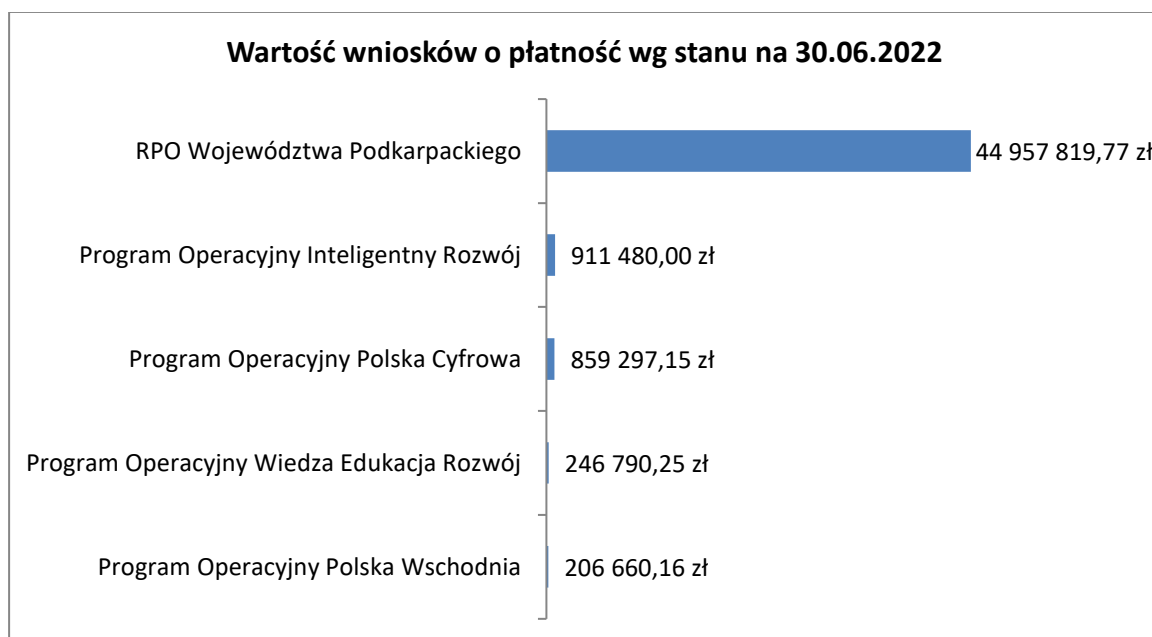
Istotne źródło finansowania inwestycji dla Gminy stanowią fundusze unijne. Według najnowszych danych GUS, BDL wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji wg stanu na dzień 30 czerwca 2022r. wyniosła 47 706 967,32 zł.

Wykres 27. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródła finansowania w dniu 30.06.2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, BDL.

Wykres 28. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródła finansowania (rodzaj programu) w dniu 30.06.2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, BDL.

Biorąc pod uwagę powyższe analizy oraz skalę kosztów planowanych inwestycji w perspektywie do 2030 roku należy stwierdzić, że planowane inwestycje są możliwe do realizacji pod warunkiem prowadzenia perspektywicznej i rozsądnej polityki finansowej oraz utrzymania wysokiej skuteczności pozyskiwania środków zewnętrznych przez Gminę.

Tabela 52. Inwestycje kluczowe wraz z szacowanymi ramami i potencjalnymi źródłami finansowania.

Lp.	Nazwa lub krótki opis inwestycji	Lokalizacja inwestycji	Zakres i/lub uzasadnienie inwestycji	Zasięg, potencjalne oddziaływanie inwestycji	Planowany rok lub okres realizacji	Szacowane koszty inwestycji	Potencjalne źródło finansowania inwestycji
Cel operacyjny 1.1 Poprawa dostępności i jakości usług publicznych							
1	Adaptacja zdegradowanego budynku po byłej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej w Baranowie Sandomierskim na potrzeby realizacji ustawowych i statutowych zadań Miasta i Gminy	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu będzie adaptacja zdegradowanego budynku po byłej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej w Baranowie Sandomierskim na potrzeby gminnego przedsiębiorstwa usług komunalnych. Projekt ma na celu poprawę estetyki przestrzeni publicznej oraz poprawę jakości świadczonych usług dla mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2030	2 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
2	Modernizacja pomieszczeń znajdujących się w budynku zlokalizowanym na działce nr 327/19 w Baranowie Sandomierskim wraz z poprawą dostępności do budynku poprzez przebudowę windy i podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu będzie modernizacja pomieszczeń znajdujących się w budynku zlokalizowanym na działce nr 327/19 w Baranowie Sandomierskim wraz z poprawą dostępności do budynku poprzez przebudowę windy i podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt ma na celu poprawę jakości świadczonych usług dla mieszkańców oraz pełne wykorzystanie zasobów lokalowych Gminy.	Cała Gmina	2023-2030	1 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
3	Termomodernizacja budynku po byłej szkole w Dymitrowie Dużym na potrzeby realizacji ustawowych i statutowych zadań Miasta i Gminy	Dymitrów Duży	Przedmiotem projektu będzie przebudowa i termomodernizacja budynku po byłej szkole w Dymitrowie Dużym. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców oraz poprawę efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej.	Dymitrów Duży	2023-2030	400 000 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
4	Termomodernizacja i modernizacja budynku Domu Ludowego w Skopaniu	Skopanie	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja i modernizacja budynku Domu Ludowego w Skopaniu. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców oraz poprawę efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej.	Skopanie	2023-2030	500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

5	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Markach w celu poprawy komfortu cieplnego użytkowników	Marki	Przedmiotem projektu będzie termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Markach. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	Marki	2023-2030	300 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
6	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Ślęzakach w celu poprawy komfortu cieplnego użytkowników	Ślęzaki	Przedmiotem projektu będzie termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Ślęzakach. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	Ślęzaki	2023-2030	300 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
7	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Kaczakach w celu poprawy komfortu cieplnego użytkowników	Kaczaki	Przedmiotem projektu będzie termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Kaczakach. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	Kaczaki	2023-2030	500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
8	Rozbiórka istniejącego budynku gminnego na działce nr 729 w Dąbrowicy oraz budowa nowego budynku użyteczności publicznej	Dąbrowica	Przedmiotem projektu będzie rozbiórka istniejącego budynku gminnego na działce nr 729 w Dąbrowicy oraz budowa nowego budynku użyteczności publicznej. Projekt ma na celu poprawę jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	Dąbrowica	2023-2030	1 500 000,00 zł	Środki własne
9	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski	Cała gmina	Przedmiotem projektu będzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w szczególności poza obszarem aglomeracji KPOŚK; modernizacja sieci starych kamionkowych odcinków kanalizacji sanitarnej budowanej w od lat 50-tych XX w. w obrębie aglomeracji KPOŚK, modernizacja oczyszczalni ścieków w Baranowie Sandomierskim oraz modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Ślęzakach.	Cała Gmina	2023-2030	15 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 1.2 Poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego							
10	Adaptacja budynku przy ul. Rynek 17 z przeznaczeniem na Klub Seniora	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest adaptacja budynku przy ul. Rynek 17 w Baranowie Sandomierskim z przeznaczeniem na Klub Seniora, jako miejsce spotkań mieszkańców oraz organizacji pozarządowych. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego.	Cała Gmina	2023-2030	450 000,00 zł	Środki własne, Rządowe Środki w ramach programu senior+

11	Modernizacja placów zabaw, miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie Gminy Baranów Sandomierskim	Cała gmina	Przedmiotem projektu będzie modernizacja placów zabaw, miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie Gminy Baranów Sandomierskim. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2030	350 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
12	Modernizacja Centrum Rekreacji w Durdach	Durdy	Przedmiotem projektu będzie modernizacja Centrum Rekreacji w Durdach. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty oraz możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Durdy	2023-2030	300 000,00 zł	Środki własne, Rządowe, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
13	Zajęcia fitness	Skopanie	Przedmiotem projektu jest realizacja zajęć fitness 2 x w tygodniu po 1 godz. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2024	15 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 1.3 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu pomocy społecznej							
14	Modernizacja i adaptacja budynku przy Rynek 24 w Baranowie Sandomierskim pod potrzeby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest modernizacja i adaptacja budynku przy ul. Rynek 24 w Baranowie Sandomierskim pod potrzeby Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem projektu jest Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu pomocy społecznej.	Cała Gmina	2023-2030	1 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 1.4 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia							
15	Termomodernizacja i modernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Ślęzakach	Ślęzaki	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja i modernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Ślęzakach. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.	Ślęzaki	2023-2030	400 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
16	Budowa budynku usługowo-handlowego w Woli Baranowskiej pełniącego funkcję m.in. ośrodka zdrowia	Wola Baranowska	Przedmiotem projektu jest budowa budynku usługowo-handlowego w Woli Baranowskiej pełniącego funkcję m.in. ośrodka zdrowia. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług z zakresu ochrony zdrowia.	Cała Gmina	2023-2030	3 000 000,00 zł	Środki własne, Środki rządowe

Cel operacyjny 1.5 Poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych							
17	Modernizacja pomieszczeń w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest modernizacja pomieszczeń w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Baranowie Sandomierskim. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych świadczonych mieszkańcom.	Cała Gmina	2023-2030	450 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
18	Termomodernizacja i przebudowa budynku użyteczności publicznej w Woli Baranowskiej z przeznaczeniem na Centrum Kultury wraz z biblioteką w celu poprawy dostępności dla mieszkańców do dóbr kultury, komfortu użytkowników oraz atrakcyjności turystycznej	Wola Baranowska	Przedmiotem projektu będzie termomodernizacja i przebudowa budynku użyteczności publicznej w Woli Baranowskiej. Projekt ma na celu poprawę jakości i dostępności usług świadczonych na rzecz mieszkańców w tym w zakresie kultury, poprawę atrakcyjności turystycznej oraz efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej.	Cała Gmina/ obszar MOF Tarnobrzeg	2023-2030	2 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
19	Termomodernizacja i modernizacja budynku Środowiskowego Domu Kultury w Skopaniu	Skopanie	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja i modernizacja budynku Środowiskowego Domu Kultury w Skopaniu. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych świadczonych mieszkańcom oraz turystycznych.	Cała Gmina/obszar MOF Tarnobrzeg	2023-2030	3 000 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
20	Przebudowa i modernizacja budynku Domu Ludowego w miejscowości Suchorzów	Suchorzów	Przedmiotem projektu jest przebudowa i modernizacja budynku Domu Ludowego w miejscowości Suchorzów. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług kulturalnych świadczonych mieszkańcom.	Suchorzów	2023-2030	1 300 000,00 zł	Środki własne, Środki programu Polski Ład
Cel operacyjny 1.6 Poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych							
21	Modernizacja i przebudowa szkoły podstawowej w miejscowości Dąbrowica	Dąbrowica	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja i przebudowa szkoły podstawowej w miejscowości Dąbrowica. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług edukacyjnych świadczonych dla mieszkańców.	Dąbrowica	2023-2030	1 400 000,00 zł	Środki własne, Środki programu Polski Ład
22	Termomodernizacja i przebudowa filii Szkoły Podstawowej w Woli Baranowskiej, filia w Durdach					700 000,00 zł	

Cel operacyjny 1.7 Poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego							
23	Termomodernizacja i modernizacja budynku remizy OSP w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja i modernizacja budynku remizy OSP w Baranowie Sandomierskim. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego świadczonych mieszkańcom oraz efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej.	Cała Gmina	2023-2030	800 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
24	Rozbudowa remizy OSP w Dymitrowie Małym o dodatkowy boks garażowy	Dymitrów Mały	Przedmiotem projektu jest rozbudowa remizy OSP w Dymitrowie Małym o dodatkowy boks garażowy. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego świadczonych mieszkańcom.	Cała Gmina	2023-2030	500 000,00 zł	Środki własne, Rządowy program inwestycyjny Polski Ład
25	Termomodernizacja remizy OSP w miejscowości Suchorzów	Suchorzów	Przedmiotem projektu jest termomodernizacja remizy OSP w miejscowości Suchorzów. Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego świadczonych mieszkańcom oraz efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej.	Cała Gmina	2023-2030	300 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 1.8 Poprawa dostępności i jakości infrastruktury transportowej i bezpieczeństwa jej użytkowników							
26	Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w postaci chodników, ścieżek pieszo-rowerowych	Cała gmina	Przedmiotem projektu jest budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej w postaci chodników i ścieżek pieszo-rowerowych na terenie całej Gminy.	Cała Gmina	2023-2030	10 000 000,00 zł	Środki własne, środki Samorządu Województwa Podkarpackiego, Powiatu Tarnobrzесьkiego, RFRD
Cel operacyjny 1.9 Podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej							
27	Kultywowanie obchodów rocznic budowy przeprawy i przekroczenia Armii Kraków przez Wisłę w Baranowie Sandomierskim we wrześniu 1939 r.	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest kultywowanie obchodów rocznic budowy przeprawy i przekroczenia Armii Kraków przez Wisłę w Baranowie Sandomierskim we wrześniu 1939 r. Celem projektu jest podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej wśród mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2030	50 000,00 zł	Środki własne,

28	Utworzenie Stowarzyszenia – Bractwa Rycerskiego Ziemi Baranowskiej	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest utworzenie Stowarzyszenia – Bractwa Rycerskiego Ziemi Baranowskiej. Celem projektu jest podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości regionalnej wśród mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2030	100 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej							
29	Udostępnienie dla rekreacji dzieci, młodzieży i turystów zbiorników wodnych w centrum miasta Baranowa Sandomierskiego	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest udostępnienie dla rekreacji dzieci, młodzieży i turystów zbiorników wodnych w centrum miasta Baranowa Sandomierskiego. Celem projektu jest rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Gminy.	Cała Gmina/obszar MOF Tarnobrzeg	2024-2025	900 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
30	Utworzenie małej przystani wodnej i slipu nad Wisłą w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest utworzenie małej przystani wodnej i slipu nad Wisłą w Baranowie Sandomierskim. Celem projektu jest rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Cała Gmina	2023-2030	500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
31	Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych miasta Baranów Sandomierski		Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych miasta Baranów Sandomierski w obrębie działek ewid. nr: 997/10, 1549/8, 1549/9, 1550/17, 1550/19, 1550/21 i 1552, m.in. poprzez: wykonanie ścieżek pieszych i rowerowych, wykonanie parkingu i miejsc postojowych, toalet, oświetlenia, plaży przy zbiorniku wodnym, niecki wodnej dla dzieci, placu zabaw, siłowni napowietrznej, urządzeń rekreacyjnych i edukacyjnych oraz renowację budynku handlowo-usługowego zlokalizowanego na działce 1549/9	Cała Gmina/obszar MOF Tarnobrzeg	2023-2030	1 500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
32	Urządzenie zieleni miejskiej Baranowa Sandomierskiego		Poprawa estetyki przestrzeni publicznej Baranowa Sandomierskiego poprzez uporządkowanie i urządzenie zieleni miejskiej;	Cała Gmina/obszar MOF Tarnobrzeg			
2.2 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe							
33	Utworzenie miejsca pamięci Romana Ślęzaka autora pieśni „Rozszumiały się wierzby płaczące” r.	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest budowa obelisku lub innej formy upamiętnienia Romana Ślęzaka autora pieśni „Rozszumiały się wierzby płaczące” Celem projektu jest promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe.	Cała Gmina	2024-2025	20 000,00 zł	Środki własne,

34	Utworzenie Jarmarku Staroci w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest utworzenie Jarmarku Staroci w Baranowie Sandomierskim. Celem projektu jest promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe.	Cała Gmina	2024-2025	15 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
35	Stworzenie centrum informacji historycznej na temat przeszłości Gminy Baranów Sandomierski	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest stworzenie centrum informacji historycznej na temat przeszłości Gminy Baranów Sandomierski. Celem projektu jest promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe.	Cała Gmina	2024-2025	100 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
36	Utworzenie Izby Regionalnej przy Parafii w Ślęzakach	Ślęzaki	Przedmiotem projektu jest utworzenie Izby Regionalnej przy Parafii w Ślęzakach. Celem projektu jest promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo historyczno-kulturowe.	Cała Gmina	2023-2030	400 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
2.3 Promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze							
37	Wyposażenie obiektów turystycznych w promowanie Ekologii i Obszaru Natura 2000 Doliny Wisły	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest wyposażenie obiektów turystycznych w promowanie Ekologii i Obszaru Natura 2000 Doliny Wisły. Celem projektu jest promocja Miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze.	Cała Gmina	2024-2025	25 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
38	Utworzenie Centrum ekspozycji, edukacji i promocji obszaru Puszczy Sandomierskiej, Natura 2000 oraz kultury lasowiackiej w Markach	Marki	Przedmiotem projektu jest utworzenie Centrum ekspozycji, edukacji i promocji obszaru Puszczy Sandomierskiej, Natura 2000 oraz kultury lasowiackiej w Markach. Celem projektu jest promocja miasta i Gminy w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze.	Cała Gmina	2024-2030	600 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
Cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki przestrzeni publicznej							
39	Przebudowa istniejącego budynku zlokalizowanego na działce nr ewid. 1558/2 w Baranowie Sandomierskim (ul. Rynek 17)	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu będzie przebudowa istniejącego budynku zlokalizowanego na działce nr ewid. 1558/2 w Baranowie Sandomierskim (ul. Rynek 17). Celem projektu jest poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	Cała Gmina	2023-2030	771 096,16 zł	Środki własne, Rządowy program Senior plus
40	Przebudowa rynku w Baranowie Sandomierskim w stylu nawiązującym do tradycyjnego rynku galicyjskiego	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu będzie przebudowa rynku w stylu nawiązującym do tradycyjnego rynku galicyjskiego. Celem projektu jest poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	Cała Gmina	2023-2030	2 500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla

							Podkarpacia 2021-2027
41	Przebudowa ulicy Zamkowej w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu jest przebudowa ul. Zamkowej w Baranowie Sandomierskim w zakresie m.in. przebudowy sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej na doziemną, przebudowy chodnika na deptak wraz z budową kładki dla pieszych i rowerzystów nad rzeką Babulówką, modernizacji oświetlenia ulicznego i zagospodarowania zieleni. Celem projektu jest poprawa estetyki przestrzeni publicznej.	Cała Gmina	2023-2030	500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
42	Przebudowa sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej na doziemną i oświetlenia ulicznego w obrębie rynku i dochodzących do niego ulic oraz przebudowa sieci telekomunikacyjnej na doziemną na ul. Mickiewicza	Baranów Sandomierski	Przebudowa sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej na doziemną i oświetlenia ulicznego w obrębie rynku i dochodzących do niego ulic: Fabryczna, Kościuszki, Langiewicza i Okulickiego, na długości łącznej ok. 1 km oraz przebudowa sieci telekomunikacyjnej na doziemną na ul. Mickiewicza na długości ok. 500 m.	Cała Gmina	2023-2030	900 000,00 zł	
43	Renowacja zbiorników wodnych i terenów zielonych w Baranowie Sandomierskim	Baranów Sandomierski	Przedmiotem projektu będzie renowacja zbiorników wodnych i terenów zielonych w Baranowie Sandomierskim. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Cała Gmina	2023-2030	700 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
44	Renowacja parku osiedlowego w Skopaniu	Skopanie	Przedmiotem projektu będzie renowacja parku osiedlowego w Skopaniu. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Skopanie	2023-2030	250 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
45	Renowacja obszaru rekreacji "Gaj" w Woli Baranowskiej	Wola Baranowska	Przedmiotem projektu będzie renowacja obszaru rekreacji "Gaj" w Woli Baranowskiej. Celem projektu będzie poprawa dostępności i jakości oferty i możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Wola Baranowska	2023-2030	125 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

Cel operacyjny 3.2 Poprawa jakości środowiska poprzez zwiększenie wykorzystania ekologicznych źródeł energii							
46	Budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej, oświatowych oraz obiektach gospodarki wodno-ściekowej, w szczególności: budynek UMiG oraz oczyszczalni ścieków w Baranowie Sandomierskim, Stacji Uzdatniania Wody w Ślęzakach	Cała gmina	Przedmiotem projekt jest budowa instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej, oświatowych oraz obiektach gospodarki wodno-ściekowej, w szczególności: budynek UMiG oraz oczyszczalni ścieków w Baranowie Sandomierskimi i Stacji Uzdatniania Wody w Ślęzakach. Celem projektu jest poprawa jakości środowiska poprzez zwiększenie wykorzystania ekologicznych źródeł energii.	Cała Gmina	2023-2030	700 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
47	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie gminy Baranów Sandomierski	Cała gmina	Przedmiotem projektu jest modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie gminy Baranów Sandomierski. Celem projektu jest poprawa jakości środowiska poprzez zwiększenie wykorzystania ekologicznych źródeł energii.	Cała Gmina	2023-2030	2 500 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
3.3 Adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury							
48	Rozbudowa zbiorników małej retencji wodnej na terenie Gminy Baranów Sandomierski	Cała gmina	Przedmiotem projektu jest rozbudowa zbiorników małej retencji na terenie całej Gminy Baranów Sandomierski. Celem projektu jest adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój zielono-błękitnej infrastruktury.	Cała Gmina	2023-2030	600 000,00 zł	Środki własne, Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

11.2 POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie działań opisanych w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście trzeba wskazać na trzy podstawowe źródła:

- publiczne środki zagraniczne, w tym przede wszystkim pochodzących z funduszy unijnych oraz innych instrumentów i mechanizmów europejskich (m.in. EFRR, EFS, FS, fundusze norweskie i EOG),
- publiczne środki krajowe, w tym uwzględniające budżet Gminy i innych jednostek samorządu terytorialnego (m.in. fundusze regionalne, Powiatu Tarnobrzeskiego), fundusze z budżetu Państwa, celowe i dotacje państwowe (m.in. środki i programy poszczególnych ministerstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW),
- inne prywatne.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, ważnym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres **Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027** oraz wsparcie w ramach nowego **Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU)**.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii Covid-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;

-
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
 - Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro - fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
 - Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
 - Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obrony i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
 - Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro⁴.

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności**, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r. Zaplanowana alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Podstawą wydatkowania środków ma być Krajowy Plan Odbudowy, finansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Jego celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwany rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia

wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. W ramach dokumentu założono realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki - 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności - 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa - 3,034 mld, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia - 4,262 mld, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność - 6,074 mld, 25,5%.

Około 1/3 środków z funduszu ma trafić do samorządów.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski ok. 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji,
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy,
- 1,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- ok. 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami COVID-19).

Około 60% funduszy z polityki spójności trafi do **programów realizowanych na poziomie krajowym**, a pozostałe 40% otrzymają **programy regionalne**, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – ponad 25 mld euro (m.in. rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, inwestycje transportowe, ochrona zdrowia, dziedzictwo kulturowe),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – ok. 7,9 mld euro (m.in. innowacje, współpraca nauki i biznesu),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) (m.in. praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność),

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – ok. 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe, rozwój e-usług, cyberbezpieczeństwo),
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – ok. 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich – ok. 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE, szkolenia dla beneficjentów, działania informacyjne),
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych),
- Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro,
- Program Ryby – 0,5 mld euro,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro.

Zgodnie z przyjętym w dniu 20 grudnia 2022 r. Programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, na Program zostanie przeznaczony 2 662 009 308,00 zł według poniższej struktury:

- Priorytet 1 – Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka - 291 535 348,00 zł z EFRR
- Priorytet 2 – Energia i Środowisko – 604 081 582,00 zł z EFRR
- Priorytet 3 – Mobilność miejska – 82 733 637,00 zł z EFRR
- Priorytet 4 – Mobilność i łączność – 276 354 777,00 zł z EFRR
- Priorytet 5 – Przyjazna przestrzeń społeczna – 223 507 273,00 zł z EFRR
- Priorytet 6 – Rozwój zrównoważony terytorialnie – 368 025 30,00 zł z EFRR
- Priorytet 7 – Kapitał ludzki gotowy do zmian – 677 366 070,00 zł z EFS+
- Priorytet 8 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność – 31 578 948,00 zł z EFS+
- Priorytet 9 – Pomoc techniczna – 76 726 271,00 zł z EFRR

Oprócz wskazanych powyżej programów, istnieją także inne możliwości pozyskania finansowania, w szczególności obejmujące **fundusze krajowe**. Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym i kierowane są m.in. do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i jednostek samorządu terytorialnego (np. Edukacja kulturalna, Infrastruktura domów kultury, Kultura cyfrowa, Kultura Dostępna, Promocja czytelnictwa, Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży, Ochrona zabytków). Programy Ministerstwa Sportu zakładają rozwój bazy sportowej oraz aktywizację

ruchową społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Obszary priorytetowe stanowią: sport powszechny, sport wyczynowy, infrastruktura sportowa, sport młodzieżowy, sport osób z niepełnosprawnościami (np. programy: „Umiem pływać”, „Klub”, „Sport Wszystkich Dzieci”, „Szkolny Klub Sportowy”, „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej”, czy Program budowy zadanie boisk piłkarskich). Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej koncentrują się na wsparciu rodziny na wszystkich etapach jej rozwoju, w tym zapewniając współfinansowanie dla tworzenia nowych placówek, a także na rozwoju usług opiekuńczych oraz aktywności seniorów (np. Program "Maluch+", Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025, Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025). Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia (zazwyczaj w formie instrumentów zwrotnych) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg umożliwia współfinansowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany przez Polski Fundusz Rozwoju oferuje jednostkom samorządu terytorialnego wsparcie finansowe na zadania użyteczności publicznej i zadania własne, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno-kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Poza tym działają programy rządowe wspierające odbudowę gospodarki po pandemii COVID-19. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz Program Inwestycji Strategicznych, zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu, zapewniają bezzwrotne dofinansowanie inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i województwa w całej Polsce (m.in. inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycji społecznych tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe).

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba ludności ogółem oraz wg. płci w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.

..... 16

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski z uwagi na wiek w latach 2011-2021 oraz trend w wieku poprodukcyjnym.	17
Wykres 3. Przyrost naturalny w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	19
Wykres 4. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	20
Wykres 5. Saldo migracji w ruchu zewnętrznym w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	20
Wykres 6. Saldo migracji w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021 wraz z trendem.	21
Wykres 7. Przestępstwa stwierdzone (oszacowane) w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2020.	22
Wykres 8. Środowiskowa pomoc społeczna w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2020. ...	23
Wykres 9. Ćwiczący w klubach sportowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.	27
Wykres 10. Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011-2020.	29
Wykres 11. Biblioteki publiczne – księgozbiór i czytelnicy w latach 2008-2020.	30
Wykres 12. Dochody budżetu Gminy Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	36
Wykres 13. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności PKD 2007 w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.	37
Wykres 14. Rodzaje przeważającej działalności w latach 2012 – 2021 w Gminie Baranów Sandomierski.	40
Wykres 15. Szacunkowa stopa bezrobocia zarejestrowanego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2004-2020.	43
Wykres 16. Przeciętne wynagrodzenie brutto (zł) w Baranowie Sandomierskim w latach 2002-2020.	43
Wykres 17. Liczba pracujących według płci w gminie Baranów Sandomierski w latach 1995-2020. ...	44
Wykres 18. Liczba osób pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.	45
Wykres 19. Zwiedzający muzea i oddziały w latach 2008 – 2021.	47
Wykres 20. Liczba mieszkań w Gminie Baranów Sandomierski latach 1995-2019.	60
Wykres 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002-2020 w Gminie Baranów Sandomierski.	61
Wykres 22. Liczba nieruchomości oddanych do użytkowania w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.	62
Wykres 23. Wynik budżetu w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	123

Wykres 24. Wynik finansowy w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.	123
Wykres 25. Kwota długu w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.....	124
Wykres 26. Kwota otrzymanych środków na zadania majątkowe w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.....	124
Wykres 27. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródła finansowania w dniu 30.06.2022 roku	125
Wykres 28. Wartość skorygowanych wniosków o płatność do certyfikacji w podziale na źródła finansowania (rodzaj programu) w dniu 30.06.2022 r.....	125

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych Gminy Baranów Sandomierski oraz powierzchnia obszarów wg stanu na 31.12.2021 r.....	13
Tabela 2. Liczba ludności ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.....	15
Tabela 3. Średni wiek mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski w zestawieniu z danymi dla województwa i kraju w roku 2021.	16
Tabela 4. Liczba mieszkańców Gminy Baranów Sandomierski z uwagi na wiek w latach 2011-2021..	16
Tabela 5. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2021.	17
Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnymi w roku 2021.	18
Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w roku 2021.	18
Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności w roku 2021.	19
Tabela 9. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011 – 2021.....	23
Tabela 10. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011 – 2021.	23
Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku (wg stanu na 14.09.2021) w szkołach na terenie gminy Baranów Sandomierski.....	25
Tabela 12. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011- 2021.	26
Tabela 13. Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2008-2020.	27
Tabela 14. Zestawienie obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie Gminy Baranów Sandomierski.	

.....	27
<i>Tabela 15. Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011 – 2021.....</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 16. Biblioteki publiczne - księgozbiór i czytelniczy w latach w latach 2011 – 2021.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 17. Finansowanie przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2020-2021.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg formy prawnej w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 20. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzaju przeważającej działalności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 21. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej - podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 22. Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej - podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 23. Wyrejestrowane z rejestru REGON podmioty gospodarki narodowej w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>42</i>
<i>Tabela 24. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2010-2020.....</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 25. Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>49</i>
<i>Tabela 26. Struktura obszarowa gospodarstw na terenie Miasta i Gminy Baranów Sandomierski.</i>	<i>50</i>
<i>Tabela 27. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na podst. ustawy z 7 lipca 1994 r. oraz ustawy z 27 marca 2003 r. w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 28. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 29. Tereny zieleni – ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.</i>	<i>52</i>
<i>Tabela 30. Tereny zieleni – wskaźniki w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2012-2021.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 31. Użytkowanie gruntów w Gminie Baranów Sandomierski w 2020 roku.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 32. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.....</i>	<i>54</i>

<i>Tabela 33. Decyzje o warunkach zabudowy ogółem w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.</i>	54
<i>Tabela 34. Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i o warunkach zabudowy w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.</i>	54
<i>Tabela 35. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2021.</i>	55
<i>Tabela 36. Odpady (zebrane i zmieszane) oraz zbiorniki bezodpływowe i oczyszczalnie przydomowe w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.</i>	57
<i>Tabela 37. Odpady komunalne – dzikie wysypiska w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.</i>	57
<i>Tabela 38. Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2011-2020.</i>	61
<i>Tabela 39. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Gminie Baranów Sandomierski w latach 2010-2021.</i>	62
<i>Tabela 40. Analiza STEEP.</i>	64
<i>Tabela 41. Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo / infrastruktura społeczna.</i>	67
<i>Tabela 42. Analiza SWOT dla obszaru potencjał gospodarczy.</i>	68
<i>Tabela 43. Analiza SWOT dla obszaru uwarunkowania przestrzenno-techniczne.</i>	69
<i>Tabela 44. Analiza SWOT dla obszaru uwarunkowania środowiskowe/środowisko naturalne.</i>	70
<i>Tabela 45. Kierunki działania w ramach pierwszego obszaru strategicznego „Mieszkańcy”.</i>	78
<i>Tabela 46. Kierunki działania w ramach drugiego obszaru strategicznego „Gospodarka i turystyka”.</i>	85
<i>Tabela 47. Kierunki działania w ramach trzeciego obszaru strategicznego „Przestrzeń i środowisko”.</i>	90
<i>Tabela 48. Powierzchnie terenów zagospodarowanych w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Baranów Sandomierski z podziałem na funkcje.</i>	93
<i>Tabela 49. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Baranów Sandomierski do roku 2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu.</i>	105
<i>Tabela 50. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.</i>	113
<i>Tabela 51. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.</i>	120
<i>Tabela 52. Inwestycje kluczowe wraz z szacowanymi ramami i potencjalnymi źródłami finansowania.</i>	127

